

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: «Η Επικοινωνία της Ελληνικής Αστυνομίας με το
ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο: Η περίπτωση της
Εκπαίδευσης»**

**Subject: «Hellenic Police's communication with the wider
social context: The case of education»**

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΣΕΛΕΜΙΔΟΥ ΑΛΕΞΙΑ

A.E.M.: 3458

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ : ΚΩΤΣΑΛΙΔΟΥ ΕΥΔΟΞΙΑ (Ε.ΔΙ.Π)

Β' ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΤΡΙΑ: ΤΡΙΑΝΤΑΡΗ ΣΩΤΗΡΙΑ (Δ.Ε.Π.)

ΦΛΩΡΙΝΑ, ΜΑΪΟΣ 2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος.....	4
Περίληψη.....	5
Λέξεις κλειδιά.....	6
Κατάλογος συντομογραφιών.....	6
Εισαγωγή.....	7

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΘΕΩΡΙΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

1.1. Γενικά	9
1.2. Θεωρίες και μοντέλα επικοινωνίας.....	10
1.3 Συντελεστές της Επικοινωνίας.....	12
1.4. Ρητορική Τέχνη.....	12
1.4.1. Ο Αριστοτέλης.....	14
1.4.2. Ο Επίκτητος.....	16
1.4.3. Ρητορικές τεχνικές κατά τον Επίκτητο.....	17
1.4.4. Φιλοσοφικοί σύμβουλοι και συμβουλευτική πρακτική.....	18
1.4.5. Ρητορικές μέθοδοι.....	19
1.4.6.Ρητορικά Σχήματα.....	20
1.5. Επικοινωνία και Ρητορική Τέχνη.....	24

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΟ ΣΩΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

2.1. Εισαγωγή.....	26
2.2. Διάρθρωση και Αποστολή Υπηρεσιών Ελληνικής Αστυνομίας.....	27
2.3. Κλάδοι Αρχηγείου ΕΛ.ΑΣ	28
2.4. Υποχρεώσεις του αστυνομικού προσωπικού	

2.4.1. Όρκος αστυνομικού.....	29
2.4.2. Εκπαίδευση αστυνομικών.....	30
2.4.3. Κώδικας Δεοντολογίας του Αστυνομικού.....	31
2.5. Αστυνομικές υπηρεσίες προς τον πολίτη.....	33

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΛ.ΑΣ. ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

3.1. Πλαίσιο Εκπαιδευτικών Δράσεων.....	36
3.2. Δράσεις κυκλοφοριακής Αγωγής και Οδικής Ασφάλειας από την ΕΛ.ΑΣ...36	
3.2.1. Δράσεις υπηρεσιών Αστυνομίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση..37	
3.2.2. Δράσεις υπηρεσιών Αστυνομίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση..38	
3.3. Παράδειγμα εκπαιδευτικού προγράμματος στο Νηπιαγωγείο.....	39
3.3.1. Αρχές Διερευνητικής και Βιωματικής Μάθησης.....	39
3.3.2. Ζήτημα Διδακτικού Μετασχηματισμού Επιστημονικής Γνώσης....	40
3.3.3. Αντιλήψεις των Παιδιών.....	40
3.3.4. Πρακτική Άσκηση.....	41
3.3.5. Αξιολόγηση εκπαιδευτικού προγράμματος.....	90
Συμπεράσματα.....	91
Βιβλιογραφία.....	92

Πρόλογος

Η παρούσα πτυχιακή εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια των προπτυχιακών μου σπουδών στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών της Παιδαγωγικής Σχολής του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Θα ήθελα να ευχαριστήσω την επόπτριά μου κ. Ευδοξία Κωτσαλίδου για την εμπιστοσύνη και την καθοδήγησή της, τόσο κατά τη διάρκεια εκπόνησης της συγκεκριμένης εργασίας, όσο και κατά τη διάρκεια του συνόλου των σπουδών μου. Η βοήθειά της ήταν ουσιαστική και οι συμβουλές της με συντρόφευσαν σε όλη την πορεία μου στη Σχολή Νηπιαγωγών. Η συγκεκριμένη εργασία αποτελεί αποτέλεσμα ολιγόμηνης και εντατικής προσπάθειας. Κατά τη διάρκειά της έγινε προσπάθεια σύγκλισης δύο θεσμών, οι οποίοι εκ πρώτης όψεως φαίνονται εντελώς αντιφατικοί και ασύνδετοι, της εκπαίδευσης και του Σώματος της Ελληνικής Αστυνομίας.

Περίληψη

Η παρούσα πτυχιακή εργασία πραγματεύεται αρχικά της έννοια της επικοινωνίας, διάφορες θεωρίες επικοινωνίας, θεωρίες της ρητορικής τέχνης και το πώς αυτές συνδέονται. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται στοιχεία σχετικά με το Σώμα της Ελληνικής Αστυνομίας, τη φύση του, τη διάρθρωση και την αποστολή των αστυνομικών υπηρεσιών, καθώς και με και τον τρόπο με τον οποίο αυτοί αλληλεπιδρούν και έρχονται σε άμεση επαφή με τον πολίτη. Ακόμη, αναλύεται και ο κώδικας δεοντολογίας του αστυνομικού, σε σχέση με τη σχέση του με τον πολίτη. Έπειτα, γίνεται αναφορά στη συνεργασία της Ελληνικής Αστυνομίας με την Εκπαίδευση, μέσω ενός πλαισίου εκπαιδευτικών δράσεων, στην Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Τελικά, παρουσιάζεται ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα κυκλοφοριακής αγωγής, το οποίο εκπονήθηκε σε σχολική μονάδα πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, στα πλαίσια της Πρακτικής Άσκησης της Σχολής Νηπιαγωγών, μέσω του οποίου επιχειρήθηκε η επικοινωνία των μαθητών ενός Νηπιαγωγείου της πόλης της Φλώρινας με το φορέα της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία συνέβαλε στην υιοθέτηση μιας θετικής στάσης τους απέναντι σε αυτή.

Abstract

This dissertation deals firstly with the concept of communication, various communication theories, rhetoric art theories and how they relate. Next, data on the Police of the Hellenic Police, its nature, the structure and the mission of the police services, as well as the way in which they interact and come into direct contact with the citizen, are presented. In addition, the Police Code of Ethics is analyzed in relation to his / her relationship with the citizen. Then, reference is made to the cooperation of the Hellenic Police with Education through a framework of educational actions in Primary and Secondary Education. Finally, there is presented a traffic education training program, which was elaborated in a primary school unit, within the framework of the Practice of the Preschool School, through which the students of a Kindergarten of the city of Florina were communicated with the Hellenic Police Force helped to adopt a positive attitude towards it.

Λέξεις κλειδιά: Ελληνική Αστυνομία, επικοινωνία

Κατάλογος Συντομογραφιών

ΕΛ.ΑΣ: Ελληνική Αστυνομία

Π.Δ.: Προεδρικό Διάταγμα

Αρ. : Άρθρο

Εισαγωγή

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η υπερτόνιση του γεγονότος ότι η Ελληνική Αστυνομία, μέσα από την πάροδο των ετών και τις συνεχείς και αλληπάλλληλες εναλλαγές της κοινωνίας, έχει αλλάξει και ο σύγχρονος αστυνομικός διαφέρει κατά πολύ, τόσο ως προς την τέλεση των καθηκόντων του όσο και προς την αντιμετώπιση του πολίτη, από τον αστυνομικό των προηγούμενων δεκαετιών. Η Αστυνομία αποτελεί ζωντανό και αναπόσπαστο παράγοντα κάθε δημοκρατικής και ευνομούμενης κοινωνίας. Έτσι λοιπόν, τα μέλη κάθε τέτοιας κοινωνίας πρέπει να κατανοούν το ρόλο της Αστυνομίας, τη φύση και το είδος της αποστολής της και να αποκτούν στάση θετική ως προς αυτή. Εξάλλου, η δράση της σύγχρονης Αστυνομίας καθορίζεται και διέπεται με πρωταρχικό γνώμονα τη διαφύλαξη της ασφάλειας και των δικαιωμάτων των πολιτών. Για την υιοθέτηση, όμως, μιας θετικής στάσης του πολίτη προς την Αστυνομία, ουσιαστική κρίνεται η συμβολή της εκπαίδευσης. Μέσω αυτής το άτομο, από τη νηπιακή κιόλας ηλικία, δύναται να έρθει σε επαφή με διάφορα ζητήματα αστυνομικής φύσης, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν δίαυλο επικοινωνίας ανάμεσα σε αυτά και την Αστυνομία.

Η εργασία αναπτύσσεται σε δύο μέρη, το πρώτο εκ των οποίων αφορά το θεωρητικό πλαίσιο, το οποίο αποτελείται από δύο κεφάλαια και επιμέρους ενότητες, και το δεύτερο εκ των οποίων, το οποίο περιλαμβάνει την πρακτική εφαρμογή των αναφερόμενων στο πρώτο μέρος.

Έτσι λοιπόν, το πρώτο κεφάλαιο του θεωρητικού μέρους πραγματεύεται την έννοια της επικοινωνίας, ως διαδικασία μεταβίβασης πληροφοριών, ιδεών, μηνυμάτων και νοημάτων αλλά και ως μέσο επικοινωνίας μελών μιας ομάδας. Αναλύονται τα μοντέλα επικοινωνίας, τα οποία είναι το γραμμικό, το κυβερνητικό και το συστημικό, τα οποία και καθορίζουν ανάλογα τον τρόπο με τον οποίο συντελείται η επικοινωνία. Αναφέρονται οι βασικοί συντελεστές πραγματοποίησης της επικοινωνίας, δηλαδή ο πομπός, το κανάλι, το ίδιο το μήνυμα και ο αποδέκτης, και έπειτα αναλύεται η ρητορική, ως η τέχνη της επιχειρηματολογίας, της πειθούς και τελικά της επικοινωνίας, οι απαρχές της οποίας εντοπίζονται στην Αρχαία Ελλάδα και ιδιαίτερα στο λόγο των σοφιστών. Η επικοινωνία και η ρητορική τέχνη μελετήθηκαν από τον Αριστοτέλη και τον Επίκτητο, ο οποίοςς μάλιστα αφιέρωσε σχεδόν όλο το πνευματικό του έργο στην επικοινωνία. Τελικά, αναφέρονται ρητορικές μέθοδοι και ρητορικά σχήματα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο του θεωρητικού μέρους της εργασίας αναλύονται ορισμένα στοιχεία σχετικά με τον όρο αστυνομία και την απαρχή της ίδρυσης του Σώματός της, ως απόρροια της ένωσης δύο σωμάτων ασφαλείας που προϋπήρχαν στην Ελλάδα, της Αστυνομίας Πόλεων και της Ελληνικής Χωροφυλακής. Αποστολή της Αστυνομίας είναι η εξασφάλιση της δημόσιας ειρήνης και ευταξίας, η πρόληψη και η καταστολή του εγκλήματος, η προστασία και η διαφύλαξη των δικαιωμάτων των Ελλήνων πολιτών. Η υπηρεσία η οποία διοικεί την ΕΛ.ΑΣ είναι το Αρχηγείο, η δράση του οποίου είναι καθορίζεται από τον εκάστοτε Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, σε συνεργασία με τον εκάστοτε Αρχηγό του σώματος. Το Αρχηγείο απαρτίζεται από τους Κλάδους, και αυτοί από υπηρεσίες, η αποστολή των οποίων καθορίζεται με Προεδρικά Διατάγματα. Ακόμη, με νομοθεσίες καθορίζονται οι υποχρεώσεις του αστυνομικού προσωπικού, η εκπαίδευση των αστυνομικών και ο κώδικας δεοντολογίας που διέπει τη δράση και τη συμπεριφορά του. Τέλος, γίνεται αναφορά σε νεοϊδρυθείσες υπηρεσίες της Αστυνομίας, οι οποίες έχουν σαν βασικό και πρωταρχικό αντικείμενο την άμεση εξυπηρέτηση του Έλληνα πολίτη .

Το τρίτο κεφάλαιο αποτελεί το πρώτο μέρος του Πρακτικού Πλαισίου. Στη σημερινή εποχή πραγματοποιούνται δράσεις εκπαιδευτικής φύσεως, οι οποίες πραγματοποιούνται σε συνεργασία με την Αστυνομίας. Οι δράσεις αυτές απευθύνονται τόσο σε εκπαιδευτικές μονάδες Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όσο και Πρωτοβάθμιας. Εν κατακλείδι, παρατίθεται ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Κυκλοφοριακής Αγωγής» το οποίο διεκπεραιώθηκε σε Νηπιαγωγείο της πόλης της Φλώρινας, στα πλαίσια της Πρακτικής Άσκησης της Σχολής, με το περιεχόμενο, την εφαρμογή και την αξιολόγησή του.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΘΕΩΡΙΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

1.1. Γενικά

Επικοινωνία ονομάζεται η διαδικασία κατά την οποία μεταβιβάζονται πληροφορίες, ιδέες, συναισθήματα, νοήματα και στοιχεία. Στην επικοινωνία, σημαντική θέση κατέχει η παραγωγή και αλλά και η διάχυση πληροφοριών (Fiske, 1992). Η πληροφορία σαν κοινωνική διαδικασία είναι απαραίτητη για την ανταλλαγή μηνυμάτων μεταξύ ανθρώπων, πέρα από την απλή πληροφόρηση, διότι σε αυτή ενυπάρχουν ψυχολογικές διεργασίες που εξαρτώνται από τις συνθήκες και τους τρόπους μετάδοσης. Σύμφωνα με τον Μπαμπινιώτη, επικοινωνία νοείται η λήψη μηνυμάτων εκ μέρους του πομπού, από τον αποδέκτη, με τα οποία επιτυγχάνεται η συνεννόηση των μελών μιας γλωσσικής κοινότητας. (Μπαμπινιώτης, 1992: 32). Η λειτουργία της επικοινωνία αφορά κάθε πτυχή της κοινωνικής δομής. Η λεκτική, δε, επικοινωνία, χαρακτηρίζει τις συντεταγμένες του ανθρώπινου πολιτισμού σε κάθε πτυχή του. Είναι η μεταφορά πληροφοριών και γνώσεων από τον αποστολέα στον αποδέκτη, μέσω ενός ενημερωτικού ή καθοδηγητικού χαρακτήρα, όπου γίνεται χρήση γραπτών ή οπτικοακουστικών στοιχείων. Η επικοινωνία δεν θεωρείται ουδέτερο μέσο διάχυσης και μεταφοράς ανεξάρτητων πληροφοριών. Αποτελεί κοινωνική λειτουργία και συμβαδίζει με την απαρχή της ανθρώπινης κοινωνίας (Gail T. & Eves, 1999). Θεωρείται κατεξοχήν μέσω ανταλλαγής μηνυμάτων και πληροφοριών στους περισσότερους τομείς των ανθρώπινων κοινωνιών και η λειτουργία της είναι θεμελιώδης. (Maitland, 1996).

Κάθε κοινωνική ομάδα ή υποομάδα χαρακτηρίζεται από διαφορετική κουλτούρα και η διαφορά αυτή καθορίζει και τον εκάστοτε τρόπο επικοινωνίας. Επιπλέον, το σύστημα ηθών και αξιών, καθώς και το μορφωτικό και πολιτιστικό επίπεδο των αποδεκτών του εκάστοτε μηνύματος, αποτελούν στοιχεία τα οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν κατά το σχεδιασμό οποιασδήποτε μορφής επικοινωνίας. Σύμφωνα με αυτή τη βάση, ο τρόπος σχεδιασμού ενός σύγχρονου επικοινωνιακού

τρόπου επιστρατεύει στοιχεία και χαρακτηριστικά, καθώς και συνδυασμό αυτών, διάφορων μοντέλων επικοινωνίας.

Στο παρόν κεφάλαιο, θα παρουσιάσουμε τα μοντέλα επικοινωνίας και τις θεωρίες τους, τα οποία πρέπει να γνωρίζει και να λαμβάνει υπόψη ένα άτομο που θα ασχοληθεί με τη Συμβουλευτική Επαγγελματικού Προσανατολισμού, με απώτερο σκοπό την επικοινωνία με τους συμβουλευμένους του στο μέγιστο δυνατό βαθμό.

1.2. Θεωρίες και μοντέλα επικοινωνίας

Σύγχρονοι μελετητές της διαδικασίας της επικοινωνίας έχουν περιγράψει και αναλύσει διάφορα μοντέλα αυτής, ανάλογα με το ιστορικό πλαίσιο και σε συνάρτηση με την επιστημονική τους βάση. Μία από τις σχολές οι οποίες ασχολήθηκαν επιστημονικά με την επικοινωνία είναι η Διαδικαστική-Γραμμική (the process school), η οποία ξεκίνησε ως ανάγκη για αποτελεσματική επικοινωνία μέσω τηλεφώνου κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου πολέμου, επιβάλλοντας τη Σχολή της Διαδικασίας και αντιμετωπίζοντας την επικοινωνία ως τρόπο μεταφοράς μηνυμάτων και διαδικασία κατά την οποία ένα άτομο επηρεάζει είτε τη συμπεριφορά είτε τη σκέψη ενός άλλου. Εδώ συναντάται το γραμμικό μοντέλο, με την έννοια της ανάδρασης. Άλλη σχολή αποτελεί η Σημειωτική Σχολή, η οποία προσέγγισε διαφορετικά την επικοινωνία, ως μια διεργασία που επικεντρώνεται στη γλώσσα και στο ίδιο το μήνυμα αντί στη διαδικασία μετάδοσής του. Στη σχολή αυτή η μελέτη κειμένων και του κοινωνικοπολιτιστικού πλαισίου αποτελεί παραγωγή και ανταλλαγή νοημάτων. Στη σχολή αυτή συναντάται το συστημικό μοντέλο το οποίο υπερτονίζει τον ανθρώπινο παράγοντα και το κοινωνικό περιβάλλον σε κάθε διαδικασία επικοινωνίας. (Fiske, 1992).

Τα μοντέλα επικοινωνίας είναι αναπαραστάσεις συστημάτων που αυτά τα ίδια προσπαθούν να παρατηρήσουν. Εμπεριέχουν μεθόδους επεξεργασίας των προβλημάτων ενός πραγματικού συστήματος, με έναν τρόπο περισσότερο αφηρημένο (ΜακΚουέλ, 1997). Τα μοντέλα επικοινωνίας μπορεί να είναι είτε «μεταδοτικά», όπου ο πομπός διαβιβάζει ένα μήνυμα στο δέκτη είτε «πολιτισμικά», όπου το άτομο συμμετέχει ενεργά στην επικοινωνία ως πομπός ή αποδέκτης (Hooper-Greenhill, 1999).

Το γραμμικό μοντέλο ανήκει στα μεταδοτικά μοντέλα και περιγράφει τη διαδικασία της απλής μετάδοσης μιας πληροφορίας, θεωρώντας ως δεδομένο την

κατοχή του μηνύματος από τον πομπό και την άγνοια από τη μεριά του δέκτη ο οποίος παθητικά εκλαμβάνει το μήνυμα (Ψύλλα, 1991). Σύμφωνα με αυτό το μοντέλο, ο πομπός στέλνει μια πληροφορία με απώτερο σκοπό να επηρεάσει το δέκτη και με τον τρόπο αυτό η επικοινωνία προσεγγίζεται και ερμηνεύεται ως διαδικασία πειθούς. Μεγαλύτερη έμφαση δίνεται στην επίδραση που θα έχει το μήνυμα στο δέκτη παρά το ίδιο το μήνυμα και για το λόγο αυτό το μοντέλο αυτό επικρίθηκε έντονα ως μονοδιάστατο και παθητικό, λόγω της έλλειψης του στοιχείου της ανάδρασης (Fiske, 1992).

Το κυβερνητικό μοντέλο πήρε την ονομασία του από την Κυβερνητική, την επιστήμη του ελέγχου, και στηρίζεται στη συμπεριφορική θεωρία, η οποία θέτει στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος τον αποδέκτη του μηνύματος και την επίδραση που αυτός δέχεται. Υποστηρίζει δε, ότι τα άτομα αντιδρούν όμοια σε ένα ερέθισμα. Επίσης, το μοντέλο αυτό εισάγει την έννοια της ανάδρασης, δηλαδή της ανταπόκρισης του δέκτη στο εκάστοτε ερέθισμα, το οποίο στη συνέχεια προσλαμβάνει ο πομπός και αντιδρά με ανάλογο τρόπο. Σύμφωνα με την Ψύλλα (1991), το κυβερνητικό μοντέλο είναι το επικρατέστερο και αποδίδεται ως εξής: ο πομπός στέλνει ένα μήνυμα, ο αποδέκτης το εκλαμβάνει ως ερέθισμα, ανταποκρίνεται σε αυτό και στέλνει την ανάδραση του μηνύματος που έλαβε στον πομπό.

Το Συστημικό μοντέλο, αν και αρχικά εντοπίστηκε στο πεδίο των θετικών επιστημών και της ψυχολογίας, θεωρείται ένα πολύ δυναμικό μοντέλο επικοινωνίας, λόγω του ότι ο πομπός μπορεί να μετατραπεί σε αποδέκτη και το αντίστροφο. Το μοντέλο αυτό είναι σύνηθες στη σύγχρονη εποχή και θέτει ως κύριο άξονα την εξισορρόπηση του συστήματος, με κάθε τρόπο, και τη διατήρηση των όρων του «παιχνιδιού». Το άτομο αντιδρά στα εκάστοτε ερεθίσματα συμφωνία με την προσωπικότητα, τη ψυχοσύνθεση, την ιδεολογία, τις εμπειρίες και τα συναισθήματά του. Η επικοινωνία εδώ αποτελεί διαδικασία ανοιχτού συστήματος αλληλεπίδρασης και αλληλεξάρτησης ανθρωπίνων σχέσεων και περιβάλλοντος. Το μήνυμα θεωρείται λειτουργία η οποία υποστηρίζει την επικοινωνιακή διαδικασία (Fiske, 1992).

Τελικά, οφείλουμε να τονίσουμε ότι η επικοινωνία αποτελεί τη σύγχρονη εκδοχή της ρητορικής καθώς αυτή, όπως και η ρητορική, μεταδίδει μηνύματα και επιχειρήματα και ταυτόχρονα προκαλεί ιδέες και επηρεάζει συναισθήματα (Τριαντάρη, 2016). Για την σύνδεση Επικοινωνίας και Ρητορικής, θεωρείται απαραίτητο να γίνει αναφορά, στην επόμενη ενότητα, στη Ρητορική και να γίνει εμβάθυνση στα βασικά

χαρακτηριστικά της, τα οποία δύναται να αποτελέσουν εφόδιο σε κάθε άτομο που ενδέχεται να αποτελέσει πομπό-σύμβουλο και θα επιχειρήσει να επικοινωνήσει με τρόπο πειστικό με τους δέκτες του.

1.3 Συντελεστές της Επικοινωνίας

Σύμφωνα με τους Himstreet, Baty και Lehman (202, σελ.40-45) οι απαραίτητοι συντελεστές για την επικοινωνία είναι οι εξής:

- i) Πομπός: είναι εκείνος που θέλει να μεταφέρει ένα μήνυμα. Κωδικοποιεί το μήνυμα που θέλει να αποδώσει και μέσω συγκεκριμένου καναλιού τα μεταφέρει στο δέκτη
- ii) Κανάλι: μπορεί να είναι α) μονόδρομο (όχι πρόσωπο με πρόσωπο, αναφορές, αιτήσεις κ.λ.π.) , β) αμφίδρομο (πρόσωπο με πρόσωπο, όπως σε ομιλίες και συνεντεύξεις) και γ) αμφίδρομο (όχι πρόσωπο με πρόσωπο, μέσω τηλεφώνου κ.λ.π.)
- iii) Μήνυμα: Η μεταφορά κάποιας έννοιας, ιδέας, συναισθήματος
- iv) Δέκτης: Το άτομο για το οποίο προορίζεται το μήνυμα. Αρχικά το αποδέχεται και στη συνέχεια το αποκωδικοποιεί

Προϋπόθεση μιας καλής επικοινωνίας είναι η σαφήνεια, η συνέπεια, η συνέχεια και βέβαια η ικανότητα αφομοίωσης (Πάντα και Καραγιάννη, 1997)

1.4 Ρητορική Τέχνη

Από την περίοδο ήδη της αρχαιότητας η ρητορική αναδείχθηκε ως η τέχνη ή η τεχνική της επικοινωνίας, με απώτερο στόχο την πειθώ του αποδέκτη ή τη διδασκαλία γνώσεων από τη μεριά του πομπού (Τριαντάρη, 2016). Η ρητορική έχει χαρακτηριστεί, μεταξύ άλλων, και ως η τέχνη της επιχειρηματολογίας (Gail&Eves, 1999), της πειθούς, η τέχνη του λόγου και η μελέτη των σχημάτων λόγου (figures of speech). Σύμφωνα με τη Dyer: «Η ρητορική, η εντυπωσιακή ή περίτεχνη χρήση της ομιλίας και της γραφής, χρησιμοποιείται για να διασαφηνίσει ή να προσθέσει στην ισχύ και τον αντίκτυπο της πειστικής ρητορείας» (στο: Corey, 1985). Επίσης, η ρητορική αποτελεί την τέχνη της ομιλίας, με συγκεκριμένους κανόνες, με στόχο την προσέλκυση της προσοχής ενός ακροατηρίου, ώστε να γίνουν αποδεκτές οι απόψεις του ομιλητή.

Οι απαρχές της ρητορικής τέχνης βρίσκονται στην αρχαία Ελλάδα, μέσα στα έργα των Ελλήνων σοφιστών και στους ακόλουθούς τους. Συγκεκριμένα, γεννήθηκε στις πόλεις του υπερπόντιου πληθυσμού και είναι άμεσα συνδεδεμένη με την κατάλυση της τυραννίας στις πόλεις των Ελλήνων αποίκων, ιδιαίτερα στην περίπτωση της ανατροπής της τυραννίας στις Συρακούσες, όπου και αναπτύχθηκε μια υποτυπώδης μορφή ρητορικής. Στη συνέχεια, η ρητορική αναπτύχθηκε ραγδαία μέσα στα δικαστήρια, όπου κατέφευγαν οι πολίτες, προσπαθώντας να επικρατήσουν στον κοινωνικό στίβο και να εδραιώσουν τις δημοκρατικές κατακτήσεις τους (Τριαντάρη, 2016).

Πρώτοι διδάξαντες της ρητορικής υπήρξαν οι σοφιστές του 5^{ου} αιώνα π.Χ., όπως ο Πρωταγόρας, ο Γοργίας, ο Ιππίας κ.α.. Αυτοί φιλοδόξησαν να διαπλάσουν τους νέους άνδρες της εποχής εκείνης, σε πνεύμα επεξεργασίας συλλογισμών και επιχειρημάτων, ώστε να αποκτήσουν την ικανότητα αυτή ως εφόδιο για την μετέπειτα ζωή τους, ως ελεύθεροι πλέον πολίτες. Συγκεκριμένα ο Γοργίας, προερχόμενος από τους Λεοντίνους της Σικελίας, όπου και μόλις είχε γεννηθεί η ρητορική, αναζήτησε τα διάφορα σχήματα που θα μπορούσαν να προσθέσουν στο εκάστοτε ύφος της γλώσσας στοιχεία λαμπρότητας, αντιθέσεις, παιχνίδια με τις ηχητικές σχέσεις και ποιητικές λέξεις, και έθιξε τον ηθικό ρόλο της ρητορικής, ως εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για καλό σκοπό αλλά και για κακό (Hansen, 1979).

Η ρητορική, ωστόσο, διευρύνθηκε επιστημονικά τον 4^ο αιώνα π.Χ. από τον Σταγειρίτη φιλόσοφο Αριστοτέλη, ο οποίος με το έργο του «Περί ρητορικής» (έργο – τομή στην ιστορία και τη μελέτη της ρητορικής τέχνης), τοποθέτησε τη ρητορική ανάμεσα στην εμπειρία και την επιστήμη. Σύμφωνα λοιπόν με τον Αριστοτέλη, η ρητορική δεν είναι μια επιστήμη αυστηρά καθορισμένη, αλλά μια ικανότητα επινόησης και επιστράτευσης επιχειρημάτων, ανεξάρτητα από το θέμα στο οποίο αναφέρεται ο λόγος (Τριαντάρη, 2016). Σκοπός της ρητορικής δεν είναι μονάχα να πειστεί κάποιος, αλλά να διερευνηθούν και να επισημανθούν τα πειστικά στοιχεία οποιουδήποτε θέματος, με στόχο την κατάλληλη χρήση. Για το λόγο αυτό, το αντικείμενο της ρητορικής δεν είναι αυστηρά ορισμένο και δεν περιλαμβάνει μια συγκεκριμένη περιοχή του επιστητού, αλλά μπορεί να αναφέρεται σε οποιοδήποτε θέμα (Κύρκος, 1986).

Από την αρχαιότητα και έπειτα, η ρητορική συνέχισε να αναπτύσσεται. Οι έρευνες ωστόσο που έγιναν έκτοτε, παρέμειναν στον περίγυρο των αριστοτελικών θεωρήσεων. Στα κλασσικά χρόνια υπήρξε ένα μεγάλο πλήθος ρητορικών σχημάτων

και η δυσκολία που παρουσιάζεται σήμερα στη μελέτη τους οφείλεται στα αρχαία ονόματα που αυτά φέρουν. Κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης, η ρητορική άρχισε να έχει εφαρμογή σε διάφορους τομείς της θρησκείας, της πολιτικής και της λογοτεχνίας, επιφέροντας σημαίνουσες αλλαγές, και διδασκόταν σε εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ευρώπης μέχρι το 19^ο αιώνα. Σήμερα δε, μπορεί να βρει κανείς διάφορες ρητορικές τέχνες ή επεξηγήσεις και σχήματα λόγου στα περισσότερα βιβλία έκθεσης.

Σήμερα, η ρητορική τέχνη και οι αρχές της εφαρμόζονται σε διάφορες εκφάνσεις της καθημερινότητας, από την πολιτική και τη θρησκεία μέχρι τη διαφήμιση. Επιπλέον, το σύγχρονο πεδίο της ρητορικής έχει ξεφύγει από τα πλαίσια της προφορικής ευγλωττίας και έχει διευρυνθεί με τρόπο τέτοιο ώστε να περιλαμβάνει όλες τις μορφές της πειστικής γλώσσας, και της προφορικής αλλά και της γραπτής. Στο ίδιο πεδίο περιλαμβάνονται και άλλες μορφές επικοινωνίας και πειθούς, μη λεκτικές, όπως οι φωτογραφίες οι εικόνες, η μουσική, ο κινηματογράφος και η τηλεόραση (Dryden, 1984).

1.4.1. Ο Αριστοτέλης

Ο Αριστοτέλης (384-322 π.Χ.) ήταν ένας από τους πιο προικισμένους μαθητές του Πλάτωνα και η Πλατωνική φιλοσοφία επέδρασε αρκετά στη μετέπειτα ζωή και το έργο του. Πολλές φορές ήρθε σε σύγκρουση με το δάσκαλό του, για πολλά θέματα. Στους *διαλόγους* του ανήκει το έργο του «Περί Ποιητικής» ή «Γρύλος» και αναφέρεται στον ορισμό, τα είδη, στο χαρακτήρα και στην τέχνη της ρητορικής (Τριαντάρη, 2005).

Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, η ρητορική είναι μια ικανότητα που μπορεί να αποκτήσει ο άνθρωπος και με αυτή μπορεί να πείθει τους συνομιλητές του για οποιοδήποτε θέμα ενσχύπτει. Η πειθώ επιτυγχάνεται με τρεις τρόπους οι οποίοι είναι αλληλένδετοι και αλληλεξαρτώμενοι: α. μέσα από τον ίδιο τον ρήτορα, την αξιοπιστία και την ρητορική του ικανότητα, β. μέσα από τον ακροατή και από τα συναισθήματα που του προκαλούνται και γ. μέσα από τις «αποδείξεις», δηλαδή, τα αποδεικτικά ή φαινομενικά επιχειρήματα του ρητορικού λόγου.

Η ρητορική θεωρείται «πολιτική επιστήμη» και παρακλάδι της ηθικής και διαλεκτικής επιστήμης διότι αντικείμενο μελέτης της είναι οι χαρακτήρες, οι αρετές και τα πάθη των ανθρώπων, και κυρίως δημιουργεί λογικούς συλλογισμούς οι οποίοι

καταλήγουν σε αυταπόδεικτα συμπεράσματα, τα οποία τελικά οδηγούν στην αλήθεια (Λυπουρλής, 2002 & Τριαντάρη, 2016).

Το έργο της ρητορικής αφορά θέματα τα οποία αποτελούν αντικείμενο συζήτησης και δεν υπάγονται ειδικά σε κανένα επιστημονικό πεδίο. Λαμβάνει χώρα μπροστά σε ακροατές, οι οποίοι δεν έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν ταυτόχρονα πολλές μαζί συλλογιστικές φάσεις. Το έργο αυτό είναι βασισμένο σε αναλύσεις και συλλογισμούς που δίνουν ερέθισμα για λογικά ερωτήματα, τα οποία, εφόσον ακολουθηθούν, καταλήγουν σε πορίσματα θεωρείται ότι αποδεικνύουν το προς μελέτη αντικείμενο ή κατάσταση και εν τέλει αποκτάται η ανώτατη γνώση, κ καθαρή γνώση των αιτίων (Τριαντάρη, 2005).

Οι βασικοί παράγοντες που συνιστούν τον ρητορικό λόγο είναι τρεις: ο ρήτορας, το αντικείμενο του λόγου και το ακροατήριο. Ο Αριστοτέλης, ξεκινώντας από τη σχέση του ρήτορα με το αντικείμενο και το σκοπό του λόγου, καθώς και από τη στάση του κοινού απέναντι στο ρήτορα και στο λόγο, διαιρεί το ρητορικό λόγο σε τρία είδη (Τριαντάρη, 2016):

1. **Συμβουλευτικό γένος** (πολιτικός λόγος), όπου το αντικείμενο του λόγου αναφέρεται στο μέλλον και ο ρήτορας συμβουλεύει, με σκοπό να προτρέψει προς το συμφέρον ή να αποτρέψει από το βλαβερό. Το ακροατήριο αποτελεί τον κριτή.
2. **Δικανικό γένος** (απολογία, κατηγορία), όπου το αντικείμενο του λόγου αναφέρεται στο παρελθόν και ο σκοπός του ρήτορα είναι να υποστηρίξει το δίκαιο ή το άδικο. Κριτής σ' αυτή την περίπτωση είναι το δικαστήριο.
3. **Επιδεικτικό γένος** (πανηγυρικός λόγος), όπου το ακροατήριο κρατάει παθητικό ρόλο και απολαμβάνει την αισθητική μορφή και το περιεχόμενο του λόγου. Αντικείμενο του ρήτορα είναι το καλό ή το αισχρό, στα οποία αντιστοιχούν ο έπαινος ή ο ψόγος.

Ο Αριστοτέλης ανέδειξε περισσότερο τη σημασία της ρητορικής, μέσω της σχέσης πομπού και δέκτη, στο πεδίο των διαπροσωπικών σχέσεων. Η δυνατότητα της πειθούς μέσω της ρητορικής, είτε με αληθή είναι με αληθοφανή επιχειρήματα, αποτελεί έναυσμα για εξωτερίκευση και εναλλαγή στάσεων και συμπορορών. Σύμφωνα με την Τριαντάρη (2016), η ρητορική ως εργαλείο προσέγγισης του εαυτού και του άλλου, ξεκλειδώνει το χαρακτήρα του ομιλητή, τις συμπεριφορές και τα πάθη του ακροατηρίου (Τριαντάρη, 2016).

Στην επόμενη ενότητα θα γίνει αναφορά στον Επίκτητο, διότι αυτός ασχολήθηκε περισσότερο με την εκπαίδευση των ανθρώπων και αφιέρωσε σχεδόν όλο

το πνευματικό του έργο στην επικοινωνία με ένα πολυπληθές και πολυποίκιλο ακροατήριο.

1.4.2. Ο Επίκτητος

Ο Επίκτητος (50-138 μ.Χ.), διαμέσου της ρητορικής, αφιέρωσε όλο το πνευματικό του έργο στην παιδεία των ανθρώπων προς την πνευματικότητα. Θεωρούσε ότι κάθε άνθρωπος οφείλει να αγωνίζεται για την ηθική του πρόοδο και να «εργάζεται» πάνω στον εαυτό του, για την επίτευξη της ατομικής του ολοκλήρωσης. Η ηθική υπεροχή θα τον βοηθήσει να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στις προκλήσεις της καθημερινής ζωής, στην αντιμετώπιση σοβαρών απωλειών και στην αποφυγή των παθών του (στο: Τριαντάρη, 2012:22). Η καθηγήτρια Φιλοσοφίας, Σωτηρία Τριαντάρη, στο εγχειρίδιό της: *Το πορτρέτο του Φιλόσοφου κατά τον Επίκτητο ως βάση της Φιλοσοφικής Συμβουλευτικής*, αναφέρει μεταξύ άλλων ότι ο Επίκτητος κατέστησε την ρητορική ως «επιστήμη του ευ λέγειν», δηλαδή τη θεωρεί επιστήμη που ξεχωρίζει για την ηθική της λειτουργία και ο λόγος της είναι παιδευτικός. Με τον Επίκτητο, η ρητορική διαχωρίζεται από την αρχαία της υπόσταση, και από τέχνη της πειθούς γίνεται τέχνη της αλήθειας, η οποία είναι απαραίτητη ώστε να γίνουν οι πολίτες χρηστοί και να οδηγηθούν στην ηθική βελτίωση και κατ' επέκταση στην αυτογνωσία (Τριαντάρη, 2012). Στο ίδιο εγχειρίδιο (Τριαντάρη, 2012) διαβάζουμε ότι: «...ο ευδαίμονας βίος επικεντρώνεται σε τρία κύρια θέματα, που διακρίνουν το σοφό άνθρωπο: α. την αυτοκυριαρχία των επιθυμιών του, β. την επιτέλεση των καθηκόντων του και γ. την άσκηση του καθαρώς και ορθώς διανοείσθαι για τον εαυτό του και τις σχέσεις του με τους συνανθρώπους του» (Τριαντάρη, 2012: 26). Η διδασκαλία του Επίκτητου επηρέασε τη δυτική ηθική φιλοσοφία και ανιχνεύεται επίσης στις απαρχές της σύγχρονης ψυχολογίας της αυτοδιαχείρισης. Έθεσε τα θεμέλια πάνω στα οποία δομούνται οι ανθρώπινες σχέσεις και υπερτονίζει την αναγκαιότητα του αυτοελέγχου, της αυτογνωσίας, της αυτοκυριαρχίας, της εγκράτειας, της φρόνησης, της σωφροσύνης, της εναρμόνισης με τη φύση, της ελευθερίας και της υπευθυνότητας ως απαραίτητα στοιχεία του φιλοσόφου, ο οποίος με τη σειρά του θα «εκπαιδεύσει» τους μαθητές του, θα γίνει ένας «σύμβουλος» ζωής για τους συνανθρώπους τους. Οι απόψεις του Επίκτητου έχουν πολλά κοινά σημεία με τις απόψεις των Στωικών, οι οποίοι συμπεριλαμβάνουν στη λογική τους μια επιστήμη του λόγου, μια θεωρία της γνώσης

που συνδέεται άμεσα με τη μελέτη του κάθε είδους λόγων και επιστρατεύει όλες τις ρητορικές τεχνικές που θεωρεί δόκιμες για το σκοπό αυτό (στο: Τριαντάρη, 2012:29).

1.4.3. Ρητορικές τεχνικές κατά τον Επίκτητο

Ο Επίκτητος χρησιμοποιεί ρητορικές τεχνικές, οι οποίες είναι εφαρμόσιμες στην πρακτική ζωή. Ο λόγος πρέπει να χαρακτηρίζεται από αμεσότητα, να διακατέχεται με άνεση και ευχέρεια, να συμπεριλαμβάνει σαφή και αυστηρή επιχειρηματολογία, όπου χρειάζεται ακόμα και εντυπωσιακή, δίχως ωστόσο παρανοήσεις. Η λογική και τα ορθολογιστικά επιχειρήματα, στοιχεία της στωικής ρητορικής, βρίσκουν εφαρμογή και στη ρητορική του Επίκτητου. Ο στόχος παραμένει η απόκτηση της καθολικής αλήθειας και γι' αυτό το λόγο προτείνει (στο: Τριαντάρη, 2012):

- **Την ειρωνεία.** Ειρωνευόμενος και αστειευόμενος και κάποια χαρακτηριστικά των ανθρώπων ή καταστάσεων, δημιουργεί ευχάριστο και εύληπτο περιβάλλον στο ακροατήριό του.
- **Το παράδειγμα.** Για την καλύτερη κατανόηση των λόγων του, χρησιμοποιεί τα παραδείγματα (από τον Αριστοτέλη). Χρησιμοποιεί δύο είδη παραδειγμάτων, αυτά του παρελθόντος και αυτά που επινοεί ο ίδιος.
- **Τεχνική των ομοιωμάτων, ή ρητορική αναλογία** (από τον Αρίστωνα). Στη συγκεκριμένη τεχνική, ο φιλόσοφος υποδύεται ρόλους για την καλύτερη κατανόηση των εννοιών και των παραδειγμάτων που χρησιμοποιεί.
- **Η χρήση του δεύτερο προσώπου.** Ο φιλόσοφος μιλάει άμεσα με έναν συνομιλητή σε μορφή διαλόγου. Με αυτή την υφολογική τεχνική, αναδεικνύεται η σύνδεση της γλώσσας με το σύμπαν, των σημειομένων με τη φύση, τη συνεκτική δύναμη του σύμπαντος κ.ο.κ.
- **Παρομοιώσεις.** Με τη χρήση τους μέσα στην πρόταση, ενισχύει την αναγκαιότητα της εναρμόνισης του φιλοσόφου με τη φύση.
- **Ρητορικές ερωτήσεις και οι υποφορές.** Ερωτήσεις που δεν αναμένουν απαντήσεις, αλλά έχουν ως στόχο τη βαθύτερη σκέψη (διαλεκτική μέθοδος).

Από τη μελέτη των παραπάνω, παρατηρούνται οι επιρροές του Επίκτητου, από τους στωικούς, τον Αριστοτέλη, αλλά και τον Σωκράτη (Τριαντάρη, 2012).

1.4.4. Φιλοσοφικοί σύμβουλοι και συμβουλευτική πρακτική

Οι Στωικοί αποτέλεσαν προδρόμους των Φιλοσοφικών Συμβούλων και εκφραστές της συμβουλευτικής πρακτικής. Συνέβαλαν στην ανάλυση συγκεκριμένων ψυχικών καταστάσεων και έδωσαν λύσεις σε θέματα ανθρώπινης καθημερινότητας όπως ο φόβος, ο θάνατος, η σεξουαλικότητα κ.α. Ο φιλόσοφος κατείχε όλες τις απαραίτητες τεχνικές και μεθοδολογικές γνώσεις και με τον τρόπο αυτό αποτελούσε σύμβουλο και εκπαιδευτή για τα ανθρώπινα προβλήματα που ενέσκυπταν στον καθημερινό βίο. Οι Στωικοί φιλόσοφοι θεμελίωσαν τη σύγχρονη φιλοσοφική συμβουλευτική και σύμφωνα με την Nussbaum (στο: Τριαντάρη, 2012: 101), αυτή προσανατολίζεται σε τέσσερις λόγους που είναι οι εξής: α. ο στωικός προσανατολισμός συνεπάγεται την εξέταση της ζωής, την αυτοκριτική και τον αυτοέλεγχο του ατόμου. Το γεγονός αυτό απαιτεί λογικές δεξιότητες για την ορθή αντιμετώπιση των πραγματικών περιστατικών και τη συγκρότηση της ακριβής και φρόνιμης κρίσης, β. ο στωικός προσανατολισμός συνεπάγεται την ικανότητα του ατόμου να δει τον εαυτό του σε σχέση με άλλα ανθρώπινα όντα, όσο μακρινά κι αν είναι, γ. ο στωικός προσανατολισμός συνεπάγεται, έστω και με το πρίσμα της φαντασιακής αφήγησης, την αριστοτελική δυνατότητα της ενσυναίσθησης του ατόμου, δηλαδή του να έλθει στη θέση οποιουδήποτε ανθρώπου και να συμπάσχει μαζί του, δ. ο στωικός προσανατολισμός συνεπάγεται, αναφορικά με την επιστημονική κατανόηση, την ταχτοποίηση και την ακολουθία γεγονότων που αφορούν στο φυσικό και κοινωνικό κόσμο του ατόμου. Το άτομο ωθείται στον επαναπροσδιορισμό της θέσης του στον κόσμο, προτού μάλιστα να αποκτήσει το δικαίωμα για το ιδανικό της εκπαιδευτικής πράξης. Σύμφωνα με την Τριαντάρη (2012), ο στοχασμός του Επίκτητου είναι σήμερα αρκετά επίκαιρος, αφού προτείνει μεθόδους και λύσεις για μια ευτυχισμένη και ήρεμη ζωή, και επηρεάζει την εκπαίδευση, η οποία οφείλει να . διαμορφώνει και να διαπλάθει ηθικά τον άνθρωπο.

Οι συμβουλές του Επίκτητου προς τους εκπαιδευτές είναι: α. να εκπαιδεύουν τους μαθητές μέσω παιχνιδιών ρόλων π.χ. του γονιού, του παιδιού, του γείτονα, του συμπολίτη, ώστε να κατανοούν ταυτόχρονα και τα καθήκοντα που απορρέουν από

αυτούς β. να διδάσκουν τη σημασία του συναισθήματος και της διαχείρισής του, για τη συνειδητοποίηση της ηθικής ευθύνης σε μια ζωή αυτοέλεγχου και αυτοεξέτασης. γ. να ασκούν τη «λογική», με τρόπο τέτοιο ώστε να μπορούν οι μαθητές να αναγνωρίζουν την αλήθεια. δ. να δυναμώνουν το χαρακτήρα των μαθητών, έτσι ώστε να επιτευχθεί η σταθερότητα και η ακεραιότητα του χαρακτήρα. ε. να εκπαιδεύουν τους μαθητές στην ιεράρχηση των ανθρώπινων σχέσεων, να δημιουργούν νέες προοπτικές στις πολιτισμικές τους αξίες, να κατανοούν τη σύνδεση και την ακολουθία των πραγμάτων και να αντιλαμβάνονται τις συνέπειες που επιφέρει η έλλειψη αυτοσεβασμού και υπευθυνότητας. Εν κατακλείδι, η εκπαίδευση θα πρέπει να αποσκοπεί στην ενάρετη συμβίωση και στην ενάρετη ζωή κι όχι μόνο στη συσσώρευση στείρων γνώσεων, αλλά σε αφομοίωση της γνώσης και της μεταποίησής της σε «πρακτική σοφία» (Τριαντάρη, 2012).

1.4.5. Ρητορικές μέθοδοι

Το κύριο ενδιαφέρον της ρητορικής επικεντρώνεται στη μέθοδο και τον τρόπο. Πώς δηλαδή κάποιος θα ανακαλύψει τον πιο αποτελεσματικό τρόπο για να εκφράσει μια ιδέα, σε μια συγκεκριμένη περίπτωση και περίπτωση, για ένα συγκεκριμένο θέμα και με ποιόν τρόπο μπορεί να μεταβάλλει την έκφραση της ίδιας ιδέας, ώστε αυτή να καταστεί εφαρμόσιμη και σε άλλες περιπτώσεις, προκειμένου να πειστεί το εκάστοτε ακροατήριο. Με αυτόν τον τρόπο, υπονοείται ότι ο τρόπος έκφρασης και παρουσίασης ενός επιχειρήματος έχει μεγαλύτερη σημασία από το ίδιο το περιεχόμενο του επιχειρήματος αυτού (McQuarrie&Mick, 1996).

Στη ρητορική ως διαδικασία, υπάρχουν τέσσερα στάδια από τα οποία πρέπει να περάσει ένας ρήτορας. Αυτά ξεκινούν από την προετοιμασία και καταλήγουν στην πραγματοποίηση του λόγου και είναι συνοπτικά τα εξής: 1. Επινόηση – σύλληψη του θέματος, 2. Διάταξη σε λογική σειρά των επιχειρημάτων που θα χρησιμοποιηθούν, 3. Επεξεργασία – καλλωπισμός του έργου και τέλος 4. Δράση – απαγγελία (Παπανικολάου, 1996). Ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζει το τρίτο στάδιο, καθώς σ' αυτό καθορίζεται ο τρόπος, με τον οποίο θα εκφραστούν τα επιχειρήματα. Στα πλαίσια αυτού του σταδίου εμπίπτει και η μελέτη των ρητορικών σχημάτων που ακολουθεί.

1.4.6. Ρητορικά Σχήματα

Τα ρητορικά σχήματα ορίζονται ως μία “έντεχνη παρέκκλιση” (artful departure) από το συνηθισμένο τρόπο ομιλίας ή γραφής (Corbett, 1990). Πιο συγκεκριμένα, ένα ρητορικό σχήμα εμφανίζεται όταν μια έκφραση παρεκκλίνει από το προσδοκώμενο. Η έκφραση αυτή δεν αντιμετωπίζεται ως παράλογη ή λανθασμένη αλλά η παρέκκλιση συνίσταται στο επίπεδο μορφής του λόγου και όχι στο περιεχόμενό του. Επιπλέον, υπάρχει συμμόρφωση με ένα σταθερό πλαίσιο ανάμεσα σε μια ποικιλία περιεχομένων και συμφραζομένων (McQuarrie&Mick, 1996). Εδώ πρέπει να διευκρινιστεί το γεγονός ότι τα ρητορικά σχήματα ενδέχεται να παρεκκλίνουν από μια σύμβαση, δεν σημαίνει ωστόσο ότι δημιουργούν λανθασμένο νόημα. Αντίθετα, η λάθος γραμματική και σύνταξη αλλά και η ανορθογραφία, παρεκκλίνουν από το συμβατό αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι αποτελούν ρητορικά σχήματα. Πρόκειται απλά για περιπτώσεις λανθασμένης έκφρασης.

Γενικότερα, τα ρητορικά σχήματα ως μορφές παρέκκλισης από κάποια σύμβαση, έχουν τουλάχιστον ένα επιπλέον νόημα και επιστρατεύονται για να μετατρέψουν το συμβατό σε μη, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό μια μορφή «ασυναρτησίας» (incongruity), με απώτερο στόχο την προσέλκυση του ενδιαφέροντος και της προσοχής του κοινού από τη σωστή αποκωδικοποίηση των μηνυμάτων. Βέβαια, ο βαθμός παρέκκλισης από το αναμενόμενο δεν είναι κοινός ανάμεσα σε όλα τα ρητορικά σχήματα. Διαφέρει, διαφοροποιώντας έτσι και το βαθμό ασυναρτησίας του μηνύματος. Σύμφωνα με το βαθμό παρέκκλισης γίνεται και η ταξινόμηση των ρητορικών σχημάτων.

Ειδικότερα, τα ρητορικά σχήματα χωρίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες: τα συντακτικά και τα εννοιολογικά σχήματα. Τα συντακτικά σχήματα αφορούν τη “διάταξη” (scheme) των λέξεων μέσα σε μία πρόταση και περιλαμβάνουν την παρέκκλιση από τη συνήθη μορφή ή διάταξη των λέξεων. Παράλληλα, ένα σχήμα μπορεί να καταταχθεί στην κατηγορία της “διάταξης” όταν σε ένα κείμενο εμφανίζεται υπερβολική τάξη ή ομαλότητα. Από την άλλη, τα εννοιολογικά σχήματα αφορούν στην “έννοια” (trope) των λέξεων και περιλαμβάνουν την παρέκκλιση από τη συνήθη και κύρια σημασία των λέξεων. Σε αντίθεση με την πρώτη κατηγορία, στην κατηγορία αυτή εντάσσεται ένα σχήμα στην περίπτωση όπου το κείμενο περιέχει αταξία ή ανωμαλίες.

Στις δύο αυτές βασικές κατηγορίες κατατάσσονται στη συνέχεια τα επιμέρους ρητορικά σχήματα (είδη εκφοράς των επιχειρημάτων – θέσεων). Έτσι, ανάλογα με το βαθμό πολυπλοκότητάς τους, γίνεται η επιμέρους κατηγοριοποίηση σε τέσσερις υποκατηγορίες ρητορικών σχημάτων ή αλλιώς σε τέσσερις ρητορικές λειτουργίες: την επανάληψη, την αναστροφή, την υποκατάσταση και την αποσταθεροποίηση. Αυτές οι λειτουργίες αποτελούν ουσιαστικά τις άμεσες πηγές της υπέρμετρης τάξης ή αταξίας, η οποία παράγεται από την παρέκκλιση που συνιστά το εκάστοτε ρητορικό σχήμα (McQuarrie&Mick, 1996).

Στην περίπτωση της επανάληψης, ένα τμήμα του μηνύματος (ήχος, λέξη ή δομή μιας φράσης) εμφανίζεται περισσότερες από μία φορές, χωρίς ωστόσο να μεταβάλλεται το νόημά του. Στην αναστροφή το μήνυμα περιλαμβάνει ένα στοιχείο μαζί με τον αντικατοπτρισμό του, υπάρχει δηλαδή επανάληψη του στοιχείου, αλλά από την αντίστροφη άποψη. Στην υποκατάσταση εμφανίζεται μέσα στο μήνυμα μία έκφραση, η οποία, προκειμένου να αποδώσει νόημα, απαιτεί την συμμετοχή του δέκτη. Τέλος, στην περίπτωση της αποσταθεροποίησης, το αρχικό νόημα της έκφρασης είναι αόριστο και επιδέχεται πολλές ερμηνείες, γεγονός που σχετίζεται άμεσα με τη θεωρία της σημειωτικής και συγκεκριμένα με τα πολλαπλά επίπεδα ερμηνειών ενός σημείου (Παπανικολάου, 1996).

Επανάληψη.

Η κατάταξη των ρητορικών σχημάτων σ' αυτή την κατηγορία γίνεται ανάλογα με το αν παρατηρείται επανάληψη κάποιου ηχητικού στοιχείου, κάποιας λέξης ή ακόμη και της δομής μιας φράσης.

Επανάληψη ηχητικού στοιχείου

Ομοιοκαταληξία: Επανάληψη κάποιας συλλαβής στο τέλος των λέξεων.

Αρμονία: Οι λέξεις – κλειδιά της πρότασης ξεκινούν με ίδια γράμματα ή ίδιους ήχους.

Συνήχηση: Η επανάληψη ενός φωνήεντος τρεις ή περισσότερες φορές σε κοντινές λέξεις.

Παρήχηση: Αντίστοιχα με την συνήχηση, η παρήχηση συνίσταται στην επανάληψη ενός σύμφωνου τρεις ή περισσότερες φορές σε κοντινές λέξεις.

Επανάληψη λέξης

Αναφορά: Στη ρητορική αυτή λειτουργία, παρατηρείται επανάληψη της ίδιας λέξης στην αρχή κάθε φράσης.

Επιστροφή: Σ' αυτήν την περίπτωση στο τέλος κάθε φράσης επαναλαμβάνεται η ίδια λέξη.

Επανάληψη: Ορίζεται ως η επανάληψη μιας λέξης προς την αρχή και προς το τέλος της φράσης.

Αναδίπλωση: Περιλαμβάνει την επανάληψη μιας λέξης προς το τέλος της μίας φράσης και την αρχή της αμέσωςεπόμενης.

Επανάληψη δομής της φράσης

Παραλληλισμός: Αφορά στον έντονο παραλληλισμό μεταξύ διαδοχικών φράσεων, με την ίδια δομή και γραμματική σύνταξη, ενώ συχνά περιλαμβάνει τη χρήση μίας ή περισσότερων επαναλαμβανόμενων λέξεων .

Αναστροφή.

Η κατάταξη των ρητορικών σχημάτων σ' αυτή την κατηγορία γίνεται ανάλογα με το αν η αναστροφή παρατηρείται στη σύνταξη ή στη σημασία του μηνύματος.

Αναστροφή στη σύνταξη

Αντιμεταβολή: Ένα ρητορικό σχήμα ανήκει σ' αυτήν την υποκατηγορία όταν σε μία φράση παρατηρείται επανάληψη ενός ζεύγους λέξεων σε αντίστροφη όμως σειρά.

Αναστροφή στη σημασία

Αντίθεση: Η αντίθεση συσχετίζει ή συνδυάζει δύο εντελώς διαφορετικές έννοιες μέσα σε μία φράση.

Υποκατάσταση.

Η κατάταξη ρητορικών σχημάτων σ' αυτή την κατηγορία γίνεται ανάλογα με τον σκοπό που επιθυμεί να επιτελέσει το εκάστοτε σχήμα. Έτσι, υπάρχουν τέσσερις βασικές κατηγορίες υποκατάστασης: η δήλωση ακρότητας, η κατηγορηματική δύναμη, η παρουσία ή απουσία κάποιου στοιχείου έκφρασης και τέλος η κεντρική ή περιφερειακή έννοια.

Δήλωση ακρότητας

Υπερβολή: Στην υπερβολή ο ομιλητής λέει κάτι που ξεπερνά κατά πολύ το πραγματικό - συνηθισμένο, με σκοπό να δημιουργήσει έμφαση ή να παραστήσει ένα νόημά με ζωηρότητα.

Κατηγορηματική δύναμη

Ρητορική ερώτηση: Πρόκειται για μία ερώτηση, την οποία θέτει ο ομιλητής, αλλά ταυτόχρονα απαντάει ο ίδιος χωρίς να περιμένει την απάντηση του κοινού (Saviskas,

2005). Σκοπός των συγκεκριμένων ερωτήσεων είναι η δημιουργία ενός ισχυρισμού για τον οποίο μπορεί να έχει αμφιβολίες κάποιος, όμως η πραγματική πρόθεση είναι να εκλαμβάνεται ως βέβαιος και αδιαμφισβήτητος.

Επανόρθωση: Η συγκεκριμένη αυτή ρητορική λειτουργία αφορά στη δημιουργία ενός ισχυρισμού με σκοπό τη διατύπωση μιας βεβαιότητας, η οποία όμως γίνεται μόνο και μόνο για να αμφισβητηθεί τελικά.

Παρουσία ή απουσία στοιχείου έκφρασης

Έλλειψη: Η έλλειψη, όπως δηλώνει και το όνομα της, συνίσταται στη ύπαρξη ενός κενού ή μιας παράλειψης μέσα στη φράση το οποίο καλείται ο δέκτης να συμπληρώσει στο μυαλό του.

Κεντρική ή περιφερειακή έννοια

Μετωνυμία: Στη ρητορική αυτή λειτουργία γίνεται χρήση ενός μέρους ή οποιουδήποτε σχετικού στοιχείου για την αναπαράσταση του όλου.

Αποσταθεροποίηση.

Τέλος, στην υποκατηγορία αυτή, τα ρητορικά σχήματα ταξινομούνται ανάλογα με το αν χρησιμοποιούν σχέσεις ομοιότητας ή διαφοράς.

Ομοιότητα

Μεταφορά: Αναφέρεται στην υποκατάσταση, ενός νοήματος από ένα άλλο, με βάση τη βαθύτερη ομοιότητά τους.

Λογοπαίγνιο: Σε αντίθεση με τη μεταφορά, στο λογοπαίγνιο η υποκατάσταση του νοήματος από ένα άλλο γίνεται με βάση μμία εντελώς τυχαία ομοιότητα. Συγκεκριμένα, τα πιθανά είδη λογοπαιγνίων είναι τα ακόλουθα:

- Ομωνυμία: Στην υποκατηγορία αυτή υπάγονται σχήματα, σύμφωνα με τα οποία μία λέξη σε μμία φράση μπορεί να έχει περισσότερες από μμία σημασίες.
- Αντανάκλαση: Πρόκειται για την επανάληψη μιας λέξης με διαφορετικό όμως κάθε φορά νόημα.
- Σύλληψη' αυτή την περίπτωση ένα ρήμα παίρνει διαφορετικό νόημα καθώς οι όροι, στους οποίους αναφέρεται, μεταβάλλονται μέσα στην πρόταση.
- Αντήχηση : Στην υποκατηγορία αυτή εντάσσεται το φαινόμενο σύμφωνα με το οποίο μμία φράση παίρνει διαφορετικό νόημα κατά την αντιπαράθεση ή συνύπαρξή της (juxtaposition) με μμία εικόνα.

Διαφορά

Παράδοξο: Πρόκειται για μμία αυτοαναιρούμενη, λανθασμένη ή ακόμα και παράλογη δήλωση που στοχεύει στον εντυπωσιασμό και την απασχόληση του κοινού.

Ειρωνεία: Η έννοια της ειρωνείας είναι αρκετά γνωστή και κοινή. Ως ρητορικό σχήμα αποτελεί την έκφραση ενός ισχυρισμού, μιας φράσης με τέτοιο τρόπο ώστε στην πραγματικότητα να παράγεται το αντίθετο ακριβώς νόημα από αυτό που αναφέρεται.

Σε αυτό το σημείο επιβάλλεται να τονιστεί το γεγονός ότι τα ρητορικά σχήματα που μόλις αναφέρθηκαν δεν είναι αμοιβαίως αποκλειόμενα. Ένα επιχείρημα μπορεί να περιλαμβάνει πολλά άλλα ταυτόχρονα. Η αποτελεσματικότητα της χρήσης τους δεν αναμένεται να είναι η ίδια για όλα τα επιχειρήματα, αλλά υπάρχουν περιστάσεις που πιθανόν να ευνοούν την αποτελεσματική χρήση κάποιων συγκεκριμένων σχημάτων έναντι κάποιων άλλων (McQuarrie&Mick, 1996).

1.5 Επικοινωνία και Ρητορική Τέχνη

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν τα στοιχεία εκείνα που συνηγορούν στο γεγονός ότι η επικοινωνία και η ρητορική είναι δύο έννοιες άμεσα και άρρηκτα συνδεδεμένες καθώς η επικοινωνία αποτελεί μια σύγχρονη εκδοχή της ρητορικής.

Στον παρακάτω πίνακα γίνεται μια συνοπτική παρουσίαση των κοινών και αλληλοσυμπληρούμενων στοιχείων της επικοινωνίας και της ρητορικής, σύμφωνα με την Τριαντάρη (2016):

Ρητορική	Επικοινωνία
<ul style="list-style-type: none">- Διαδικασία μετάδοσης πληροφοριών και μηνυμάτων- Διαδικασία επαφής και αλληλοεπηρεασμού μεταξύ ανθρώπων ή ομάδων- Δείχνει τους τρόπους της πειθούς- Είναι τεχνική πειθούς- Είναι σχέση μέθεξης, συνάντησης και επιρροής- Εκδιπλώνει τη συναισθηματική, γνωστική, νοητική και κοινωνική διάσταση των ατόμων- Είναι μια αμφίδρομη διαδικασία που διαμορφώνεται στο χώρο της νοητικής και ψυχολογικής πραγματικότητας	<ul style="list-style-type: none">- Διαδικασία μετάδοσης πληροφοριών και μηνυμάτων- Διαδικασία επαφής και αλληλοεπηρεασμού μεταξύ ανθρώπων ή ομάδων- Είναι μέσο αλληλεπίδρασης- Είναι σχέση μέθεξης, συνάντησης και επιρροής- Εκδιπλώνει τη συναισθηματική, γνωστική, νοητική και κοινωνική διάσταση των ατόμων- Είναι μια αμφίδρομη διαδικασία που διαμορφώνεται στο χώρο της νοητικής και ψυχολογικής πραγματικότητας

<ul style="list-style-type: none"> - Διατύπωση επιχειρημάτων που υπόκεινται σε μια συλλογιστική επεξεργασία - Παράγοντες της πειθούς, η νόηση και η βούληση - Ανθρώπινες σχέσεις και κοινωνικός βίος - Επικοινωνία διαδραστική και ουσιαστική 	<ul style="list-style-type: none"> - Διατύπωση επιχειρημάτων που υπόκεινται σε μια συλλογιστική επεξεργασία - Παράγοντες της πειθούς, η νόηση και η βούληση - Ανθρώπινες σχέσεις και κοινωνικός βίος - Επικοινωνία διαδραστική και ουσιαστική
---	---

Όπως παρατηρείται παραπάνω, σε πολλά σημεία υπάρχει σύγκλιση και μερικές φορές ταύτιση χαρακτηριστικών των δύο εννοιών, που ενισχύουν την άποψη ότι η επικοινωνία επιτυγχάνεται με τη χρήση των τεχνικών της ρητορικής τέχνης (Τριαντάρη, 2016).

Συνοπτικά

Στο παρόν κεφάλαιο, παρουσιάστηκαν τα βασικά χαρακτηριστικά και αρχές που διέπουν την επικοινωνία και τη ρητορική, σε μια απόπειρα να πληροφορηθεί ο αναγνώστης για την αναγκαιότητα των στοιχείων αυτών, ως εφόδια απαραίτητα ενός Συμβούλου, ο οποίος επιθυμεί και επιχειρεί να επικοινωνήσει με ένα ακροατήριο, να παρουσιάσει τις απόψεις και τις στάσεις του, να κεντρίσει το ενδιαφέρον, να πείσει, να επηρεάσει και να καθορίσει ενδεχομένων απόψεις και συμπεριφορές

Επίσης, συνδέσαμε την επικοινωνία με τη ρητορική, καθώς αμφότερες διατρέχονται από κοινές αρχές, έχουν ταυτόσημες διεργασίες και η πρώτη αποτελεί τη σύγχρονη εκδοχή της δεύτερης. Σύμφωνα με την Τριαντάρη: *«η διαδικασία της επικοινωνίας αναπτύσσεται με τη βοήθεια των τεχνικών της ρητορικής. Η ρητορική προσφέρει στην επικοινωνία τις τεχνικές της κοινωνικής αλληλεπίδρασης, την οποία καλείται να επιτελέσει η επικοινωνία. Η ρητορική, όπως και η επικοινωνία, είναι σχέση μέθεξης, συνάντησης και επιρροής, που ασκεί τους συνδιαλεγόμενους στην εκδίπλωση της συναισθηματικής, γνωστικής, νοητικής και κοινωνικής τους διάστασης ως ψυχοσωματικές οντότητες»* (Τριαντάρη, 2016: 185-186).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΟ ΣΩΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

2.1. Εισαγωγή

Ο όρος αστυνομία ενέχει δύο έννοιες: την ουσιαστική και την τυπική: Η πρώτη αναφέρεται στην πολιτειακή ενέργεια που αποσκοπεί στην αποτροπή κάθε είδους απόπειρα διατάραξης της έννομης τάξης και του δημόσιου συμφέροντος και η δεύτερη αναφέρεται στο ρόλο της αστυνομίας ως μια δημόσια υπηρεσία στην οποία ανατίθεται η άσκηση της προαναφερθείσας πολιτειακής ενέργειας, ήτοι η λήψη των αναγκαίων μέτρων αστυνόμευσης για την πρόληψη και την καταστολή αξιόποινων πράξεων (Αλεξιάδης, 1996).

Η διατήρηση της έννομης τάξης και η εξασφάλιση της κοινωνικής συνοχής αποτελούσαν ανέκαθεν πρωταρχικές προτεραιότητες κάθε συντεταγμένης πολιτείας. Κατά το παρελθόν, ο θεσμός της Αστυνομίας είχε «ταυτιστεί» με απόψεις και θέσεις διάφορων πολιτικών συστημάτων, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Αποτέλεσμα αυτής της ταύτισης ήταν η δημιουργία έντονων κοινωνικών επικρίσεων και συγκρούσεων μεταξύ της αστυνομίας και του κοινού.

Μια από τις βασικές λειτουργίες μιας δημοκρατικής κοινωνίας είναι η σύσταση και η λειτουργία δημόσιων υπηρεσιών ή οργανισμών με σκοπό την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών στους πολίτες. Ο προληπτικός ρόλος της Αστυνομίας είναι κατεξοχήν ρόλος που επιβεβαιώνει το κοινωνικό έργο και την κοινωνική αποστολή του αστυνομικού θεσμού στα πλαίσια της λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος. Ως μια δημόσια, κρατική υπηρεσία είναι οργανωμένη και διαρθρωμένη κατά τέτοιο τρόπο ώστε να παράσχει υπηρεσίες κοινωνικού περιεχομένου σε όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες της ελληνικής επικράτειας. Ο προληπτικός ρόλος της Αστυνομίας είναι ο ίδιος ο κοινωνικός ρόλος της. (Στεργιούλης, 1999).

Μια περισσότερο φιλελεύθερη προσέγγιση θεωρεί την ύπαρξη της αστυνομίας ως αυξανόμενη ανάγκη σε μια σύνθετη και σύγχρονη αστική κοινωνία, η οποία συνεχώς μεταβάλλεται. Ως εκ τούτου, ο ρόλος της αστυνομίας γίνεται συνεχώς περισσότερο σύνθετος, περίπλοκος και εξαιρετικά απαιτητικός. Οι ραγδαίες κοινωνικές, ηθικές, πολιτικές, οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις επιδρούν και επηρεάζουν σε πολύ μεγάλο βαθμό το έργο της Αστυνομίας. Εξάλλου, ο ρόλος και η λειτουργία της σύγχρονης Αστυνομίας έχει αλλάξει ριζικά και ουδεμία σχέση έχει με

το ρόλο και τη λειτουργία της κατά τα παρελθόντα έτη. Πέρα από τους ρυθμούς και τις μορφές της σύγχρονης εγκληματικότητας, που πρέπει να αντιμετωπίσει η αστυνομία, υπάρχει ένας μακρύς κατάλογος καθηκόντων που σχετίζεται με όλες τις πτυχές του κοινωνικού, πολιτικού και οικονομικού γίνεσθαι της χώρας.

Η Αστυνομία αποτελεί μια από τις σπουδαιότερες κοινωνικές λειτουργίες και εκδηλώσεις του κοινωνικού συνόλου, ο δε κοινωνικός της χαρακτήρας της αποτελεί το πρωταρχικό στοιχείο της έννοιας της και δικαιολογητικός ρόλος της ύπαρξής της. (Καρακώστας, 1978).

2.2. Διάρθρωση και Αποστολή Υπηρεσιών Ελληνικής Αστυνομίας

Η Ελληνική Χωροφυλακή αποτελούσε το μεγαλύτερο και σημαντικότερο σώμα στην Ελλάδα, για πολλά χρόνια. Δημιουργήθηκε με βασιλικό Διάταγμα το 1833 από το βασιλιά Όθωνα και ήταν υπεύθυνη για την εξασφάλιση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας σε όλη την ελληνική επικράτεια, εκτός από την Αθήνα, τον Πειραιά, την Πάτρα και την Κέρκυρα, οι οποίες ήταν αρμοδιότητα της Αστυνομίας Πόλεων. Η Αστυνομία Πόλεων ήταν ένα σώμα, τα οποίο ιδρύθηκε το 1920 και εκτελούσε το σύνολο των αστυνομικών καθηκόντων σε μεγάλες πόλεις της Ελλάδας, την Αθήνα, την Κέρκυρα, την Πάτρα και τον Πειραιά. Τα δυο αυτά Σώματα ήταν εντελώς αυτόνομα, με το δικό τους αρχηγό και αμφότερα υπάγονταν στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης. Το 1984, κατόπιν απόφασης του τότε Υπουργού Δημόσιας Τάξης Γιάννη Σκουλαρίκη, τα δύο αυτά σώματα συγχωνεύτηκαν και έτσι δημιουργήθηκε η Ελληνική Αστυνομία με τη σημερινή της μορφή.

Η Ελληνική Αστυνομία (ΕΛ.ΑΣ.) έχει τοπική αρμοδιότητα σε όλη την ελληνική επικράτεια και έχει ως αποστολή:

- Την εξασφάλιση της δημόσιας ειρήνης και ευταξίας και της απρόσκοπτης κοινωνικής διαβίωσης των πολιτών, που περιλαμβάνει την άσκηση της αστυνομίας γενικής αστυνόμευσης και τροχαίας.
- Την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος και την προστασία του Κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος, στα πλαίσια της συνταγματικής τάξης, που περιλαμβάνει την άσκηση της αστυνομίας δημόσιας και κρατικής ασφάλειας.

- Την πρόληψη και αποτροπή της παράνομης εισόδου – εξόδου αλλοδαπών στην Ελλάδα και τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων που αφορούν την είσοδο, έξοδο, παραμονή και εργασία των αλλοδαπών στη χώρα, που περιλαμβάνει την άσκηση της αστυνομίας αλλοδαπών και προστασίας συνόρων.

Σύμφωνα με το Π.Δ.2800/2000, η Ελληνική Αστυνομία υπάγεται στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και αποτελείται από ένα σύνολο υπηρεσιών που απαρτίζουν τη Γενική Γραμματεία Δημόσιας Τάξης. Την 19^η Σεπτεμβρίου 2007, με το Π.Δ. 205/2007, το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης συγχωνεύθηκε με το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και συστάθηκε το Υπουργείο Εσωτερικών. Στις 7 Οκτωβρίου 2009, κάποιες υπηρεσίες και θέσεις από το Υπουργείο Εσωτερικών, μία εκ των οποίων ήταν και η Γραμματεία Δημόσιας τάξης, στην οποία εντάσσεται και η ΕΛ.ΑΣ, ενώθηκαν με υπηρεσίες και θέσεις του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής και σαν αποτέλεσμα συστάθηκε το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, στο οποίο στεγάζεται το Αρχηγείο της ΕΛ.ΑΣ. .

2.3. Κλάδοι Αρχηγείου ΕΛ.ΑΣ

Το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας έχει έδρα στην πρωτεύουσα του Ελληνικού Κράτους, την Αθήνα, και αποτελεί την ανώτατη επιτελική υπηρεσία με την οποία ο Αρχηγός διοικεί το Σώμα της ΕΛ.ΑΣ. Επιπλέον, το Αρχηγείο είναι η προϊστάμενη αρχή όλων των υπηρεσιών που συγκροτούν της Ελληνική Αστυνομία. Μεριμνά για την εκπλήρωση της αποστολής του Σώματος της ΕΛ.ΑΣ, στα πλαίσια των πολιτικών κατευθύνσεων του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη. Σύμφωνα με το Π.Δ. 2800/2000, μέρος του οποίου τροποποιήθηκε με διατάξεις το Π.Δ.178/201, το Αρχηγείο της ΕΛ.ΑΣ αποτελεί ενιαία αυτοτελή υπηρεσία και διαρθρώνεται από τους Κλάδους Τάξης, Ασφάλειας, Αλλοδαπών και Προστασίας Συνόρων, Διοικητικής Υποστήριξης και Ανθρώπινου Δυναμικού και από τον Κλάδο Οικονομικοτεχνικής Υποστήριξης και Πληροφορικής.

Ο Κλάδος Τάξης χειρίζεται τα θέματα γενικής αστυνόμευσης και τροχαίας και προγραμματίζει, συντονίζει, κατευθύνει και επιβλέπει το έργο των Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας. Διαρθρώνεται στις Διευθύνσεις Γενικής Αστυνόμευσης, Τροχαίας Αστυνόμευσης και Εξυπηρέτησης Πολιτών και Δημοτικής Αστυνόμευσης,

Ο Κλάδος Διοικητικής Υποστήριξης και Ανθρώπινου Δυναμικού χειρίζεται τα θέματα της εν γένει υπηρεσιακής κατάστασης του προσωπικού της ΕΛ.ΑΣ, της ανάπτυξης ανθρώπινων πόρων, οργάνωσης και λειτουργίας των Υπηρεσιών του Σώματος και της παρακολούθησης της νομοθεσίας και άσκησης των δημοσίων σχέσεων του προσωπικού της ΕΛ.ΑΣ. Διαρθρώνεται από Διευθύνσεις Αστυνομικού Προσωπικού, Πολιτικού Προσωπικού, Οργάνωσης και Νομικής Υποστήριξης, Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης Ανθρώπινων Πόρων, Επικοινωνίας και Εσωτερικών Λειτουργιών.

Η Διεύθυνση Αστυνομικού Προσωπικού αποτελείται από το Τμήμα Αξιωματικών και το Τμήμα Κατώτερου Αστυνομικού Προσωπικού. Το πρώτο, στα πλαίσια του συνόλου των αρμοδιοτήτων του, ασχολείται με τις πειθαρχικές υποθέσεις του προσωπικού της ΕΛ.ΑΣ, στο σύνολο των εκφάνσεων τους, αλλά ιδιαίτερα και με περιστατικά που αφορούν τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των πολιτών.

Το Τμήμα Ενημέρωσης και Διαχείρισης Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας της Διεύθυνσης Επικοινωνίας είναι αρμόδιο, εκτός των άλλων, για την προβολή του έργου της ΕΛ.ΑΣ, για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με τις δράσεις της και για την αναπαραγωγή και διανομή ανακοινώσεων και πάσης φύσεως επικοινωνιακού υλικού προς τους πολίτες. Επίσης, προγραμματίζει την επικοινωνιακή εκροή θεμάτων ενημέρωσης του κοινού, την πληροφόρηση και τις δημόσιες σχέσεις, και μεριμνά για την προμήθεια και προβολή έντυπου, τηλεοπτικού και λοιπού οπτικοακουστικού υλικού ενημέρωσης του κοινού σχετικά με τη δραστηριότητα της ΕΛ.ΑΣ. (Αρ.17 Π.Δ.178/2014). Το Τμήμα Εθιμοτυπίας και Δημοσίων Σχέσεων της ίδιας Διεύθυνσης μεριμνά για την παρουσία και τη συμμετοχή του προσωπικού της ΕΛ.ΑΣ σε παρελάσεις, εθνικές επετείους και εκδηλώσεις και την αντιπροσώπευση της σε πολιτιστικές και κοινωνικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται και από άλλους φορείς. Με τον τρόπο αυτό, η ΕΛ.ΑΣ επιδιώκει να αποτελεί ενεργό και αναπόσπαστο μέρος της εκάστοτε κοινωνίας.

2.4. Υποχρεώσεις του αστυνομικού προσωπικού

2.4.1. Όρκος αστυνομικού

Οι αστυνομικοί, όταν κατατάσσονται στο Σώμα της ΕΛ.ΑΣ, δίνουν, επί του Ιερού Ευαγγελίου, τον εξής όρκο: «Όρκίζομαι να φυλάττω πίστη στην πατρίδα,

υπακοή στο Σύνταγμα και τους νόμους του κράτους. Να υπερασπίζω με πίστη και αφοσίωση μμέχρι της τελευταίας ρανίδας του αίματος μου τις σημαίες. Να υπακούω στους ανωτέρους μου και να εκτελώ πρόθυμα τις διαταγές τους. Να εκπληρώ ευσυνειδήτα τα καθήκοντα μου και να διάγω γενικά ως πιστός και φιλότιμος αστυνομικός». (Αρ.1 ΠΔ.538/1989). Με τον όρκο αυτό, η δράση και η συμπεριφορά του εκάστοτε αστυνομικού καθορίζεται εκ προοιμίου από την υποχρέωση της διαφύλαξης των νόμων μιας ευνομούμενης κοινωνίας και κατ' επέκταση των μελών της.

Σύμφωνα με το Άρθρο 2 του Π.Δ.538/1989, οι αστυνομικοί, κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης των καθηκόντων τους, οφείλουν να δρουν με γνώμονα την προστασία και τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων των Ελλήνων πολιτών. Οφείλουν να χρησιμοποιούν τα ηπιότερα μέσα κατά τη διάρκεια άσκησης των καθηκόντων τους, η συμπεριφορά τους πρέπει να χαρακτηρίζεται από λιτότητα, σεμνότητα, επιείκεια και ευγένεια και η δράση τους πρέπει να βασίζεται στην αρχή της διασφάλισης των πολιτών και των νόμιμων συμφερόντων τους. Πρέπει με τη συμπεριφορά τους να αποτελούν υπόδειγμα καλού πολίτη και να συνεργάζονται, όχι μόνο με τους υπόλοιπους συναδέλφους τους και αυτούς που συμπράττουν με αυτούς, στα πλαίσια άσκησης των καθηκόντων τους (πυροσβέστες, δικαστικοί, στρατιωτικοί κ.λ.π.), αλλά πολλές φορές και με τους ίδιους τους πολίτες.

2.4.2. Εκπαίδευση αστυνομικών

Η Σχολή Αξιωματικών και η Σχολή Αστυφυλάκων της ΕΛ.ΑΣ ιδρύθηκαν το 1984, κατόπιν της συνένωσης των σωμάτων της Ελληνικής Χωροφυλακής και της Αστυνομίας Πόλεων. Από την ίδρυσή τους μέχρι το εκπαιδευτικό έτος 1994-1995, η λειτουργία τους καθοριζόταν με το Π.Δ. 585/85, με κοινωνικά κατά βάση κριτήρια. Το 1994 ψηφίστηκε ο Νόμος 2226/94, ο οποίος αναμφισβήτητα αποτελεί σταθμό στην πορεία και την εξέλιξη της Ελληνικής Αστυνομίας, αφού επέφερε ριζικές αλλαγές τόσο στον τρόπο εισαγωγής ιδιωτών στις παραγωγικές Σχολές όσο και στον τρόπο εκπαίδευσης του αστυνομικού προσωπικού. Σύμφωνα με το νόμο αυτό, η εισαγωγή ιδιωτών πολιτών στις Αστυνομικές Ακαδημίες γινόταν κατόπιν κοινής απόφασης των Υπουργών Δημόσιας Τάξης, Εθνικής Άμυνας και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, λαμβάνοντας κάθε φορά υπόψη τις ανάγκες της ΕΛ.ΑΣ σε προσωπικό που ενέσκυπταν κάθε φορά και κατόπιν συμμετοχής των εκάστοτε υποψηφίων στις Πανελλήνιες

Εξετάσεις. Το γεγονός αυτό επηρέασε και αναβάθμισε έντονα τόσο το γνωστικό επίπεδο των αστυνομικών-απόφοιτων των εν λόγω σχολών, όσο και τη διαμόρφωση του προφίλ του Αστυνομικού και τον τρόπο συμπεριφοράς και εκτέλεση του αστυνομικού καθήκοντος.

Σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας της Σχολής Αστυφυλάκων της ΕΛ.ΑΣ, η εκπαίδευση περιλαμβάνει ορισμένους τομείς, ένα εκ των οποίων είναι αυτός της κοινωνικής και ηθικής αγωγής. (Αρ.42 Π.Δ.352/1995). Μέσα στο σύνολο των μαθημάτων που διδάσκονται στη Σχολή Αστυφυλάκων υπάρχουν τα μαθήματα του Συνταγματικού Δικαίου – Ανθρώπινα Δικαιώματα, Κοινωνική και Επαγγελματική αγωγή, Δημόσιες σχέσεις και επικοινωνία, ξένη γλώσσα, θέματα ψυχολογίας και προσεγγίσεων. (Αρ.45 Π.Δ.352/1995). Στα πλαίσια της εκπαίδευσης των Δοκίμων δύναται να αναπτύσσονται εκτός των άλλων και θέματα εθνικού, θρησκευτικού, επιστημονικού, κοινωνικού, καλλιτεχνικού και πολιτιστικού περιεχομένου, θέματα κοινωνιολογίας, και δημόσιας οικονομίας. Τέλος, για την αξιολόγηση των αστυνομικών προσόντων λαμβάνονται υπόψη εκτός των άλλων, το πνεύμα εξυπηρέτησης πολιτών, η συμπεριφορά προς αυτούς και η συνολική εικόνα προς το κοινωνικό σύνολο.

2.4.3. Κώδικας Δεοντολογίας του Αστυνομικού

Η συμπεριφορά του εκάστοτε αστυνομικού, κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης των υπηρεσιακών του καθηκόντων, αλλά και όταν βρίσκεται εκτός διατεταγμένης υπηρεσίας, διέπεται από κάποιες γενικές υποχρεώσεις και αρχές. Έτσι λοιπόν, ο αστυνομικός υποχρεούται να σέβεται την αξία της ανθρώπινης ύπαρξης και να φροντίζει για την εξασφάλιση και την προστασία των δικαιωμάτων του ατόμου ως οντότητα αλλά και ως μέρος ενός κοινωνικού συνόλου. Οι ενέργειές του αυτές στοχεύουν πρωτίστως στην εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος αλλά και στη διαφύλαξη των νόμιμων συμφερόντων των πολιτών (Αρ.1 Π.Δ.254/2004 Α'-238). Κατά την εκτέλεση, δε, των καθηκόντων του, πρέπει να χαρακτηρίζεται από αμεροληψία, αντικειμενικότητα, διαφάνεια, σύνεση, αυτοκυριαρχία και αξιοπρέπεια, χωρίς διάκριση και προς όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες. (Αρ.2 Π.Δ.254/2004 Α'-238). Ακόμα και σε περίπτωση διάπραξης κάποιας έκνομης ενέργειας από πολίτη και κατά τη διάρκεια της κράτησής του αλλά και της προανάκρισης, ο αστυνομικός οφείλει

να σέβεται την τιμή και την υπόληψη του πολίτη, να τον μεταχειρίζεται με τον ηπιότερο κατά δύναμη τρόπο, να επιδεικνύει ευπρέπεια και κοσμιότητα και να αποφεύγεται κάθε περιττή δημοσιότητα (Αρ.2 Π.Δ.254/2004 Α'-238).

Σε περίπτωση εξυπηρέτησης ενός πολίτη από την ΕΛ.ΑΣ, οφείλεται ιδιαίτερη φροντίδα για την προστασία ιδίως παιδιών, γυναικών, υπερήλικων ατόμων, ατόμων με ιδιαιτερότητες και γενικότερα ατόμων από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Η συμπεριφορά του αστυνομικού επιβάλλεται να χαρακτηρίζεται από κατανόηση, ανθρωπιά και ιδιαίτερη ευαισθησία (Αρ.5 Π.Δ.254/2004 Α'-238). Ως δημόσιος λειτουργός, ο αστυνομικός επιβάλλεται να τηρεί και εφαρμόζει τους κανόνες που διέπουν τις ανθρώπινες σχέσεις, τόσο με τους υπόλοιπους συναδέλφους του όσο και κατά τη συνεργασία με άλλους δημόσιους υπαλλήλους και φορείς. Οι ενέργειές του πρέπει να συνάδουν με την αρχή της εξυπηρέτησης του δημόσιου αλλά και του κοινωνικού συμφέροντος. Οφείλει να απορρίπτει σθεναρά κάθε είδους προσπάθειας δωροδοκίας και να επιδιώκει με τη συμπεριφορά του να αποτελεί πρότυπο πολίτη. Απαγορεύεται να χρησιμοποιεί την αστυνομική του ιδιότητα για να αποκομίσει προσωπικά οφέλη ή να ευνοήσει το ιδιωτικό συμφέρον τρίτων, καθώς και να επιτρέπει σε συγγενείς ή φίλους να τον επικαλούνται άμεσα ή έμμεσα για την προώθηση ατομικών τους συμφερόντων. Δεν μπορεί να αποδέχεται κατά την τέλεση των καθηκόντων του δώρα ή δωρεάν παροχή υπηρεσιών και ακόμα και όταν βρίσκεται εκτός διατεταγμένης υπηρεσίας δεν μπορεί να αναλαμβάνει εργασίες που μπορεί να προσβάλλουν και να αμαυρώσουν το κύρος του ως αστυνομικός. Τέλος, πρέπει να καταβάλει διαρκείς προσπάθειες όχι μόνο για τη βελτίωση της υπηρεσιακής του απόδοσης, αλλά και τη διεύρυνση των γνώσεων και των πνευματικών οριζόντων του. Εδώ οφείλουμε να σημειώσουμε την εξής διαβεβαίωση που δίνει ο αστυνομικός από την ανάληψη των καθηκόντων του: "Διαβεβαιώ ότι γνώμονα της συμπεριφοράς μου αποτελεί ο σεβασμός της αξίας κάθε ανθρώπου και η προάσπιση των δικαιωμάτων του. Έχω την ύψιστη τιμή να υπηρετώ τον Ελληνικό Λαό, ασκώντας την αστυνομική εξουσία που μου εμπιστεύεται, σύμφωνα με το Σύνταγμα και τους Νόμους. Αναλαμβάνω τις υποχρεώσεις και αποδέχομαι τους κινδύνους του λειτουργήματός μου και δηλώνω ότι εργάζομαι με αμεροληψία και δικαιοσύνη για το καλό της κοινωνίας. Προσπαθώ διαρκώς να βελτιώνω τη συμπεριφορά μου ως υπεύθυνος δημόσιος λειτουργός, αποδέχομαι τον κοινωνικό έλεγχο της δράσης μου και προσδοκώ την υποστήριξη των πολιτών". (Αρ.7 Π.Δ.254/2004 Α'-238).

Ένα ακόμα σημαντικό χαρακτηριστικό της αστυνομικής συμπεριφοράς αποτελεί ο όρος «πειθαρχία», για τον οποίο έχει εκπονηθεί Προεδρικό Διάταγμα που καθορίζει τα πλαίσια ισχύος και εφαρμογής της. Με τον όρο λοιπόν πειθαρχία νοείται η συμμόρφωση του αστυνομικού με το Σύνταγμα, τους νόμους, τις ισχύουσες νομοθεσίες και διατάξεις κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, ο σεβασμός και η κόσμια συμπεριφορά προς τους υπόλοιπους αστυνομικούς, αλλά και η ευγενής συμπεριφορά προς τους πολίτες και ο σεβασμός και η προστασία των δικαιωμάτων τους, όπως προβλέπονται από το Σύνταγμα. (Αρ.1 Π.Δ.120/2008 Α'-182). Οποιαδήποτε συμπεριφορά ή ενέργεια αστυνομικού έχει απόκλιση από τα παραπάνω, αποτελεί παράπτωμα και επισύρει, κατά περίπτωση, ποινή επίπληξης, προστίμου, αργίας με πρόσκαιρη παύση, αργίας με απόλυση, ακόμα και την ποινή της απόταξης από το Σώμα, σε εξαιρετικά σοβαρά παραπτώματα. Τέλος, σε περίπτωση οποιασδήποτε υπόνοιας τέλεσης πειθαρχικού παραπτώματος από αστυνομικό σε βάρος πολίτη, η εξέταση για την εξακρίβωση ή μη προηγείται της εξέτασης άλλων πειθαρχικών παραπτωμάτων (Αρ.23 Π.Δ.120/2008 Α'-182)

Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω, φαίνεται πως η αποστολή, η εκτέλεση των καθηκόντων, το προφίλ, η ψυχосύνθεση και η στάση του αστυνομικού καθορίζεται αυστηρά από προεδρικά Διατάγματα, με προσανατολισμό τόσο στη διασφάλιση της ειρήνης και της εύρυθμης λειτουργίας της κοινωνίας, όσο και στην εξασφάλιση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών του πολίτη. Ο πολίτης αποτελεί το γνώμονα της αστυνομικής δράσης και αντιμετωπίζεται με δέουσα προσοχή και φροντίδα.

2.5. Αστυνομικές υπηρεσίες προς τον πολίτη

Το 2006, με το Π.Δ.49/2006 (Α'-51) δημιουργήθηκε ο θεσμός του Τοπικού Αστυνόμου, ο οποίος σαν έδρα έχει το δήμο ή την κοινότητα όπου υπηρετεί και δεν υπάρχει Αστυνομικό Τμήμα ή Αστυνομικός Σταθμός. Στις αρμοδιότητές του περιλαμβάνονται η ενασχόληση και η διεκπεραίωση ζητημάτων καθημερινότητας των πολιτών της εκάστοτε κοινότητας, η ενημέρωση και η παροχή κατευθύνσεων σχετικά με ζητήματα που εμπίπτουν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΛ.ΑΣ, η ανάπτυξη επαφών και συνεργασίας με υπηρεσίες και φορείς, με απώτερο σκοπό τη βελτίωση της αστυνομικής και κοινωνικής προσφοράς στην τοπική κοινωνία. (Αρ.1 Π.Δ.49/2006 Α'51)

Το 2003, με το Π.Δ.254/2003 (Α'-232) δημιουργήθηκε ο θεσμός του Αστυνομικού της Γειτονιάς, η αποστολή του οποίου συνίσταται στην προσέγγιση και στη διαρκή επικοινωνία του αστυνομικού με τους πολίτες μιας χωροταξικά ορισμένης περιοχής (γειτονιά), την εμπέδωση του αισθήματος ασφάλειας αυτών και την καλλιέργεια και δημιουργία αμοιβαίων σχέσεων εμπιστοσύνης και συνεργασίας με την τοπική κοινωνία, με απώτερο στόχο την πρόληψη έκνομων ενεργειών και την καλύτερη αντιμετώπιση ζητημάτων αστυνομικής φύσης. Για το λόγο αυτό ο αστυνομικός της γειτονιάς έρχεται σε επαφή και επικοινωνία με τους κατοίκους την περιοχή ευθύνης του αλλά και με τους εκπροσώπους των τοπικών κοινωνικών φορέων. Προσεγγίζει με ενδιαφέρον τα ζητήματα που τους απασχολούν και μεριμνά για την επίλυσή τους. Επιπλέον, γίνεται κομμάτι της εκάστοτε κοινωνίας, συμμετέχοντας στις εκδηλώσεις των τοπικών φορέων, στις συναντήσεις των κατοίκων, όπου συζητούνται προβλήματα αστυνομικής φύσεως που τους απασχολούν. Επισκέπτεται τα σχολεία της περιοχής και ενημερώνεται για προβλήματα αστυνομικής φύσεως που ενδέχεται να απασχολούν τη μαθητική κοινότητα, τους εκπαιδευτικούς και τους συλλόγους γονέων. Τέλος, μπορεί να πραγματοποιεί εισηγήσεις προς την Υπηρεσία του, για πραγματοποίηση διαλέξεων, σε συνεργασία με τους φορείς της γειτονιάς, πάνω σε θέματα αντιεγκληματικής πολιτικής.

Το 2007 συστάθηκαν οι Κινητές Αστυνομικές Μονάδες (Κ.Α.Μ.), οι οποίες είναι ολιγομελείς ομάδες ένστολου αστυνομικού προσωπικού, οι οποίες δραστηριοποιούνται σε κεντρικά ή πολυσύχναστα συνήθως σημεία, αυξημένης εγκληματικότητας. Υποδέχονται τους πολίτες στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο που υπάρχει στο όχημα που επιβαίνουν, παρέχουν πληροφορίες σε αυτούς, διεκπεραιώνουν απλές υποθέσεις καθημερινού χαρακτήρα. Ενημερώνονται για τυχόν προβλήματα ή ιδιαιτερότητες των περιοχών όπου πρόκειται να δραστηριοποιηθούν και καταγράφουν και προωθούν συμβάντα ή καταστάσεις που ενδέχεται να επιβαρύνουν ή να βλάψουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων, ιδίως δε των ευπαθών κοινωνικών ομάδων (Αρ.1 Π.Δ.80/2007 Α'-96)

Επίσης, ιδιαίτερη σημασία προσδίδεται από την ΕΛ.ΑΣ στη φροντίδα και στην προστασία των ανηλίκων, τόσο αυτών που εκτίθενται στην εγκληματικότητα όσο και αυτών που ρέπουν στη φυγοπονία, η οποία τους οδηγεί στη συνέχεια στην ανεργία, η οποία με τη σειρά της αποτελεί αφετηρία για τη δημιουργία εγκληματικής προδιάθεσης. Για το λόγο αυτό το προσωπικό της ΕΛ.ΑΣ επιβλέπει τους ανήλικους

και παρέχει κάθε δυνατή προστασία από κινδύνους της σωματικής, ηθικής και ψυχικής υγείας τους. Ενημερώνει τους επιφορτισμένους με την φροντίδα αυτών ενηλίκους, όταν διαπιστώνεται αντικοινωνική συμπεριφορά, φροντίζει για την εξακρίβωση περιπτώσεων εκμετάλλευσης, παραμέλησης ή κακομεταχείρισης ανηλίκων και φροντίζει για την απαγόρευση της εισόδου τους σε ακατάλληλα θεάματα, λέσχες, κέντρα παιγνίων, κακόφημους οίκους και μέρη όπου ενδέχεται να αναπτύσσονται αξιόποινες και έκνομες πράξεις. Τέλος, η ΕΛ.ΑΣ παρέχει κάθε δυνατή συνδρομή, όπου αυτή ζητηθεί, από διευθυντές σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ακόμα και ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.(Αρ.97 Π.Δ.141/1991)

Στην παράγραφο 28 του Π.Δ.141/1991 καθορίζονται τα καθήκοντα του Διοικητή ενός Τμήματος Τροχαίας. Μέσα σε αυτά, υπάρχει η ευθύνη της διενέργειας ελέγχων για την άνετη, γρήγορη και ασφαλή κυκλοφορία πεζών και οχημάτων. Επίσης, αυτοί οφείλουν να καταρτίζουν και να εφαρμόζουν, κατόπιν συνεργασίας με άλλους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, προγράμματα κυκλοφοριακής ενημέρωσης και διαπαιδαγώγησης του κοινού και ιδιαίτερα των μαθητών. Στην παράγραφο 31 του ίδιου Π.Δ., στα καθήκοντα του Διοικητή ενός Τμήματος Τουριστικής Αστυνομίας είναι η παροχή κάθε δυνατής ενημέρωσης και εξυπηρέτησης στους τουρίστες, η επιτήρηση της σωστής επαγγελματικής συμπεριφοράς των ασχολούμενων με τα τουριστικά επαγγέλματα (διερμηνείς, ξεναγοί, σερβιτόροι, οδηγοί, μικροπωλητές κ.α.) προς τους τουρίστες και η συλλογή, η ταξινόμηση και η ενημέρωση του απαραίτητου πληροφοριακού υλικού εξυπηρέτησης του κοινού σε θέματα τουρισμού.

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΛ.ΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

3.1. Πλαίσιο Εκπαιδευτικών Δράσεων

Σήμερα, η Ελληνική Αστυνομία έχει πλέον αλλάξει σελίδα και έχει περάσει σε μια νέα εποχή. Σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες, από την Πρωτοβάθμια μέχρι και την Τριτοβάθμια εκπαίδευση, στα πλαίσια των εκάστοτε προγραμμάτων σπουδών, εκπονούνται μεταξύ άλλων και Προγράμματα Κυκλοφοριακής Αγωγής ή Ευαισθητοποίησης, που έχουν σαν στόχο να αφυπνίσουν το κοινωνικό σύνολο όσον αφορά το κομμάτι της ασφαλούς οδήγησης και κυκλοφορίας. Επιπλέον, μέσω των δράσεων αυτών συνδράμει ενεργά στην εκπαιδευτική κοινότητα, αποδεικνύοντας το ενδιαφέρον της για την ενημέρωση, την ασφάλεια και τη δημιουργία μελλοντικών ενεργών πολιτών.

3.2. Δράσεις κυκλοφοριακής Αγωγής και Οδικής Ασφάλειας από την ΕΛ.ΑΣ.

Στα πλαίσια υλοποίησης εκπαιδευτικών δράσεων «Κυκλοφοριακής Αγωγής-Οδικής Ασφάλειας» του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, έχει καταρτιστεί από τη Διεύθυνση Τροχαίας Αστυνόμευσης του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο απευθύνεται σε μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό αξιολογήθηκε από το εν λόγω Ινστιτούτο, ότι πληροί τις παιδαγωγικές προϋποθέσεις, και ως εκ τούτου δύναται να αξιοποιηθεί σε αντίστοιχες ενημερωτικές δράσεις και εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Το εν λόγω εκπαιδευτικό υλικό αποτελείται από παρουσιάσεις (ppt), οι οποίες περιέχουν κανόνες ασφαλείας τους οποίους οφείλουν να τηρούν οι πεζοί, οι επιβάτες οχημάτων, οι οδηγοί ποδηλάτου και μοτοποδηλάτου, καθώς και πληροφορίες για ευπαθείς χρήστες της οδού (ΑμεΑ, έγκυες, ηλικιωμένους, νήπια). Επίσης, παρουσιάζονται διεθνή στατιστικά για το είδος και τη συχνότητα τροχαίων παραβάσεων που γίνονται συνήθως από οδηγούς οχημάτων και αναλύονται οι παράγοντες πρόκλησης τροχαίων ατυχημάτων.

Η υλοποίηση των παραπάνω δράσεων και δραστηριοτήτων λαμβάνει χώρα κατόπιν αιτήματος της εκάστοτε εκπαιδευτικής μονάδας προς το Αστυνομικό Τμήμα ή Τμήμα Τροχαίας στο οποίο ανήκει η σχολική μονάδα, κατόπιν έγκρισης του Διευθυντή της οικείας Αστυνομικής Διεύθυνσης (Αρ.20 του Π.Δ.538/1989 Α'-224), με τη μορφή ενημερώσεων ή διαλέξεων από Αστυνομικό υπηρεσίας Τροχαίας.

3.2.1. Δράσεις υπηρεσιών Αστυνομίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Το Τμήμα Τροχαίας Φλώρινας, κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 2017-2018 πραγματοποίησε συνολικά είκοσι μία διαλέξεις, σε σχολεία της πόλης της Φλώρινας αλλά και στο Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής της Φλώρινας. Στα πλαίσια των διαλέξεων αυτών συνολικά χίλιοι σαράντα επτά μαθητές ενημερώθηκαν σχετικά με ζητήματα ασφαλούς κυκλοφορίας στο δρόμο πάνω σε θέματα Τροχαίας και Κυκλοφοριακής αγωγής. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια των διαλέξεων αυτών μοιράστηκαν στους μαθητές εκπαιδευτικό υλικό και φυλλάδια σχετικά με το θέμα των εισηγήσεων.

Από το Αστυνομικό Τμήμα Αμυνταίου πραγματοποιήθηκαν, κατά το σχολικό έτος 2017-2018, επτά (7) διαλέξεις σε σχολική μονάδες, κατά τις οποίες αναπτύχθηκαν Θέματα Κυκλοφοριακής Αγωγής, σχετικά με το πώς πρέπει να κινούμαστε ως πεζοί, ως ποδηλάτες, ως επιβαίνοντες – οδηγοί αυτοκινήτου, ως επιβαίνοντες σε λεωφορεία, σήματα του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, αιτίες τροχαίων ατυχημάτων, χρήση ζώνης ασφαλείας και κράνους με ταυτόχρονη προβολή οπτικοακουστικού υλικού. Οι διαλέξεις αυτές πραγματοποιήθηκαν στα εξής παρακάτω σχολεία:

ΣΧΟΛΕΙΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ
6/ΘΕΣΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΕΤΟΥ	85
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΦΙΛΩΤΑ	73
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΕΤΟΥ	52
3 ^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	80
ΟΛΟΗΜΕΡΟ 4 ^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	33
ΣΧΟΛΕΙΟ 2 ^{ης} ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	28 ΕΝΗΛΙΚΕΣ
ΑΥΛΕΙΟΣ ΧΩΡΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ Α' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ: 14 ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ Κ.Ο.Κ.- ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ- ΥΠΑΡΞΗ ΜΑΘΗΤΩΝ

Τέλος, το Αστυνομικό Τμήμα Βεύης, κατά το σχολικό έτος 2017-2018, πραγματοποίησε δύο (2) διαλέξεις στα Γυμνάσια Μελίτης και Βεύης, κατά τη διάρκεια των οποίων αναπτύχθηκαν έννοιες κυκλοφοριακής αγωγής και ασφαλούς κυκλοφορίας στο δρόμο.

3.2.2. Δράσεις υπηρεσιών Αστυνομίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Η ευαισθητοποίηση του Σώματος της Ελληνικής Αστυνομίας σχετικά με θέματα που άπτονται της καθημερινής ζωής και της ασφάλειας των Ελλήνων πολιτών δεν περιορίζεται μονάχα σε δράσεις σε σχολικές μονάδες της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Επεκτείνεται και στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και συγκεκριμένα ακόμα και στο Νηπιαγωγείο.

Σύμφωνα με το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών του Υπουργείου Παιδείας για το Νηπιαγωγείο, σκοπός του είναι να βοηθήσει την ανάπτυξη των παιδιών σε όλες τις εκφάνσεις την σωματικής, συναισθηματικής, νοητικής και κοινωνικής τους εξέλιξης. Μέσα από τα εκπαιδευτικά προγράμματα που πραγματοποιούνται στο σύγχρονο Νηπιαγωγείο τα παιδιά εξερευνούν μέσα σε ένα ασφαλές πλαίσιο τον κόσμο, τη γνώση και το περιβάλλον στο οποίο μέσα ζουν. Οδηγούνται σε σύνθετες και ποικιλόμορφες μορφές αλληλεπίδρασης τόσο με τους συνομηλίκους τους και τους ανθρώπους γενικότερα όσο και με το περιβάλλον τους. Για το λόγο αυτό, το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών του Νηπιαγωγείου προσδιορίζει το σχεδιασμό προγραμμάτων και δραστηριοτήτων πάνω στις θεματικές της Γλώσσας, των μαθηματικών, της Μελέτης Περιβάλλοντος, της Δημιουργίας και Έκφρασης και της Πληροφορικής.

Στο πλαίσιο δραστηριοτήτων της θεματικής της Μελέτης Περιβάλλοντος πραγματεύονται μεταξύ των άλλων και έννοιες κυκλοφοριακής αγωγής, με σκοπό την ανάπτυξη της ενεργής εμπλοκής του παιδιού με το ανθρωπογενές περιβάλλον στο οποίο ζει. Το παιδί, ως μέλος μιας κοινωνίας, πρέπει να αποκτήσει γνώσεις οι οποίες θα διαμορφώσουν την κοινωνική του συμπεριφορά αλλά και θα ενισχύσουν την προστασία του ίδιου τους του εαυτού. Έτσι λοιπόν, στο σύγχρονο Νηπιαγωγείο εκπονούνται και πραγματοποιούνται προγράμματα κυκλοφοριακής αγωγής, τα οποία σαν περιεχόμενο έχουν την εκμάθηση εκ μέρους των παιδιών κανόνων ασφαλούς

κυκλοφορίας μέσα στην πόλη. Στα πλαίσια οποιουδήποτε προγράμματος Αγωγής Υγείας στο Νηπιαγωγείο με θέμα τη Κυκλοφοριακή, γενικό στόχο αποτελεί κατά κανόνα η ευαισθητοποίηση των παιδιών σχετικά με την ασφαλή κυκλοφορία στο δρόμο αλλά και στο πεζοδρόμιο, στον τρόπο με τον οποίο κυκλοφορούν οι πεζοί και διασχίζουν μια διάβαση πεζών, καθώς και η εξοικείωση με τα σήματα κυκλοφορίας και τον Τροχονόμο, ο οποίος εξασκεί το κατεξοχήν επάγγελμα που σχετίζεται άμεσα με τη σωστή κυκλοφορία τόσο των οχημάτων όσο και των πεζών. Τα προγράμματα αυτά διεκπεραιώνοντας βασικά κατόπιν δράσεων των Νηπιαγωγών, με οργανωμένες δραστηριότητες, στις οποίες δύναται να συμμετέχουν και Αστυνομικοί υπηρεσιών Τροχαίας, οι οποίοι δύναται να πραγματοποιούν εκπαιδευτικές επισκέψεις στην εκάστοτε σχολική μονάδα, κατόπιν αιτήματος αυτής.

3.3. Παράδειγμα εκπαιδευτικού προγράμματος στο Νηπιαγωγείο

Ένα παράδειγμα εκπαιδευτικού προγράμματος Κυκλοφοριακής Αγωγής, το οποίο εκπονήθηκε σε Νηπιαγωγείου της περιοχής της Φλώρινας, αποτελεί το παρακάτω, το οποίο περιλαμβάνει δραστηριότητες Κυκλοφοριακής Αγωγής, οι οποίες εντάσσονται σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα που προβλέπει το ΔΕΠΠΣ του Νηπιαγωγείου, με ιδιαίτερη έμφαση στη θεματική Παιδί και Ανθρωπογενές Περιβάλλον. Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα συμμετείχαν 17 παιδιά νηπιακής ηλικίας (4-5 ετών), αγόρια και κορίτσια, κατά τα ωράρια τόσο του κλασσικού τμήματος όσο και του ολοήμερου.

3.3.1. Αρχές Διερευνητικής και Βιωματικής Μάθησης

Λόγω του συγκεκριμένου χαρακτήρα του παρακάτω προγράμματος κυκλοφοριακής αγωγής, η διερευνητική στάση εκ μέρους των παιδιών είναι περιορισμένη και η γνώση ως επί το πλείστο παρέχεται από τη Νηπιαγωγό. Τα παιδιά, μέσα από δραστηριότητες προβολής βίντεο απομνημόνευσαν και επανέλαβαν κανόνες ασφαλούς κυκλοφορίας, δραματοποίησαν το σωστό τρόπο με τον οποίο πρέπει να περνούν μια διάβαση πεζών και συνάντησαν μέσα στην τάξη έναν αληθινό Τροχονόμο. Έτσι, σε μερικές δραστηριότητες, με τρόπο βιωματικό τα παιδιά ήρθαν σε επαφή με σημαντικά ζητήματα κυκλοφοριακής Αγωγής, με αποκορύφωμα τη γνωριμία με κανονικό τροχονόμο.

3.3.2. Ζήτημα Διδακτικού Μετασχηματισμού Επιστημονικής Γνώσης

Στη θεματική της Κυκλοφοριακής Αγωγής δεν υπάρχει επιστημονική ορολογία, η οποία πρέπει να μετασχηματιστεί διδακτικά ώστε να γίνει αντιληπτή από τα παιδιά. Υπάρχει συγκεκριμένη ορολογία, η οποία αφορά το επάγγελμα του Τροχονόμου, τα μέρη της στολής που φοράει (καπέλο, σφυρίχτρα, τελαμώννα, γάντια), τη σημασία των πινακίδων κυκλοφορίας και μερικά ονόματα αυτών (π.χ. STOP), καθώς και λέξεις όπως διάβαση πεζών και φωτεινοί σηματοδότες/φανάρια. Όλα αυτά πραγματεύονται ως εμπλουτισμός λεξιλογίου αφενός και αφετέρου, πιθανόν ως αναβάθμιση ήδη υπάρχουσας γνώσης. Στη σημερινή εποχή των παιδιών με αυξημένα οπτικοακουστικά ερεθίσματα τα παραπάνω στοιχεία αποτελούν για τα περισσότερα αν όχι όλα τα παιδιά αντικείμενα γνωστά, τα οποία ωστόσο μέσω του παρόντος αλλά και άλλων φυσικά εκπαιδευτικών προγραμμάτων μπορούν και πρέπει να τεθούν σε συγκεκριμένη βάση, για δημιουργία γνώσης και συνείδησης.

3.3.3. Αντιλήψεις των Παιδιών

Πριν το σχεδιασμό των δραστηριοτήτων, επιβαλλόταν να ληφθούν υπόψη οι υπάρχουσες αντιλήψεις των παιδιών σχετικά με την ασφαλή κυκλοφορία στο δρόμο. Έτσι λοιπόν, τα περισσότερα παιδιά γνώριζαν ότι πρέπει να προσέχουν όταν θέλουν να περάσουν το δρόμο αλλά αγνοούσαν ότι πρέπει να κοιτάζουν πολλές φορές, τόσο δεξιά όσο και αριστερά, πριν περάσουν απέναντι. Ήξεραν ότι υπάρχει η Αστυνομία και οι Τροχονόμοι αλλά έχουν την εσφαλμένη εντύπωση ότι υπάρχουν μόνο για να βεβαιώνουν παραβάσεις στους οδηγούς και να οδηγούν τους ανθρώπους στη φυλακή. Γνώριζαν μερικές βασικές πινακίδες κυκλοφορίας όπως το STOP και τη διάβαση πεζών, αλλά αγνοούσαν κανόνες ασφαλούς κυκλοφορίας τόσο σαν πεζοί, όσο και σαν επιβάτες αυτοκινήτου.

3.3.4. Πρακτική Άσκηση

Α. ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Α1. Γνωριμία με τις εκπαιδευτικούς της σχολικής βαθμίδας και παιχνίδια γνωριμίας με τα παιδιά της τάξης.

Την πρώτη μέρα της εβδομάδας των παρατηρήσεων στο Νηπιαγωγείο κατά την άφιξή μου, καλημέρισα τη Νηπιαγωγό και τα παιδιά. Καθώς υπήρχε προγενέστερη γνωριμία μαζί της, το κλίμα ήταν πολύ φιλικό και ξεκίνησε κατευθείαν κουβέντα μεταξύ μας σχετικά με τα παιδιά και το πρόγραμμα της τάξης γενικότερα. Στα πλαίσια της κουβέντας μας, συζητήσαμε σχετικά με κανόνες που υπάρχουν στην τάξη, προγενέστερες θεματικές ενότητες που δουλεύτηκαν με τα παιδιά και από τις δυο Νηπιαγωγούς και συζητήσαμε σχετικά με το παιχνίδι γνωριμίας που έπρεπε να λάβει χώρα σε κάποια χρονική στιγμή μέσα στο ωρολόγιο πρόγραμμα.

Το παιχνίδι γνωριμίας έλαβε χώρα στον εξωτερικό προαύλιο χώρο, κατά τη διάρκεια του δεύτερου διαλλείματος. Σαν αντικείμενο χρησιμοποιήθηκε ένα κουκλάκι-τίγρης από μια γωνιά της τάξης. Σχηματίσαμε έναν κύκλο μαζί με τα παιδιά και κάθε παιδί που θα είχε την κούκλα θα έλεγε το όνομα, το επίθετό του και το αγαπημένο του χρώμα. Στο παιχνίδι αυτό συμμετείχα κι εγώ.

Παρατηρήσεις: Θεωρώ ότι το παιχνίδι γνωριμίας πήγε αρκετά καλά, αν και δεν συμμετείχαν όλα τα παιδιά. Σε αυτό συνέβαλε το γεγονός ότι έλαβε χώρα σε εξωτερικό χώρο και κατά το διάλειμα. Ο καιρός ήταν αίθριος και κάποια παιδιά ήθελαν να τρέξουν και να παίξουν, οπότε και δεν συμμετείχαν στο παιχνίδι γνωριμίας. Τα παιδιά που έλαβαν μέρος έδειξαν ότι το απόλαυσαν, καθώς μίλησαν για το αγαπημένο τους χρώμα και κατά συνέπεια για κάτι προσωπικό τους.

Α2. Παρατήρηση και καταγραφή του χώρου του νηπιαγωγείου (της τάξης, των βοηθητικών χώρων και του προαυλίου). Συμμετοχή στο ελεύθερο παιχνίδι σε μια γωνιά της τάξης.

Η πρακτική μου άσκηση πραγματοποιήθηκε στο 6^ο Νηπιαγωγείο Φλώρινας και συγκεκριμένα στο 3^ο Ολοήμερο Τμήμα. Στο συγκεκριμένο Νηπιαγωγείο υπάρχουν άλλα δύο Ολοήμερα Τμήματα και ένα Κλασσικό Τμήμα. Σαν βοηθητικοί χώροι

υπάρχουν ο χώρος της κουζίνας, οι τουαλέτες (παιδιών και εκπαιδευτικών), η βιβλιοθήκη και το γραφείο των Νηπιαγωγών (τα δυο τελευταία αποτελούν ενιαίο χώρο).

Τάξη: Η τάξη, στην οποία πραγματοποίησα την πρακτική μου άσκηση, φιλοξενεί 19 παιδιά (10 προνήπια και 9 νήπια), από τα οποία τα 10 είναι κορίτσια και τα 9 είναι αγόρια. Κατά τη διάρκεια των παρατηρήσεων μου και την ανάληψη του εκπαιδευτικού μου έργου συνήθως έρχονταν 17-18 παιδιά. Ήταν περίπου 60 τ.μ., αρκετά ευρύχωρη και φωτεινή. Μερικά από τα υλικά και τα συμβολικά στοιχεία συγκεκριμένων περιοχών δραστηριοτήτων μέσα στην τάξη ήταν τα εξής :

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	ΥΛΙΚΑ & ΣΥΜΒΟΛΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΠΑΡΕΟΥΛΑ	Δύο ξύλινα παγκάκια σε σχήμα Γ. Απέναντι μια καρέκλα και δύο πίνακες. Όλα μαζί σχηματίζουν Π και βρίσκονται πάνω σε μοκέτα. Επίσης υπάρχουν δυο μικρά καλάθια με διάφορα μικρά παιχνίδια και τουβλάκια.
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ	Έχει κουτιά με μαρκαδόρους, πινέλα διαφόρων μεγεθών, τέμπερες και νερομπογιές, καθώς και χάρτινες βάσεις για να μην λερώνουν όταν ζωγραφίζουν.
ΠΛΑΣΤΕΛΙΝΗ	Ένα τραπεζάκι με τρεις καρέκλες. Πάνω υπάρχουν τρία καλάθια με πλαστελίνες και βάσεις πάνω στις οποίες μπορούν να πλάθουν την πλαστελίνη.
ΚΟΥΚΛΟΣΠΙΤΟ	Υπάρχει μια κουζίνα, η οποία έχει πάνω ντουλάπι και δύο ράφια. Απέναντι υπάρχει ένας νεροχύτης και ένα παγκάκι

	μικρό. Στα ντουλάπια μέσα υπάρχουν πλαστικά φαγητά, πλαστικά μικρά πιάτα και μαχαιροπίρουνα.
ΠΑΖΛ-ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ	Έχει διάφορα επιτραπέζια και παζλ, τοποθετημένα σε μια μικρή ραφιέρα με τρεις στήλες.
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	Υπάρχει μοκέτα και τρία καλάθια, τα οποία μέσα έχουν διάφορα
ΓΩΝΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ	Υπάρχουν επιτραπέζια παιχνίδια ειδικά για μαθηματικά και αριθμητικός άβακας.
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	Παραμύθια (μικρά, μεσαία, μεγάλα).
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗΣ	Γραφείο και πάνω σε αυτά ο απαραίτητος εξοπλισμός (οθόνη, ποντίκι, πληκτρολόγιο, κεντρική μονάδα)

Βοηθητικοί Χώροι: Μέσα στο κτίριο του Νηπιαγωγείου υπήρχε η κουζίνα, όπου υπήρχαν σκεύη, ποτήρια, πιάτα, ψυγείο, νεροχύτης και δύο φούρνοι μικροκυμάτων. Σε αυτό το χώρο εξυπηρετούσαν ανάγκες οι Νηπιαγωγοί, αλλά και διατηρούνταν (μέσα στο ψυγείο) τα φαγητά των παιδιών που έφερναν το πρωί μαζί οι γονείς τους, τόσο για το πρώτο γεύμα του προγράμματος, τόσο και το μεσημεριανό για τα παιδιά που έμεναν στο Ολοήμερο Τμήμα. Σε αυτό τον χώρο πηγαίναμε το μεσημέρι και ζεσταίναμε στους φούρνους μικροκυμάτων τα φαγητά των παιδιών του Ολοήμερου και μετά τους τα πηγαίναμε. Τέλος, επειδή ο χώρος αυτός βρισκόταν ακριβώς απέναντι από τις

τουαλέτες των παιδιών, όταν αυτά έρχονταν με σειρά για να πλύνουν τα χέρια τους πριν το φαγητό, παίρναμε σαπούνι και βάζαμε στη χούφτα του κάθε παιδιού.

Δίπλα από την τάξη όπου πραγματοποίησα την πρακτική μου άσκηση, υπήρχε σε ενιαίο χώρο το γραφείο των εκπαιδευτικών και η βιβλιοθήκη του Νηπιαγωγείου. Εκεί κάθονταν οι νηπιαγωγοί, υπήρχε το φωτοτυπικό μηχάνημα της σχολικής μονάδας και ο ηλεκτρονικός υπολογιστής μέσω του οποίου διεκπεραιωνόταν κάθε γραφειοκρατική δουλειά του Νηπιαγωγείου. Στη βιβλιοθήκη που υπήρχε σε αυτό το χώρο υπήρχαν ράφια με καρτελάκια κολλημένα, ανάλογα με την κατηγορία του βιβλίου-παραμυθιού που υπήρχε στο Νηπιαγωγείο. Σε αυτό το χώρο, μπορούσαμε κι εμείς να αφήνομε τα πράγματά μας, γεγονός που εγώ δεν έκανα καθώς προτίμησα να έχω τα πράγματά μου μαζί μέσα στην τάξη, σε όλη τη διάρκεια του εκπαιδευτικού ωραρίου.

Προάυλιο: Ο αύλειος χώρος έχει έκταση περίπου 100τ.μ. και θεωρείται επαρκής. Έχει αρκετό χόρτο, ώστε να αποτελεί ασφαλές μέρος για παιδικό παιχνίδι, και σε μερικά σημεία έχει λίγο τσιμέντο, σε σχήμα σαλιγκαριού, θεωρητικά για πιθανή εκπαιδευτική χρήση. Ο προσανατολισμός του είναι καλός και όταν ο καιρός είναι αίθριος χαρακτηρίζεται από ηλιοφάνεια. Στον ίδιο χώρο είχε πρόσβαση και ο Παιδικός Σταθμός που στεγαζόταν ακριβώς δίπλα από το Νηπιαγωγείο και έτσι πολλές φορές, κατά τη διάρκεια του διαλλείματος τα παιδιά του Νηπιαγωγείου συνέπεφταν στον ίδιο χώρο με αυτά του Παιδικού.

Τη δεύτερη μέρα των παρατηρήσεων μου συμμετείχα στο ελεύθερο παιχνίδι μιας παρέας νηπίων, μέσα στην τάξη, και πιο συγκεκριμένα, στη γωνία των μαθηματικών, σε ένα παιχνίδι με χρωματιστά σαλιγκάρια. Σε ένα χαρτόνι υπήρχαν σχεδιασμένες διαδρομές, ανά χρώμα (6 στο σύνολο) και ανά βήμα, μέχρι μια ενιαία γραμμή τερματισμού. Πιόνι για κάθε χρωματιστή διαδρομή αποτελούσε ένα σαλιγκάρι ίδιου χρώματος με τη διαδρομή. Υπήρχε ζάρι που σε κάθε πλευρά του είχε ζωγραφισμένο το χρώμα του κάθε σαλιγκαριού-διαδρομής. Όταν ο κάθε παίκτης έριχνε το ζάρι και τύχαινε το χρώμα που είχε επιλέξει, περπατούσε μπροστά ένα βήμα. Αν τύχαινε άλλο χρώμα, έμενε στην ίδια θέση και περίμενε την επόμενη φορά που θα ξαναρίξει το ζάρι. Νικητής ήταν το σαλιγκάρι που θα έφτανε πρώτο στη γραμμή τερματισμού.

Παρατηρήσεις:

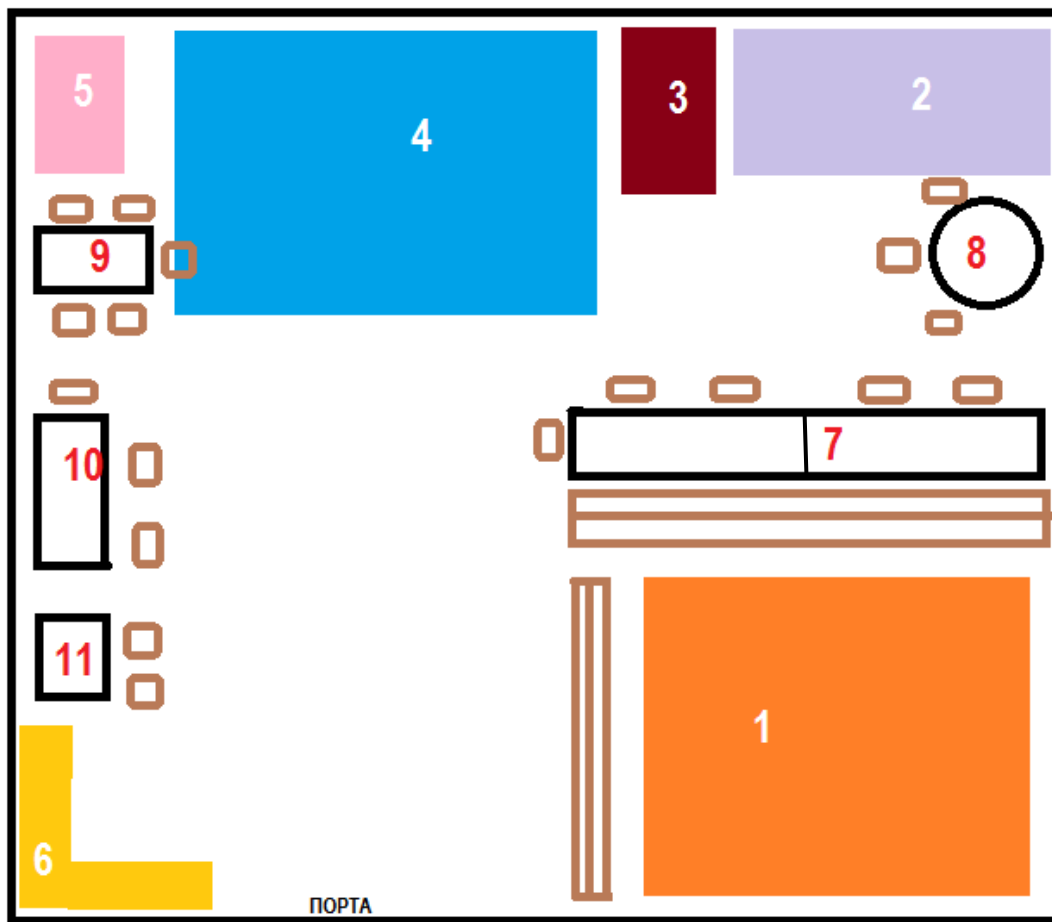
Ο υπάρχων χώρος κρίνεται επαρκής, καθώς υπήρχε δυνατότητα οργάνωσης αρκετών γωνιών μάθησης, καθώς και ευελιξία αλλαγής της διαρρύθμισης των

αντικειμένων και των επίπλων της τάξης. Ο χώρος της αυλής θεωρώ ότι ήταν αρκετός για να εκτονώσουν τα παιδιά την ενέργειά του, μέσα σε ένα πλαίσιο ασφαλές, καθώς υπήρχε χόρτο και χώμα, αλλά και να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες, καθώς συνέπεφταν τόσο με παιδιά άλλων τμημάτων του Νηπιαγωγείου τόσο και με μικρότερα, αυτά του Παιδικού.

Μέσα από το παιχνίδι στη γωνιά των μαθηματικών στο οποίο συμμετείχα, μου δόθηκε η ευκαιρία αφενός να πλησιάσω μερικά παιδιά και να γίνω κι εγώ για μια στιγμή μέρος του παιχνιδιού τους. Δεδομένου ότι αυτό έγινε κατά τη διάρκεια των πρώτων παρατηρήσεων, συνέβαλε στη γνωριμία μου με μερικά παιδιά. Επίσης, μέσα από το παιχνίδι αυτό, διαπίστωσα με μεγάλη έκπληξη πόση σημασία είχαν οι κανόνες του συγκεκριμένου παιχνιδιού και η τήρησή τους, για μερικά παιδιά, τα οποία έρχονταν σε αντιπαράθεση με το παιδί που δεν τους τηρούσε κι έκανε ζαβολιά ή ακόμα και απροσεξία. Συνειδητοποίησα ότι οι κανόνες αποτελούν στοιχείο ουσιώδες στη διαδικασία εκπαίδευσης των παιδιών και αυτό με έκανε να υιοθετήσω την τεχνική του να επικαλούμαι κανόνες, σε στιγμές που πήγαινε να επικρατήσει η αταξία μέσα στην τάξη, τις επόμενες ημέρες την ανάληψης εκπαιδευτικού έργου.

A3. Γνωριμία με όλες τις γωνιές της τάξης. Συνεργασία με τη νηπιαγωγό, καταγραφή και περιγραφή των γωνιών

Σχεδιάγραμμα της Τάξης:

Εικόνα 1: Σχεδιάγραμμα της τάξης

Όπως μπαίνουμε από την πόρτα μέσα στην τάξη, στο δεξί μας χέρι (Χώρος 1) βρίσκεται ο χώρος της παρεούλας. Στις δύο πλευρές βρίσκονται δύο ενιαία ξύλινα παγκάκια για να κάθονται τα παιδιά και στους δύο τοίχους βρίσκονται , κρεμασμένες ζωγραφιές από τη μία μεριά και εκπαιδευτικό υλικό των ρουτίνων της καθημερινότητας στην άλλη (ημερομηνία, ώρα, μήνας, εποχή, καιρός.) Στη γωνία βρίσκεται η καρέκλα όπου κάθεται η Νηπιαγωγός, ακριβώς απέναντι και στη μέση από τα παγκάκια και στον τοίχο δεξιά της βρίσκεται ένας πράσινος πίνακας όπου μπορούν να καρφιτσωθεί χάρτινο ή πλαστικό υλικό. Τέλος, στο χώρο της παρεούλας υπήρχε κι ένα κουτί με τουβλάκια, και έτσι όταν τα παιδιά απασχολούνταν σε γωνιές, η γωνία της παρεούλας γινόταν γωνία για να παίζουν τα παιδιά με τα τουβλάκια.

Όπως φαίνεται στο σχεδιάγραμμα (Χώρος 7), το ένα παγκάκι της παρεούλας αποτελεί τη μία μεριά ενός ζευγαριού τραπεζιών, το οποίο αφενός χρησιμεύει για το φαγητό των παιδιών και αφετέρου αποτελεί τη γωνία των εικαστικών. Εξάλλου, στον

τοίχο ακριβώς δεξιά από τα δύο τραπέζια υπάρχουν δύο ράφια με μαρκαδόρους, κηρομπογιές, ξυλομπογιές, νερομπογιές, τέμπερες και πινέλα για να ζωγραφίζουν τα παιδιά.

Στη συνέχεια, ακριβώς δίπλα από τη γωνιά των Εικαστικών (Χώρος 8) υπάρχει ένα κυκλικό τραπέζι με τρεις καρέκλες, το οποίο αποτελεί τη γωνιά της Πλαστελίνης. Ακριβώς από πάνω υπάρχει παράθυρο και το περβάζι του αποτελεί το μέρος όπου βρίσκονται πλαστελίνες και πλαστικές βάσεις.

Έπειτα, στον Χώρο 2, ήταν η γωνιά των κουζινικών. Εκεί υπήρχε μια μεγάλη πλαστική κουζίνα, με πλαστικά φαγητά και σερβίτσια, αλλά και με λούτρινα αρκουδάκια. Υπήρχε επίσης ένα μικρό πλαστικό τραπέζακι με μια μικρή καρέκλα όπου τα παιδιά κάθονταν, στο ελεύθερο παιχνίδι, και παρίσταναν ότι έτρωγαν.

Στον αριθμό 3 του παραπάνω σχεδιαγράμματος, αποτυπώνεται ένα ξύλινο έπιπλο με ράφια. Εκεί βρίσκονταν τακτοποιημένα παζλ και αυτοκινητάκια. Ακριβώς δίπλα (Χώρος 4) βρισκόταν μια μεγάλη μοκέτα, όπου τα παιδιά μπορούσαν να παίζουν με τα αυτοκινητάκια και άλλα παιχνίδια που βρίσκονταν στο ξύλινο έπιπλο.

Στο χώρο 5 υπάρχει ένα ξύλινο έπιπλο με παζλ και εκπαιδευτικά παιχνίδια σχετικά με τη θεματική των Μαθηματικών (αριθμητικός άβακας, παιχνίδι με ζάρια, σαλιγκάρια κ.α.). Στο σημείο εκείνο, μαζί με το τραπέζι στο Χώρο 9 βρίσκεται η γωνιά των μαθηματικών. Ακριβώς αριστερά από το τραπέζι, κολλητά στον τοίχο, βρίσκεται ένα λεπτό ξύλινο έπιπλο με διάφορα παιδικά παραμύθια.

Στο τραπέζι 10 υπάρχουν λεπτοί μαρκαδόροι και το παρουσιολόγιο, πάνω στον οποίο κάθε μέρα το πρωί το κάθε παιδί, όταν έρχεται στην τάξη, γράφει το όνομά του. Ακριβώς δίπλα, στο τραπέζι 11 βρίσκεται η γωνιά του Ηλεκτρονικού Υπολογιστή. Εκεί υπάρχει ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής με όλα τις εξωτερικές συσκευές που τον συνοδεύουν (οθόνη, ηχεία, πληκτρολόγιο, ποντίκι).

Τέλος, στο Χώρο 6 βρίσκεται σε σχήμα Γ ένα ξύλινο έπιπλο στο οποίο υπάρχουν υλικά που χρησιμοποιεί η νηπιαγωγός. Στη μεριά δίπλα από τη γωνιά του υπολογιστή υπάρχουν ράφια ανοιχτά, σε ύψος μεγαλύτερο από αυτό των παιδιών ενώ στην άλλη πλευρά, αριστερά από την πόρτα της τάξης, βρίσκονται δυο κλειστά ντουλάπια, πάλι σε ύψος μεγαλύτερο από αυτό των παιδιών. Ακριβώς κάτω από αυτά τα ντουλάπια

υπάρχει μια ξύλινη κατασκευή με τις ατομικές φωτογραφίες των παιδιών, κάτω από τις οποίες κάθε πρωί το κάθε παιδί τοποθετεί το καρτελάκι με το όνομά του.

Συμμάζεμα-Τακτοποίηση: Το συμάζεμα και η τακτοποίηση της τάξης γινόταν κατά βάση από α παιδιά. Οι δύο Νηπιαγωγοί της τάξης όπου πραγματοποίησα την πρακτική μου είχαν φροντίσει από την αρχή της σχολικής χρονιάς να εντάξουν στις καθημερινές ρουτίνες των παιδιών και το συμάζεμα και την τακτοποίηση της τάξης από τα ίδια. Έτσι λοιπόν, όταν έπρεπε να σταματήσει το ελεύθερο παιχνίδι σε γωνιές για να μαζευτούν τα παιδιά στην παρεούλα υπήρχε ένα συγκεκριμένο τραγούδι που όποτε ξεκινούσαμε και το λέγαμε, όλα τα παιδιά καταλάβαιναν πως έπρεπε να σταματήσουν το παιχνίδι, σε οποιαδήποτε γωνιά βρισκόταν, να συμμαζέψει τα παιχνίδια του και μετά να κάτσει στην παρεούλα. Επίσης, κάθε μέρα υπήρχε συγκεκριμένη τριμελής ή τετραμελής ομάδα παιδιών που ήταν ομάδα καθαριότητας. Μετά από κάθε γεύμα του πρωϊνού τμήματος, κάθε παιδί συμμαζέυε τα πράγματά του και το φαγητό του. Έπειτα, τα παιδιά που ήταν ομάδα καθαριότητας, ανάλογα την ημέρα, καθάριζαν ότι υπόλειμμα υπήρχε πάνω στα τραπέζια, συνήθως ψίχουλα, με ειδικό μικρό σκουπάκι χεριού και φαρασάκι. Έτσι, η τάξη ήταν καθαρή και συμμαζεμένη.

Παρατηρήσεις: Θεωρώ ότι, για τα τετραγωνικά της συγκεκριμένης τάξης, η οριοθέτηση του χώρου και ειδικά η θέση των τραπεζιών ήταν βολικά και εξυπηρετούσε διπλό σκοπό, τόσο μέρος μιας γωνιάς μάθησης όσο και τραπέζι φαγητού. Επίσης, ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στο γεγονός ότι σε κάθε γωνιά οι Νηπιαγωγοί είχαν φροντίσει να είναι κολλημένο ένα χαρτόνι με αριθμό από παιδικές φατσούλες παιδιών. Αυτό σήμαινε πόσα παιδιά μπορούσαν το πολύ να απασχολούνται σε κάθε γωνιά. Αυτό αποτελούσε άλλο έναν κανόνα της τάξης, καθώς όλα τα παιδιά ήξεραν πως αν είχε συμπληρωθεί ο αριθμός που αναγραφόταν στην καρτέλα κάθε γωνιάς, το επιπλέον παιδί έπρεπε να πάει να απασχοληθεί σε άλλη γωνιά. Με αυτό τον τρόπο λοιπόν, δεν υπήρχε αταξία σε συγκεκριμένες γωνιές μάθησης από μεγάλο αριθμό παιδιών και όλες οι γωνιές ήταν γεμάτες, οπότε αναγκαστικά μερικά παιδιά περνούσαν από γωνιές που πιθανόν να μην ήταν η πρώτη τους επιλογή αλλά έπρεπε "αναγκαστικά" να κάτσουν εκεί και να παίζουν.

Κάποια ιδιαίτερη παρέμβαση στο χώρο δεν έκανα, εκτός από μια κινητική δραστηριότητα όπου και μετακίνησα το ένα παγκάκι της παρεούλας προς τον τοίχο

ώστε να υπάρχει περισσότερος χώρος στο κέντρο της τάξης για να κινηθούν πιο άνετα τα παιδιά.

A4. Συνεργασία με τις νηπιαγωγούς της τάξης για το ημερήσιο, εβδομαδιαίο και ετήσιο πρόγραμμα.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ
7:45-8:30	Πρόωρη υποδοχή μαθητών/τριών (προαιρετικό πρόγραμμα)
8:15-8:30	Υποδοχή μαθητών/τριών
8:30-9:15	Ελεύθερο παιχνίδι – ενασχόληση στα κέντρα μάθησης (γωνιές)
9:15-10:00	Οργανωμένες δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ, πρόγευμα
10:00-10:45	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ
10:45-11:30	Οργανωμένες δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ
11:30-12:10	Ελεύθερο παιχνίδι – ενασχόληση στα κέντρα μάθησης, ανατροφοδότηση (γωνιές)
12:10-12:45	Οργανωμένες δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ – Αναστοχασμός –

	Ανατροφοδότηση – Προγραμματισμός της επόμενης ημέρας
12:45-13:00	Προετοιμασία για αποχώρηση
13:00	ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ
ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ
13:00-14:20	Προετοιμασία γεύματος/ γεύμα Χαλάρωση/ ύπνος/ Ελεύθερο παιχνίδι – ενασχόληση στα κέντρα μάθησης (γωνιές)
14:20-15:00	Δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση το ΔΕΙΠΠΣ-ΑΠΣ
15:00-15:20	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ
15:20-16:00	Ελεύθερο και οργανωμένο παιχνίδι, ανατροφοδότηση
15:45-16:00	Προετοιμασία για αποχώρηση
16:00	ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ

Θέματα που υλοποιήθηκαν:

- Ο εαυτός μου
- Φθινόπωρο
- Δημοκρατία-δικτατορία
- Χειμώνας
- Χριστούγεννα
- Εποχές-μήνες
- Σχήματα

- Χειμερινά σπορ
- Ζώα σε χειμερία νάρκη
- Πλανήτες
- Απόκριες
- Κύκλος του νερού και μορφές του νερού
- Μουσικά όργανα
- Διατροφή
- Ηλιοπροστασία
- Άνοιξη
- Έντομα
- Μυθολογία (σε συνδυασμό με πλανήτες)
- Βιβλία σε ρόδες

Παρατηρήσεις: Η πραγματοποίηση της πρακτικής μου άσκησης θα γίνει αρχές Απριλίου. Από τη στιγμή που έχει υλοποιηθεί ήδη η θεματική της Άνοιξης και των Εντόμων, δεδομένου ότι ακόμα δεν έχει υλοποιηθεί η θεματική των Μέσων Μεταφοράς και εξαιτίας της αστυνομικής ιδιότητάς μου θα ασχοληθώ αφενός με τα μέσα μεταφοράς και αφετέρου με ζητήματα κυκλοφοριακής αγωγής.

A5. Περιγραφή μιας οργανωμένης δραστηριότητας από τη νηπιαγωγό.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: «Τα καπέλα του κλόουν»

ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑ : πλαστικά καπάκια, πολύχρωμα χάρτινα καπέλα κλόουν

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ: Η νηπιαγωγός παρουσίασε στα παιδιά πολύχρωμα καπέλα κλόουν που καθένα από αυτά είχε πάνω του κολλημένο έναν αριθμό. Κάθε παιδί διάλεγε ένα

καπέλο, έπρεπε να πει φωναχτά τον αριθμό που είχε πάνω κολλημένο και στη συνέχεια να πάρει και να τοποθετήσει μέσα στο καπέλο όσα καπάκια ήταν ο αριθμός.

Παρατηρήσεις: Θεωρώ ότι η συγκεκριμένη δραστηριότητα με τρόπο ευχάριστο συνδύαζε την εξάσκηση της καταμέτρησης και την αντιστοίχισης, γεγονός που ενίσχυε τις συγκεκριμένες δεξιότητες των παιδιών. Με θέμα εφήμερο των ημερών (εβδομάδα πριν την Καθαρά Δευτέρα) συνδύασε τη χαρά της Αποκριάς και των κλόουν που μασκαρεύεται με την εξάσκηση μαθηματικών εννοιών. Θεωρώ ότι αποτελεί δραστηριότητα με ουσιαστικό περιεχόμενο και επειδή παρατήρησα ότι τα παιδιά ανταποκρίθηκαν θετικά θα προσπαθήσω, με τροποποίηση, να εντάξω κάτι σχετικό στο δικό μου πρόγραμμα διδασκαλίας.

Α6. Περιγραφική παρουσίαση των παιδιών της τάξης.[τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε παιδιού, χωρίς «ετικέτες» και με ψευδή στοιχεία].

Νήπια

Γ.Φ.: φιλικός, έξυπνος, ήρεμος, εφαρμόζει τους κανόνες της τάξης και «προσπίζεται το σωστό και το δίκαιο» όταν κάποιο άλλο παιδί δεν υπακούει σε κάποιο κανόνα. Έκανε παρέα με δυο συγκεκριμένα παιδιά, ζωγραφίζει με λεπτομέρεια και φαντασία, περισσότερο έπαιζε στη γωνιά των μαθηματικών και όταν καθόταν στην παρεούλα σήκωνε πάντα χέρι

Μ.: φιλικός, έξυπνος, κοινωνικός. Υπάκουε σε όλους τους κανόνες και ήταν πολύ παρατηρητικός. Έπαιζε συνήθως στη γωνιά των μαθηματικών, όταν τα παιδιά έβγαιναν διάλειμα ήταν ιδιαίτερα αθλητικός και γρήγορος στο τρέξιμο και γενικότερα συμμετείχε στην εκπαιδευτική διαδικασία με προθυμία.

Α.Μ.: έξυπνη, φιλική και ήρεμη. Της άρεσε να απασχολείται στη γωνιά της ζωγραφικής, μαζί με τις φίλες της, όταν καθόταν στην παρεούλα σήκωνε πάντα χέρι για να απαντήσει σε ερωτήσεις που έκανε η νηπιαγωγός και συμμετείχε στην εκπαιδευτική διαδικασία με προθυμία

Μ.: έξυπνη, φιλική, χαμογελαστή, ήσυχη. Έκανε παρέα μόνο με δύο αγοράκια και ενώ μέσα στην τάξη ήταν ήσυχη και περνούσε σχεδόν απαρατήρητη, ήταν πολύ έξυπνη και μπορούσε να απαντήσει σε ότι ερώτηση έκανε η νηπιαγωγός.

Φ.: έξυπνη, φιλική και χαρούμενη. Της άρεσε να απασχολείται στη γωνιά της ζωγραφικής, μαζί με τις φίλες της, όταν καθόταν στην παρεούλα σήκωνε πάντα χέρι για να απαντάει σε ερωτήσεις που έκανε η νηπιαγωγός και συμμετείχε στην εκπαιδευτική διαδικασία με προθυμία. Επίσης της άρεσε πολύ ο χορός και γενικότερα οι κινητικές δραστηριότητες.

Θ.: έξυπνη, ήσυχη και χαμογελαστή. Συνήθως απασχολούνταν στη γωνιά της ζωγραφικής, έπαιζε μόνο με συγκεκριμένα κοριτσάκια και γενικότερα περνούσε απαρατήρητη

Μ.: δεν τη γνώρισα καθώς την εβδομάδα των παρατηρήσεών μου έλειπε από το σχολείο

Μ.: φιλική και χαμογελαστή. Συμμετείχε ευχάριστα σε όλες τις δραστηριότητες. Σήκωνε σε κάθε ερώτηση που έκανε η νηπιαγωγός χέρι και της άρεσαν οι κινητικές δραστηριότητες και η ζωγραφική

Κ.: έξυπνος αλλά πολύ ζωηρός. Τις περισσότερες φορές ήθελε να γίνει το δικό του χατίρι και απαιτούσε να γίνονται οι διάφορες ρουτίνες όταν αυτός τις ήθελε π.χ. φαγητό. Στην παρεούλα πεταγόταν και δεν σήκωνε ποτέ χέρι και δυσανασχετούσε με αρκετές δραστηριότητες επέλεγε να κάνει η νηπιαγωγός. Τέλος, διακατεχόταν από ανησυχία για το αν θα γινόταν κάτι που έλεγε η νηπιαγωγός.

Προνήπια

Α.: ήσυχος, υπάκουε σε όλες τις προτροπές της Νηπιαγωγού και συμμετείχε πρόθυμα στις δραστηριότητες. Του άρεσε να απασχολείται στη γωνιά με τα τουβλάκια και

Γ.: έξυπνος, πονηρός και χειριστικός. Έπαιζε σε όποια πήγαινε να παίξει το παιδί που κάθε μέρα είχε φίλο και ακολουθούσε κάποια δραστηριότητα μονάχα αν την ακολουθούσε και ο φίλος του.

Λ.: έξυπνος, με πρόβλημα υπερκινητικότητας. Του άρεσε να απασχολείται στη γωνιά με τα αυτοκινητάκια και στη γωνιά του υπολογιστή. Στις οργανωμένες δραστηριότητες δεν μπορούσε να συμμετέχει και στο ελεύθερο παιχνίδι σπάνια μπορούσε να παίξει με κάποιο άλλο παιδί

A.: φιλικός, του άρεσε να παίζει στη γωνιά του κουκλόσπιτου, με ένα κοριτσάκι η οποία ήταν η μοναδική του φίλη. Αντιμετώπιζε πρόβλημα ομιλίας και στην παρεούλα καθόταν δύσκολα

A.: δεν τον γνώρισα καθώς την εβδομάδα των παρατηρήσεών μου έλειπε από το σχολείο

I.A.: έξυπνος και ήσυχος. Καθόταν πάντα ήσυχος στην παρεούλα αλλά δεν συμμετείχε σε καμία δραστηριότητα και στο ελεύθερο παιχνίδι έπαιζε πάντα μόνος. Αν και ήξερε όλες τις απαντήσεις σε ερωτήσεις που έκανε η Νηπιαγωγός δεν σήκωνε ποτέ χέρι

Σ.: ήσυχη, της άρεσε να ζωγραφίζει και πάντα καθόταν ήσυχη στην παρεούλα. Μερικές φορές σήκωνε διστακτικά χέρι και αντιμετώπιζε ελαφρώς πρόβλημα ομιλίας

E.: χαμογελαστή, φιλική. Συμμετείχε στην παρεούλα και σήκωνε αρκετές φορές χέρι. Της άρεσε να παίζει στη γωνιά των κουζινικών αλλά και των εικαστικών, ανάλογα με το που βρισκόταν μια συγκεκριμένη ομαδούλα κοριτσιών

Φ.: πανέξυπνη, ήσυχη. Έπαιζε μόνο με ένα αγοράκι και στην παρεούλα σήκωνε αρκετές φορές χέρι

E.: χαμογελαστή και αρκετά ομιλητική. Στην παρεούλα δεν συμμετείχε και συνεχώς ήθελε να μιλάει με τη φίλη της. Απασχολούταν στη γωνιά των καλλιτεχνικών με τη ζωγραφική

Παρατηρήσεις: Ύστερα από τη διαπίστωση των ανωτέρω πληροφοριακών στοιχείων αποφάσισα να ενισχύσω το πρόγραμμα διδασκαλίας που σχεδίασα αρχικά με δραστηριότητες τόσο γλώσσας όσο και μαθηματικών, για να ενισχύσω αφενός ήδη υπάρχουσες δεξιότητες και αφετέρου για δώσω σε μερικά παιδιά ερεθίσματα για περαιτέρω ανάπτυξη σε τομείς όπου παρουσίαζαν αδυναμία

A7. Ανάλυση βοηθητικού έργου σε μια οργανωμένη δραστηριότητα. [σε συνεργασία με τη νηπιαγωγό, τη βοηθούν σε μια οργανωμένη δραστηριότητα. Περιγραφή της δραστηριότητας με έμφαση στα σημεία της συμμετοχής του φοιτητή].

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΧΑΡΤΑΕΤΩΝ

Υλικά: χαρτιά διαφόρων χρωμάτων σε σχήμα ρόμβου, χάρτινες λωρίδες γκοφρέ, καλαμάκια, σπάγγος, μαρκαδόροι, συρραπτικό, ψαλίδι

Υλοποίηση: Ενόψει της Καθαράς Δευτέρας η νηπιαγωγός αποφάσισε να φτιάξουν τα παιδιά τους δικούς τους χαρταετούς. Αφού, κάποια προηγούμενη φορά τα παιδιά είχαν κόψει χαρτιά Α4 σε σχήμα ρόμβου (είχαν διδαχτεί ήδη τα διάφορα γεωμετρικά σχήματα σε προηγούμενη εβδομάδα με μεγάλη ανταπόκριση), η νηπιαγωγός έδωσε αυτά τα ίδια χαρτιά στα παιδιά για να τα ζωγραφίσουν όπως αυτά ήθελαν. Λόγω του ότι, όπως προαναφέρθηκε, είχαν κατανοήσει πολύ καλά τα σχήματα και πιο συγκεκριμένα το ρόμβο, τους είπε να τον χωρίσουν (μέσω κάθετων γραμμών, σε τέσσερα μικρότερα τρίγωνα και να έκαναν διαφορετική ζωγραφιά στο κάθε τριγωνάκι. Όταν λοιπόν το κάθε παιδί τελείωνε, ερχόταν σε εμένα που βρισκόμουν καθισμένη στην καρέκλα της παρεούλας. Προηγουμένως η νηπιαγωγός με είχε εφοδιάσει με ένα κουβάρι σπάγγο, καλαμάκια και συρραπτικό. Αρχικά, έπαιρνα μερικές λωρίδες γκοφρέ, διαφορετικών χρωμάτων και τις σύρραπτα στο κάτω άκρο του χαρταετού, ώστε να δημιουργηθεί ουρά. Μετά, έκοβα με το ψαλίδι λίγο ένα καλαμάκι, ώστε να έρθει στα μέτρα του ρόμβου και με το συρραπτικό το σύρραπτα πίσω από το ρόμβο-χαρταετό, οριζόντια. Ύστερα, έκοβα λίγο σπάγγο και το έδενα γύρω από το καλαμάκι, ώστε να μπορεί να κινείται κατά μήκος του καλαμακίου. Με τον τρόπο αυτό το παιδί είχε πρωτοστατήσει στη δημιουργία του δικού του χαρταετού.

Παρατηρήσεις:

Όσον αφορά τον βοηθητικό μου ρόλο στη συγκεκριμένη δραστηριότητα, ήταν μια ευχάριστη και χρήσιμη εμπειρία. Πέρα από το γεγονός ότι βοήθησα τη Νηπιαγωγό σε ένα μικρό κομμάτι της δραστηριότητάς της, μοιράστηκα με τα παιδιά τη χαρά της κατασκευής των δικών τους προσωπικών χαρταετών.

A8. Αφήγηση μιας παιδικής ιστορίας. Αυτόνομη δράση του φοιτητή (σε συνεργασία με τη νηπιαγωγό).

Το παραμύθι που διάβασα στα παιδιά ήταν «Ο μικρός Σταυραετός». Το είχε επιλέξει ήδη η νηπιαγωγός, λόγω της θεματολογίας του χαρταετού που επικρατούσε την εβδομάδα των παρατηρήσεών μου στο Νηπιαγωγείο, ενόψει της Καθαράς Δευτέρας.

Επίσης, λόγω περιεχομένου, στο τέλος το παραμύθι είχε αναφορές στο Πάσχα, οπότε θεώρησε ότι ήταν και καλή μετάβαση από τη γιορτινή διάθεση της Αποκριάς στη διάθεση περισυλλογής και κάθαρσης, στα πλαίσια της Σαρακοστής, με αποκορύφωμά τη γιορτή του Πάσχα.

Αρχικά κάθισα σε μια καρέκλα δίπλα από τη νηπιαγωγό, στη γωνία της παρεούλας, απέναντι από τα παιδιά. Είπε στα παιδιά σαν «έκκληξη» ότι δεν θα διαβάσει μόνη της το παραμύθι, αλλά ότι θα τη βοηθούσα εγώ. Την ανάγνωση του παραμυθιού την ξεκίνησε η νηπιαγωγός. Κρατώντας με το ένα χέρι το βιβλίο και γυρισμένο προς τα παιδιά ξεκίνησε την ανάγνωση. Αφού διάβασε 7-8 σελίδες, μου έδωσε το βιβλίο ώστε να συνεχίσω να διαβάζω. Νωρίτερα και όση ώρα διάβαζε η νηπιαγωγός τις πρώτες σελίδες προσπάθησα να παρατηρήσω τον τρόπο με τον οποίο το έκανε. Παρατήρησα ότι άλλαζε συνέχεια το ύφος και τον τόνο της φωνής της, έκανε αρκετές διακοπές για διευκρινιστικές ερωτήσεις και με αφορμή ορισμένες λέξεις του παραμυθιού έκανε επιπλέον ερώτηση, προς εμβάθυνση ήδη υπάρχουσας γνώσης. Με τους τρόπους αυτούς κρατούσε την περιέργεια των παιδιών ζωντανή και σαν αποτέλεσμα τα περισσότερα παιδιά άκουγαν με προσοχή την ιστορία. Έτσι λοιπόν, όταν ήρθε η σειρά μου και άρχισα να διαβάζω το παραμύθι προσπάθησα να δανειστώ μερικά στοιχεία από αυτή και να αλλάζω τη φωνή μου με τέτοιο τρόπο καθώς διάβαζα, ώστε να κρατήσω την προσοχή των παιδιών. Στο τέλος, όταν τελείωσε η ανάγνωση, κάναμε με τη νηπιαγωγό ερωτήσεις τύπου: «ποιο σημείο του παραμυθιού σου άρεσε περισσότερο;» ή «ποιος ήρωας του παραμυθιού σου άρεσε πιο πολύ;» ή «γιατί ο άνεμος από όλους τους χαρταετούς διάλεξε τον Σταυραετό;».

Παρατηρήσεις: Θεωρώ ότι η προσπάθειά μου πήγε αρκετά καλά αφού τα περισσότερα παιδιά θέλησαν να ακούσουν το παραμύθι μέχρι το τέλος και είχαν περιέργεια να δουν τι θα γινόταν. Σίγουρα απουσίαζε η εμπειρία ανάγνωσης και δεδομένου ότι έχω άγνοια σχετικά με τις προϋπάρχουσες γνώσεις των παιδιών, ώστε να μπορώ να κάνω διασυνδέσεις ονομάτων, μάλλον η έκβαση ήταν ενθαρρυντική και σίγουρα κάποια στοιχεία που εντόπισα στην αφήγηση της νηπιαγωγού θα προσπαθήσω να τα εφαρμόσω κι εγώ σε ενδεχόμενη μελλοντική ανάλογη προσπάθεια.

A9. Συζήτηση με τα παιδιά στο διάλειμμα και καταγραφή των διαλόγων.

Παιγνίδι με νεράιδες:

(τα κοριτσάκια, λόγω του ότι κάνει ζέστη, έχουν γυρίσει ανάποδα πίσω στην πλάτη τους τα μπουφάν τους και τρέχουν και χοροπηδούν)

Φρειδερίκη: Κυρία! Κοίτα! Είμαστε νεράιδες και πετάμε!

Αννα-Μαρία: Κυρία τα φτερά μας είναι πολύ μεγάλα και πετάμε πολύ ψηλά

Μαρία Τ.: (έρχεται προς το μέρος μου, γκρινιάζοντας). Κυρία, εμένα δεν με παίζουν τα κορίτσια. Κανένα παιδί δεν με παίζει. Τι να κάνω;

Εγώ: (απευθύνομαι στην Μαρία Τ.) εγώ Μαράκι νομίζω πως μπορείς να παίξεις με τα κορίτσια. Τα φτερά τους έχουν πολλά χρώματα αλλά βλέπω ότι νεράιδα με λευκά φτερά δεν υπάρχει. (το μπουφάν της ήταν άσπρο ενώ των άλλων κοριτσιών ροζ και κόκκινο). Είμαι σίγουρη ότι θέλουν στην παρέα τους και λευκή νεράιδα.

(απευθύνομαι προς τα άλλα δυο κορίτσια) Κορίτσια, η Μαρία είναι η λευκή νεράιδα, θέλετε να έρθει και να πετάξει μαζί σας;

Φρειδερίκη: Ναι, να έρθει, τώρα πετάμε να βρούμε άλλες νεράιδες.

(γεμάτη χαρά η Μαρία πήγε μαζί με τα δυο άλλα κοριτσάκια και ξεκίνησαν να τρέχουν και να «πετάνε»)

Ασθενοφόρο

(Την ίδια μέρα το πρωί είχαμε κάνει στην τάξη δραστηριότητα με τα μέσα μεταφοράς της ξηράς και πιο συγκεκριμένα με μέσα της πόλης (ασθενοφόρο, περιπολικό, πυροσβεστικό κ.λ.π.). Ενώ βρισκόμαστε στην αυλή περνάει έξω από το σχολείο ένα ασθενοφόρο και σταματάει λίγο παρακάτω. Δίπλα ακριβώς καθόταν μια ομάδα παιδιών)

Εγώ: Παιδιά, κοιτάξτε! Ποιος θυμάται τι είναι αυτό; (δείχνοντας το ασθενοφόρο)

Μάριος: Κυρία, ασθενοφόρο

Εγώ: Γιατί ήρθε εδώ;

Μελίνα: Κάποιος αρρώστησε κυρία και θα πάει στο νοσοκομείο

Εγώ: Βλέπετε τι χρώμα έχει;

Μάριος: Κίτρινο κυρία, για να το ξεχωρίζουμε

Εγώ: Μπράβο Μάριε, πολύ σωστά. (απευθύνομαι σε όλα τα παιδιά) θυμάται κανείς τι ήχο κάνει το ασθενοφόρο;

Όλα μαζί τα παιδιά: Ιου Ιου Ιου. (σκάνε σε γέλια)

Φαγητό σε εστιατόριο

(σε ώρα ελεύθερου παιχνιδιού, ενώ βρσκόμουν μέσα στην τάξη, δυο ζωηρά αγόρια βρίσκονταν στη γωνία των κουζινικών και έκαναν φασαρία με τα πλαστικά παιχνίδια. Πήγα προς το μέρος τους)

Εγώ: Παιδιά, καλημέρα. Άκουσα ότι εδώ βρίσκεται ένα εστιατόριο με πολύ νόστιμα φαγητά. Θα μπορούσατε να μου μαγειρέψετε κάτι να φάω και να δοκιμάσω;

Κωνσταντίνος: Κυρία ναι, κάθισε εδώ (μου δείχνει το μικρό καρεκλάκι)

Γιώργος: (πιάνει ένα πλαστικό πιάτο και αρχίζει να βάζει πάνω πλαστικά φαγητά) ορίστε κυρία

Κωνσταντίνος: Κυρία εμένα μου αρέσει να μαγειρεύω.

Εγώ: Αυτό είναι υπέροχο. Σήμερα, εσύ ήσουν ο σεφ που έφτιαξες αυτό το φαγητό;

Κωνσταντίνος: Ναι κυρία

Εγώ: είναι πολύ νόστιμο Κωνσταντίνε, μπράβο σου.

Παρατηρήσεις:

Από το πρώτο διάλογο στο παιχνίδι με τις νεράιδες συνειδητοποίησα ότι το παιχνίδι των μικρών παιδιών δεν περιορίζεται στον πραγματικό κόσμο. Επεκτείνεται και στον φανταστικό κόσμο. Εφόσον μια Νηπιαγωγός προσπαθήσει να μπει στη θέση ενός παιδιού και να δει κάποιες καταστάσεις μέσα από τα παιδικά μάτια, μπορεί έκπληκτη να βρει λύσεις για να λύσει διάφορα ζητήματα που ενσκύπτουν. Ενώ γνωρίζω ότι είναι

πολύ δύσκολο να πείσεις ένα μικρό παιδί να παίξει με ένα άλλο , με το τέχνασμα του να φανταστώ το κοριτσάκι με το άσπρο μπουφάν σαν λευκή νεράιδα μπόρεσα να το εισάγω μέσα σε ένα παιχνίδι με άλλα παιδιά κι να μην είναι μόνο του, παραπονεμένο. Έτσι λοιπόν. Σε διάφορες καταστάσεις που προκύπτουν στο Νηπιαγωγείο, χρήσιμη είναι πολλές φορές και η φαντασία.

Στο δεύτερο διάλογο συνειδητοποίησα ότι και μια απλή ερώτηση σε παιδιά μπορεί να έχει εκπαιδευτικό περιεχόμενο. Ενώ τα παιδιά βρίσκονταν σε διάλειμμα και έπαιζαν ελεύθερα, μία κατευθυνόμενη από εμένα ερώτηση μπόρεσε να συνδέσει γνώση που είχε αποκτηθεί σε δραστηριότητα με την καθημερινότητα, με τρόπο απλό και παιγνιώδη.

Τέλος, δεδομένης της έλλειψης εμπειρίας εκ μέρους μου, θα ήταν δύσκολο έως ακατόρθωτο να πείσω τα δυο πιο ζωηρά παιδιά του τμήματος να ησυχάσουν και να μην χτυπούν τα παιχνίδια. Μέσα όμως από την φαντασία και παριστάνοντας την πελάτισσα σε ένα καλό εστιατόριο κατάφερα τα παιδιά αυτά να απασχοληθούν με κάτι συγκεκριμένο (προετοιμασία φαγητού) και εν αγνοία τους να ησυχάσουν, αλλά γεμάτα χαρά που έφτιαζαν νόστιμο φαγητό για την Κυρία. Και πάλι η φαντασία και η πρωτοτυπία μπορούν σε ορισμένες στιγμές να εξυπηρετήσουν και να φανούν χρήσιμες σε περίπλοκες καταστάσεις μέσα στην τάξη του Νηπιαγωγείου.

A10. Παιχνίδια στο διάλειμμα (ελεύθερη επιλογή).

Ο Βασιλιάς Βροτός

Με αφορμή το παραμύθι «Ο γύρος του κόσμου με μια Βαλίτσα» τα οποίο διάβασα στα παιδιά την πρώτη ημέρα ανάληψης εκπαιδευτικού έργου και το χαρακτήρα του βασιλιά Βροτού, δημιουργήθηκε ένα κινητικό παιχνίδι. Συγκεκριμένα, στην αυλή του Νηπιαγωγείου υπήρχαν δυο μεγάλοι κύκλοι από τσιμέντο. Ένα παιδί στην αρχή ονομαζόταν «βασιλιάς Βροτός» και κυνηγούσε τα άλλα παιδιά. Όταν τα υπόλοιπα παιδιά πατούσαν μέσα στον κύκλο, ήταν σαν σε φωλιά και δεν μπορούσε να τα πειράξει ο βασιλιάς Βροτός. Κατά τη διάρκεια του κυνηγητού, όποιο παιδί πιανόταν από αυτό που κυνηγούσε, γινόταν αυτό ο βασιλιάς Βροτός και κυνηγούσε τα άλλα παιδιά.

Στο παιχνίδι αυτό συμμετείχα κι εγώ, στο διάλλειμα που γινόταν το απόγευμα στο ολοήμερο τμήμα όπου υπήρχαν μόνο 6 παιδιά.

Κόκκινο Φως

Ένα παιδί βρισκόταν στη μια πλευρά της αυλής και τα υπόλοιπα στην άλλη, μαζεμένα. Στην αρχή το ένα παιδί έλεγε: Αγαλματάκια, αγαλματάκια, είστε όλα στη σειρά; Τα παιδιά όλα φώναζαν Ναι. Στη συνέχεια το ένα παιδί έκλεινε τα μάτια και έλεγε: Ένα δύο τρία κόκκινο φως! Όσο έλεγε αυτά το παιδί, τα υπόλοιπα προχωρούσαν προς το μέρος του. Όταν γυρνούσε και άνοιγε τα μάτια, τα άλλα παιδιά έμεναν ακίνητα. Όποιο κουνιόταν και το έβλεπε το παιδί που φυλούσε, έπρεπε να πάει πίσω. Η διαδικασία αυτή γινόταν όσες φορές χρειαζόταν μέχρι να φτάσει ένα από τα παιδιά αυτό που φυλούσε, οπότε και το ακουμπούσε. Τότε το παιδί που φυλούσε έπρεπε να κυνηγήσει τα υπόλοιπα παιδιά και να πιάσει κάποιο από αυτά. Αν έπιανε κάποιο, αυτό φυλούσε. Διαφορετικά, φυλούσε για δεύτερη φορά.

Στο παιχνίδι αυτό συμμετείχα κι εγώ, στο διάλλειμα που γινόταν το απόγευμα στο ολοήμερο τμήμα όπου υπήρχαν μόνο 6 παιδιά.

Τα ζωάκια

Στην τάξη υπήρχαν κάποιοι δίσκοι των Νηπιαγωγών με παιδικά τραγούδια. Το αγαπημένο των παιδιών της τάξης όπου έκανα την πρακτική μου ήταν «Τα ζωάκια». Ήταν μια σειρά από μικρά σύντομα τραγουδάκια που περιέγραφε ζωάκι και τι αυτά έκαναν. Σε κάθε τραγουδάκι τα παιδιά παρίσταναν το εκάστοτε ζωάκι και δραματοποιούσαν τις κινήσεις του, ανάλογα με το τι έλεγε το τραγουδάκι.

Ο Σταμάτης και ο Γρηγόρης

Στα πλαίσια μιας δραστηριότητας Κυκλοφοριακής Αγωγής όπου μιλούσαμε με τα παιδιά για σήματα κυκλοφορίας και φανάρια, για να κατανοήσουν τη λειτουργία των φαναριών σκέφτηκα εντελώς αυθόρμητα το εξής παιχνίδι. Όταν σήκωνα το πράσινο φανάρι, όλοι μαζί (κι εγώ και τα παιδιά) χοροπηδούσαμε και χτυπούσαμε τα πόδια μας κάτω, ο καθένας ακριβώς μπροστά από τη θέση του στην παρεούλα. Όταν σήκωνα το κόκκινο φανάρι, όλοι σταματούσαν, σε όποια στάση και να βρίσκονταν. Το παιδί που έβλεπα να κουνιέται έχανε και έπρεπε να κάτσει κάτω. Νικητής ήταν το παιδί που μέχρι

την τελευταία φορά έμενε ακίνητο όταν σηκωνόταν το κόκκινο φανάρι. Το παιχνίδι αυτό ενθουσίασε τα παιδιά και το ζήτησαν δεύτερη φορά, την πρώτη ημέρα που το παίξαμε αλλά και την επόμενη ημέρα, πολλές φορές.

Παρατηρήσεις:

Με βάση τα παραπάνω παιχνίδια κατάλαβα πόσο πολύ άρεσαν στα παιδιά οι κινητικές δραστηριότητες, γεγονός που συνάδει με τη φύση του παιδιού, η οποία εμπεριέχει την κίνηση. Για το λόγο αυτό όταν τα παιδιά ήθελαν να δραματοποιήσουν τα ζώακια ή να παίξουμε το παιχνίδι «Ο Σταμάτης και ο Γρηγόρης» με χαρά τα άφηνα να το παίξουν. Επιπλέον, μέσα από τα πρώτα δυο παιχνίδια, τις φορές που συμμετείχα κι εγώ, ήρθα πιο κοντά με τα παιδιά και αυτό το γεγονός όχι μόνο μου έδωσε χαρά και ευχαρίστηση, αλλά εισέπραξα το ίδιο και από τα παιδιά, τα οποία ζητούσαν να παίξω κι εγώ μαζί τους.

B. ΚΕΦΑΛΑΙΟ

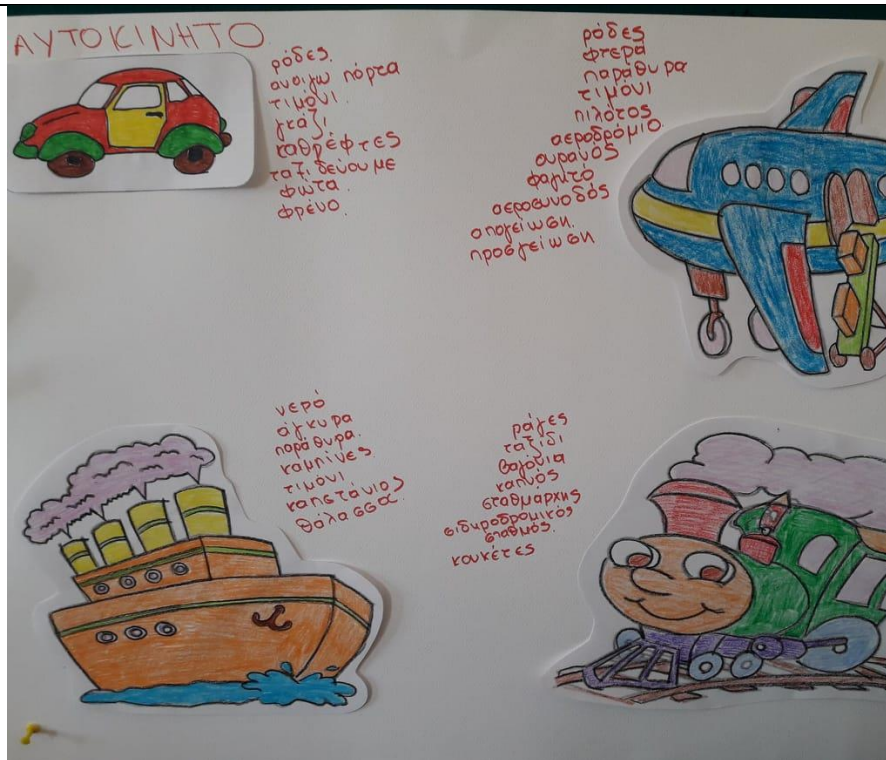
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΤΙΤΛΟΣ:	Μαθαίνω τα Μέσα Μεταφοράς και Κυκλοφορώ με Ασφάλεια
ΚΥΡΙΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	Παιδί και Ανθρωπογενές Περιβάλλον
ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΕ Σ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	<ul style="list-style-type: none"> • Μαθηματικά: χωρικός προσανατολισμός, αμφιπλευρικότητα, κατηγοριοποίηση, πίνακας διπλής εισόδου, αντιστοίχιση, απαρίθμηση, καταμέτρηση • Ανθρωπογενές περιβάλλον: εκμάθηση μέσων μεταφοράς, κυκλοφοριακή αγωγή • Γλώσσα: περιγραφή, αινίγματα, δημιουργία λέξεων, εμπλουτισμός λεξιλογίου, καλλιέργεια σκέψης και προφορικού λόγου, παραμύθι

	<ul style="list-style-type: none"> • Εικαστικά: ηχητικές αντιστοιχίες, χορός εν κινήσει, ζωγραφική, χαρτοκοπτική • Φυσική αγωγή: κινητικό παιχνίδι, μουσική, δραματοποίηση • Πληροφορική: χρήση πολυμέσων
ΜΕΘΟΔΟΣ	Ο τρόπος με τον οποίο θα εργαστούμε: βιωματική προσέγγιση της γνώσης, ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, πειραματισμοί, παρατηρήσεις, διερευνήσεις κ.λπ. Στη βιωματική προσέγγιση, εμπεριέχονται ποικίλες μέθοδοι.
ΧΡΟΝΟΣ:	Μία (1) εβδομάδα
ΣΚΟΠΟΣ	Να γνωρίσουν τα μέσα μεταφοράς και να ενστερνιστούν κανόνες ασφαλούς κυκλοφορίας στην πόλη
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΕΝΑΡΙΟΥ	Μπαίνουμε στην τάξη και εμφανίζουμε στην παρεούλα ένα χάρτινο ζωγραφισμένο αυτοκινητάκι. Λέμε στα παιδιά "παιδιά κοιτάζτε ποιος είναι σήμερα μαζί μας στην τάξη. Είναι ο Άκης ο Αυτοκινητάκης. Ζει στην Φαντασιοχώρα, στο μικρό Αυτοκινητοχωριό. Εκεί μένουν πολλά αυτοκίνητα, τα οποία είναι ίδια μεταξύ τους. Ο Άκης ήρθε στην πόλη μας γιατί ήθελε να μάθει αν υπάρχουν κάπου άλλα αυτοκίνητα, διαφορετικά από αυτόν. Στη Φλώρινα όμως που ήρθε δεν είδε μόνο και άλλα αυτοκίνητα. Είδε πεζούς, γονείς με παιδιά, ηλικιωμένους. Τρόμαξε γιατί δεν ήξερε πως έπρεπε να κυκλοφορήσει, αυτός είχε μάθει μόνο στο χωριό του που ήταν όλοι αυτοκίνητα. Σκέφτηκε «μμμ, τα παιδιά στο Νηπιαγωγείο σίγουρα θα ξέρουν περισσότερα από μένα». Γι αυτό, ήρθε σήμερα εδώ στην τάξη μας"
<u>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ</u>	
ΗΜΕΡΑ	Δευτέρα 01-04-2019
1^η Δραστηριότητα	Μαθαίνουμε τα μέσα μεταφοράς με έναν καινούργιο φίλο
Στόχοι	1)Να έρθουν σε μια πρώτη επαφή με πληροφορίες για μέσα μεταφοράς

	<p>2)να αποδώσουν τις σκέψεις τους και ήδη υπάρχουσες γνώσεις</p> <p>3)να βελτιώσουν τη λεκτική επικοινωνία τους</p> <p>4)να συσχετίσουν τυχόν προϋπάρχουσες γνώσεις με συγκεκριμένο μέσο μεταφοράς</p>
Υλικά-μέσα	Ένα μεγάλο μεταλλικό αυτοκινητάκι, Ένα (1) χαρτόνι, τέσσερις χάρτινες εικόνες, κόλλα, μαρκαδόρος
Περιγραφή	<p>Με αφορμή την επίσκεψη του Άκη στην τάξη μας, απευθύνουμε ερωτήσεις ανοιχτού τύπου στα παιδιά (με τι κινούμαστε στην πόλη μας; Μόνο με αυτό μπορούμε να κινηθούμε;). Έχουμε ήδη φροντίσει να κρύψουμε μέσα στην τάξη άλλες τρεις εικόνες (τρένο, πλοίο, αεροπλάνο)Λέω στα παιδιά το εξής: Παιδιά, να σας πω ένα μεγάλο μυστικό. Μέσα στην τάξη μας υπάρχουν κρυμμένα τρία άλλα μέσα. Θέλω να πάτε και να τα ψάξετε μέσα στην τάξη και όποιος βρει κάτι να το φέρει εδώ σε εμένα. Τις εικόνες που μου φέρνουν τις κολλάω σε ένα λευκό χαρτόνι. Απευθύνω το λόγο στα παιδιά, ώστε να πουν τι γνωρίζουν για κάθε μέσο και τυχόν λέξεις σχετικές με το καθένα που μπορούν να σκεφτούν. Ότι απάντηση λάβουμε τη γράφουμε γύρω από την κάθε εικόνα.</p>

Παρατηρήσεις

Τα παιδιά αρχικά ενθουσιάστηκαν με το αυτοκινητάκι και τα περισσότερα παρίσταναν ότι οδηγούν και κάνουν ήχους αυτοκινήτων. Στο σημείο ειδικά που έπρεπε να ψάξουν στην τάξη για να βρουν τα άλλα μέσα ενθουσιάστηκαν και με χαρά είπαν λέξεις που ήξεραν για κάθε μέσο ξεχωριστά.

2^η Δραστηριότητα

«Ο γύρος του κόσμου με μια βαλίτσα»

Στόχοι

- 1) να αναπτύξουν την φαντασία τους
- 2) να αντιστοιχήσουν τα μέσα μεταφοράς με το περιβάλλον στο οποίο κινούνται
- 3) να αισθανθούν αξίες που διέπουν την ανθρώπινη ζωή

Υλικά-μέσα

Το παραμύθι «Ο γύρος του κόσμου με μια βαλίτσα»

Περιγραφή

Διαβάζω το παραπάνω παραμύθι στα παιδιά. Στα σημεία που η βαλίτσα αλλάζει σταθμό στο ταξίδι της κάνουμε διακοπή της

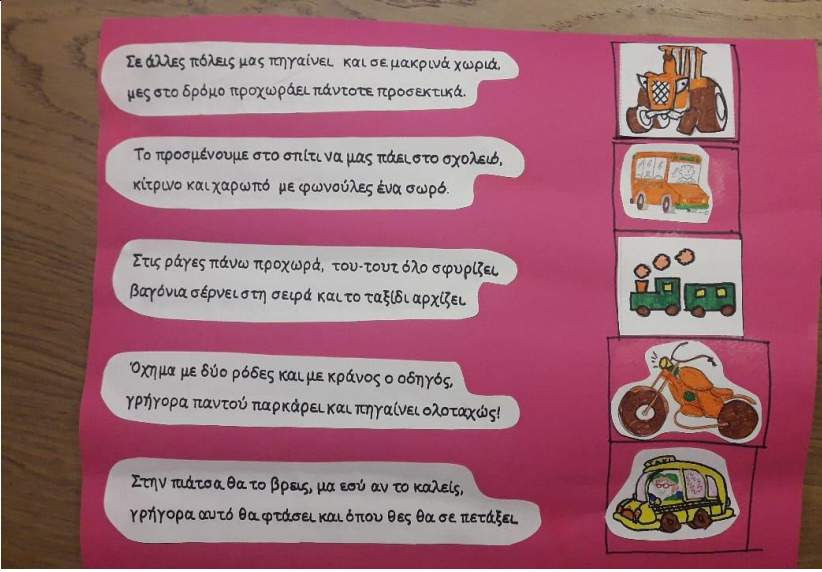
	ανάγνωσης και ρωτάμε τα παιδιά ποια οχήματα κινούνται εκεί που βρίσκεται κάθε φορά η βαλίτσα. Στο τέλος συζητάμε με τα παιδιά τι τους άρεσε περισσότερο από το παραμύθι, τι συμπεράσματα βγάζουνε κ.λ.π.
Παρατηρήσεις	Αν και το παραμύθι εμπειρείχε βαθύτερα νοήματα, τα παιδιά έδειξαν να καταλαβαίνουν τον βασικό κορμό, δηλαδή το γεγονός ότι δεν υπάρχει μόνο η χαρά στον κόσμο αλλά και η λύπη και ότι είναι στο χέρι μας να προσπαθούμε ώστε η ζωή μας να είναι γεμάτη με χαρά και χαμόγελο. Επίσης, τους έμειναν η βασίλισσα Ζέα και ο βασιλιάς Βροτός σαν το καλό και το κακό. (Σε κινητικό παιχνίδι που έπαιξα αργότερα σε διάλλειμα με τα παιδιά (κυνηγητό) , επειδή φορούσα μαύρο δερμάτινο μπουφάν, με παρομοίασανε με το βασιλιά Βροτό, ο οποίος και στο παραμύθι ήταν μαύρος, και έτσι ξεκίνησε το παιχνίδι του βασιλιά Βροτού, ο οποίος κυνηγούσε τα άλλα παιδιά)
3^η Δραστηριότητα	Μαθαίνω τα οχήματα
Στόχοι	1)να αναγνωρίσουν τον ήχο και τη χρήση κάθε μέσου 2)να καλλιεργήσουν τη φωνολογική επίγνωση 3)να έρθουν σε επαφή με εναλλακτικά μέσα διδασκαλίας
Υλικά-μέσα	Βίντεο «μαθαίνω τα οχήματα», Η/Υ https://www.youtube.com/watch?v=FSXrbnMf2mo&t=292s
Περιγραφή	Βλέπουμε το παραπάνω βίντεο με τα παιδιά. Χρησιμοποιούμε και τον Άκη, ο οποίος ενώ βλέπει μαζί μας το βίντεο λέει: «ααα! Τέτοια είδα κι εγώ στο δρόμο». Αρχικά βλέπουμε το βίντεο χωρίς ήχο και βάζουμε τα παιδιά να πουν αν γνωρίζουν τι όχημα είναι το καθένα και τι ήχο κάνει. Απευθύνω περισσότερες ερωτήσεις τύπου "ποιος το οδηγάει, που πηγαίνει με αυτό, πόσες ρόδες έχει, που μας πηγαίνει κ.λ.π." Στο τέλος το βλέπουμε ξανά με ήχο και βλέπουμε αν βρήκαν τον σωστό ήχο που κάνει το καθένα.

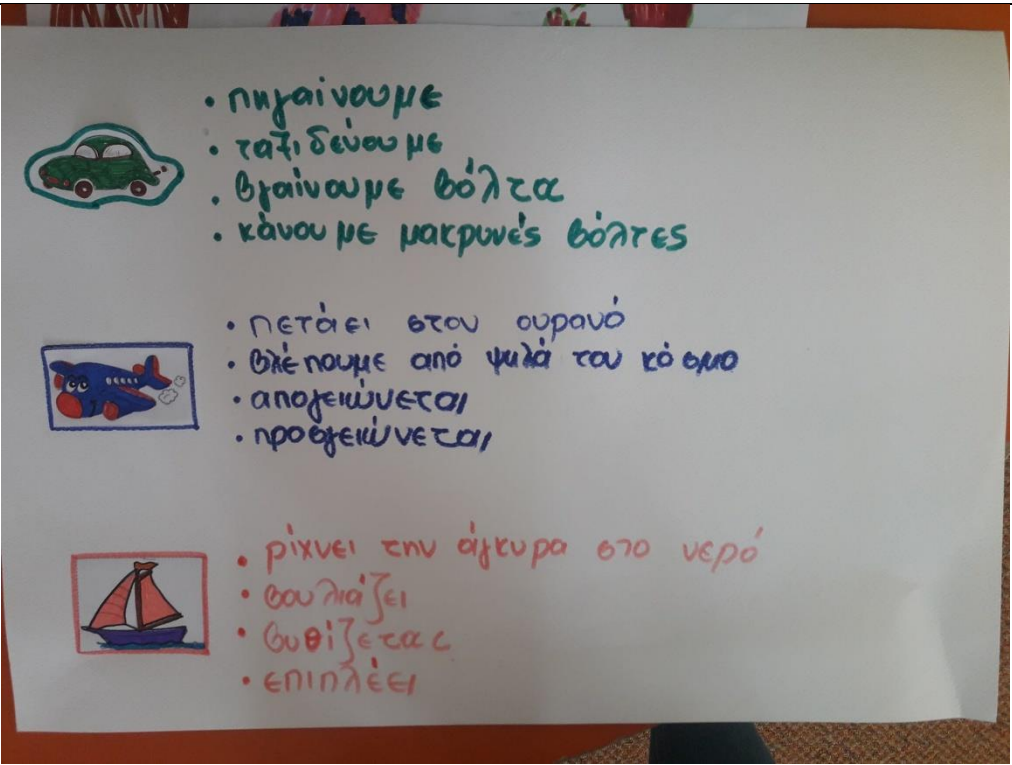
Παρατηρήσεις	Τα παιδιά παρακολούθησαν το βίντεο με απόλυτη ησυχία και προσοχή. Αν και ήξεραν ήδη όλα τα μέσα και τι ήχο έκανε το καθένα, μέσα από τις ερωτήσεις που τους απεύθυνα έδειξαν ενδιαφέρον ειδικά για τα επαγγέλματα ενστόλων. Τέλος, εκ μέρους μου δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στο περιπολικό, για να διαπιστώσω υπάρχουσα γνώση, δεδομένου ότι στο παρόν πρόγραμμα διδασκαλίας θα επακολουθήσουν δραστηριότητες κυκλοφοριακής αγωγής
4^η Δραστηριότητα	Μιλώ για το αγαπημένο μου μέσο μεταφοράς
Στόχοι	1)Να διατυπώνουν συλλογισμούς και να συνθέτουν προτάσεις 2)να καλλιεργήσουν το λεξιλόγιο και τη φωνολογική επίγνωση
Υλικά-μέσα	Το χαρτόνι με τις 4 εικόνες της πρώτης δραστηριότητας
Περιγραφή	Ρωτάμε κάθε παιδί ποιο μέσο μεταφοράς από αυτά που βρίσκονται κολλημένα στο χαρτόνι του αρέσει περισσότερο. Του ζητάμε να πει μια λέξη που θυμάται, σχετική, και μετά το ρωτάμε γιατί του αρέσει το συγκεκριμένο μέσο. Στο τέλος, αφού ακούσουμε τι έχει απαντήσει, του ζητάμε να ξαναπεί μαζί ότι είπε στην αρχή αποσπασματικά.
Παρατηρήσεις	Η συγκεκριμένη δραστηριότητα, αν και προέκυψε εντελώς αυθόρμητα, ήταν μια καλή και ουσιαστική ευκαιρία για τα παιδιά να ξαναθυμηθούν λέξεις σχετικές με τα τέσσερα μέσα και κατόπιν, κατόπιν της δικής μου παρότρυνσης να εξωτερικέψουν τη σκέψη τους και τελικά να διατυπώνουν μια ολοκληρωμένη πρόταση, γεγονός υψίστης σημασίας για την ανάπτυξη της φωνολογικής επίγνωσης, της σκέψης και του λεξιλογίου

ΗΜΕΡΑ	Τρίτη 02-04-2019
1^η Δραστηριότητα	Συζήτηση για τα μέσα μεταφοράς
Στόχοι	1)να καλλιεργήσουν τη φωνολογική επίγνωση

	2)να εμβαθύνουν ήδη υπάρχουσα γνώση
Υλικά-μέσα	
Περιγραφή	Ξεκινάμε κουβέντα σχετικά με τις κατηγορίες και τα μέσα μεταφοράς που είπαμε τη Δευτέρα, για να υπενθυμίσουμε στα παιδιά αυτά που είπαν χθες. Στη συνέχεια εμβαθύνουμε τη γνώση, εισάγοντας αλλά και ρωτώντας τα ίδια τα παιδιά για περισσότερα μέσα. Γίνεται ιδιαίτερη μνεία στα οχήματα της Πυροσβεστικής και της Αστυνομίας.
Παρατηρήσεις	Η συζήτηση είχε ανέλπιστη έκβαση. Όλα τα παιδιά κάθισαν ευχάριστα στην παρεούλα και μέσα από τις απαντήσεις τους στις ερωτήσεις μου αλλά και στις ερωτήσεις που έκαναν έγινε ένας εποικοδομητικός διάλογος και τα παιδιά μάθαν για πολλά ακόμα μέσα μεταφοράς που δεν φαντάζονταν ότι υπήρχαν και εξεπλάγην (π.χ. αστυνομικό ελικόπτερο, πολεμικό υποβρύχιο)
2^η Δραστηριότητα	Πόσα είναι τα βαγόνια;
Στόχοι	Να εξασκήσουν τη δεξιότητα της απαρίθμησης και της αντιστοίχισης
Υλικά-μέσα	Φωτογραφίες τρένων, πλαστικά καπάκια, εικόνες αριθμών
Περιγραφή	Δείχνουμε σε κάθε παιδί μια φωτογραφία ενός τρένου και ζητάμε βάλει δίπλα την εικόνα του ανάλογου αριθμού. Κατόπιν, προσθέτοντας καπάκια δίπλα από την καρτούλα με τον αριθμό ρωτάω ποιος αριθμό έχουμε και ζητάω να αλλάξει την καρτούλα με το τρενάκι και να βάλει την ανάλογη με τον αντίστοιχο νέο αριθμό
Παρατηρήσεις	Η δραστηριότητα αυτή επιλέχθηκε γιατί κάτι ανάλογο έκανε και η νηπιαγωγός κατά τη διάρκεια των παρατηρήσεών μου. Τότε διαπίστωσα ότι τα παιδιά με ευκολία μπορούσαν αρχικά να μετρούν και να βρίσκουν τον αντίστοιχο αριθμό οπότε σε αυτή τη δραστηριότητα δυσκόλεψα λίγο το επίπεδο, προσθέτοντας το στοιχείο της πρόσθεσης

3^η Δραστηριότητα	Φτιάχνουμε τις κατηγορίες των μέσων μεταφοράς
Στόχοι	Να κατανοήσουν την έννοια της κατηγοριοποίησης και της ταξινόμησης
Υλικά-μέσα	Χαρτόνι, κόλλα, χρωματιστές κόλλες Α4 (τρία χρώματα)
Περιγραφή	Έχω κομμένα μικρά χαρτάκια και από τα τρία διαφορετικά χρώματα (ίδιος αριθμός από κάθε χρώμα) . Κάθομαι με τα παιδιά στην παρεούλα και ζητώ από κάθε ένα ξεχωριστά με τη σειρά να έρθει σε εμένα , να κλείσει τα μάτια και να διαλέξει στην τύχη ένα χαρτάκι. Στο τέλος, ανάλογα με τα χαρτάκια που τράβηξαν και τα χρώματα που αυτά έχουν, δημιουργούνται δυο ομάδες. Κάθε ομάδα, ανάλογα με το χρώμα που έχουν τα χαρτάκια της, ζωγραφίζει όποιο μέσο μεταφοράς θέλει, από την κατηγορία που έτυχε. Στο τέλος, μαζεύουμε τα χαρτάκια με τις ζωγραφιές. Σηκώνουμε το κάθε παιδί, μιλάει για το τι ζωγράφησε και κολλάει την εικόνα του στην σωστή στήλη. Στο τέλος δημιουργείται ένας πίνακας με τις τρεις κατηγορίες.
Παρατηρήσεις	 <p>Η δραστηριότητα ολοκληρώθηκε με μεγάλη επιτυχία. Τα παιδιά πρόθυμα ζωγράρισαν το μέσο που ήθελαν και στο τέλος με μεγάλη</p>

	χαρά και υπερηφάνεια παρουσίασαν και μίλησαν για αυτά που ζωγράρισαν.
4^η Δραστηριότητα	Βρες το αίνιγμα
Στόχοι	1) να αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής σκέψης, 2) να κατανοήσουν τον προφορικό λόγο σε πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας 3) να διαμορφώσουν αντίληψη συσχετισμού εννοιών-εικόνων
Υλικά-μέσα	Ένα χαρτόνι, κόλλα, εικόνες μέσωσων
Περιγραφή	Παρουσιάζουμε στα παιδιά ένα χαρτόνι. Αριστερά υπάρχουν γραμμένα αινίγματα και αριστερά κολλημένες εικόνες μέσωσων μεταφοράς. Διαβάζουμε κάθε αίνιγμα με τη σειρά και ρωτάμε τα παιδιά για ποιο μέσο μιλάει. Κάθε παιδί κάνει και μια αντιστοίχιση
Παρατηρήσεις	 <p>Τα παιδιά συμμετείχαν ευχάριστα στη συγκεκριμένη δραστηριότητα και λόγω του ότι κολλούσαν την εικόνα του αινίγματος που έβρισκαν, αυτή έγινε ακόμα πιο ενδιαφέρουσα. Αφού βρήκαν τα πέντε αινίγματα, είπαν από μόνα τους και άλλα αινίγματα, τα οποία είχαν μάθει με τη Νηπιαγωγό στο παρελθόν.</p>

ΗΜΕΡΑ	Τετάρτη 03-04-2019
1^η Δραστηριότητα	Ρήματα με τι κάνει το κάθε μέσο
Στόχοι	Να καλλιεργήσουν τη φωνολογική επίγνωση
Υλικά-μέσα	Ένα χαρτόνι, μαρκαδόρος, τρεις εικόνες, το χαρτόνι της πρώτης ημέρας
Περιγραφή	Με αφορμή το χαρτόνι με τις λέξεις της πρώτης ημέρας, συζητάμε με τα παιδιά σχετικά με τι μπορεί να κάνει κάθε μέσο. Δίπλα από κάθε μέσο γράφουμε ότι ρήμα έχει πει το κάθε παιδί
Παρατηρήσεις	
2^η Δραστηριότητα	Σηκώνω το χεράκι δεξιά-αριστερά
Στόχοι	Να εξοικειωθούν με την έννοια της αμφιπλευρικότητας
Υλικά-μέσα	εκτυπωμένες φωτογραφίες μέσων, χαρτόνι , κόλλα, κόκκινα κορδελάκια https://www.youtube.com/watch?v=w4iR0YOEdY4

Περιγραφή

Ρωτάμε τα παιδιά: "Ποιο είναι το δεξί σας χεράκι. Ποιο το αριστερό;" Επειδή τα παιδιά δυσκολεύονται με τις συγκεκριμένες έννοιες δένουμε στο δεξί χέρι κάθε παιδιού ένα κόκκινο κορδελάκι για να κατανοήσουν ευκολότερα ποιο είναι το δεξί χέρι. Συνεχίζουμε λέγοντας εκφράσεις τύπου "ένα αμάξι πηγαίνει αριστερά" και τα παιδιά πρέπει να σηκώνουν το ανάλογο χεράκι. Πιάνουμε το δεξί ποδαράκι, αυτάκι κ.π.λ.) Κάνουμε παιχνίδι με τα παιδιά. Στη συνέχεια ακούμε το παραπάνω τραγούδι μία φορά και μετά σχηματίζουμε τρενάκι και το δραματοποιούμε

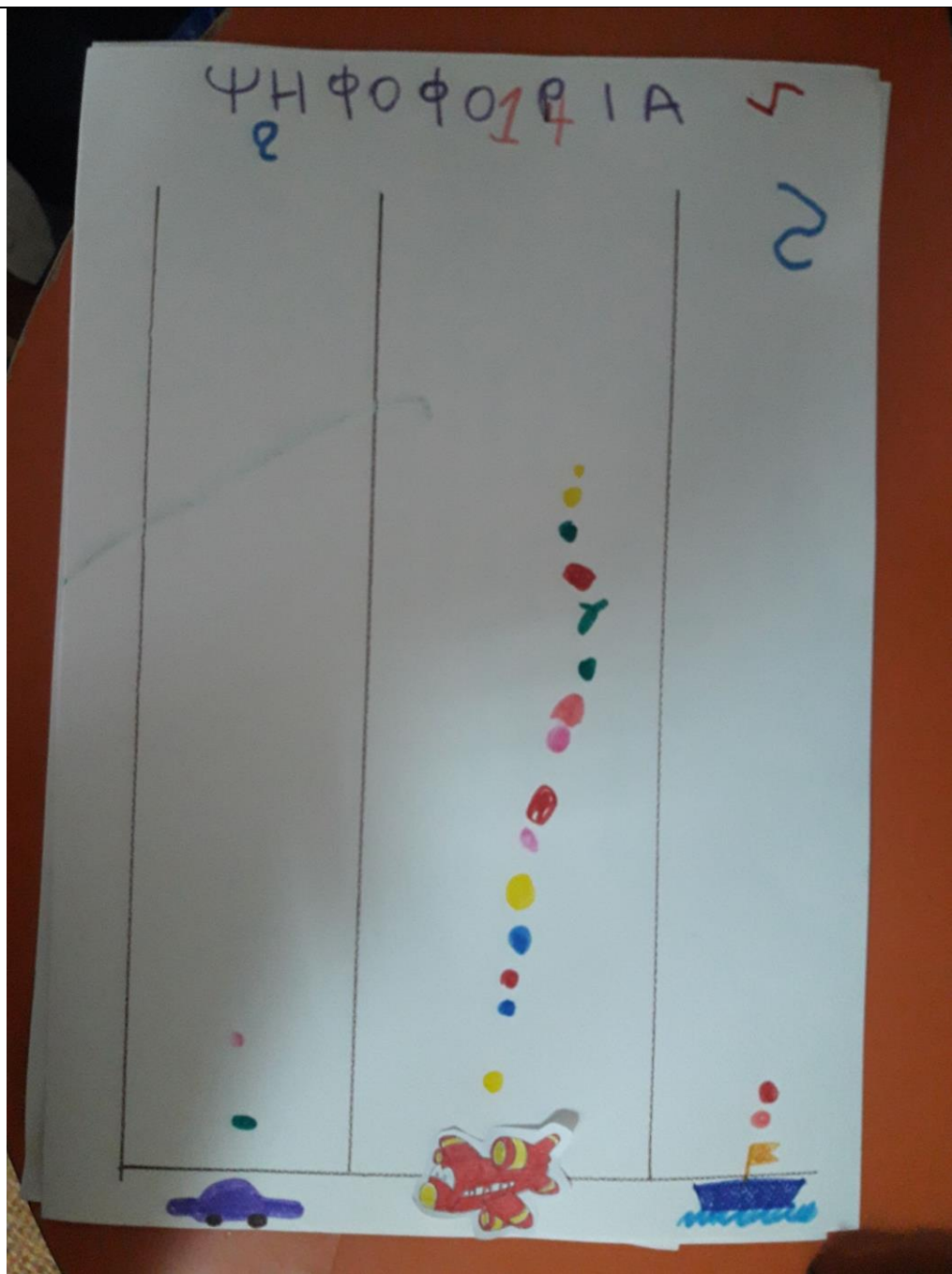
Παρατηρήσεις

Γνωρίζοντας ότι τα παιδιά δυσκολεύονται στο να διακρίνουν ποιο είναι το δεξί χέρι και ποιο το αριστερό νομίζω ότι η δραστηριότητα πήγε αρκετά καλά. Σίγουρα δεν διεκπεραιώθηκε απόλυτα σωστά και από όλα τα παιδιά αλλά

	νομίζω ότι σε σχέση με την αρχή όπου έκανα διάφορες ερωτήσεις, αργότερα που έγινε και το κινητικό παιχνίδι συνήθισαν λίγο περισσότερο την έννοια του δεξιού χεριού.
3^η Δραστηριότητα	Διαλέγω το αγαπημένο μου μέσο
Στόχοι	1)να ταξινομήσουν και να ερμηνεύσουν δεδομένα 2)να συνοψίσουν και να οπτικοποιήσουν τις προτιμήσεις της τάξης τους 3)να εξοικειωθούν στην απαρίθμηση και στην εξαγωγή συμπεράσματος
Υλικά-μέσα	Ένα χαρτόνι, χαρτοταινία, εικόνες μέσων μεταφοράς, μαρκαδόροι
Περιγραφή	Ζητώ αρχικά από τα παιδιά να κλείσουν τα μάτια και να σκεφτούν ποιο μέσο μεταφοράς τους αρέσει περισσότερο. Τα ενημερώνω ότι θα μετρήσω μέχρι το δέκα και πρέπει να σκεφτούν μία και μόνο απάντηση. Σε ένα χαρτόνι όπου έχω φτιάξει στήλες πάνω από κάθε μέσο μεταφοράς, κάθε παιδί βάζει μια μεγάλη κουκίδα με το μαρκαδόρο με το χρώμα που θέλει στη στήλη του μέσου που του αρέσει περισσότερο. Στο τέλος, απαριθμούμε τις κουκίδες και συζητάμε ποιο μέσο νικάει γιατί αρέσει στα περισσότερα παιδιά.
Παρατηρήσεις	

	<p>Τα παιδιά εύκολα κατανόησαν τι έπρεπε να κάνουν στη συγκεκριμένη δραστηριότητα και με χαρά μπήκαν στη διαδικασία του να ψηφίσουν το αγαπημένο τους μέσο. Εδώ πρέπει να σημειωθεί το γεγονός ότι μάλλον το τελικό αποτέλεσμα δεν ανταποκρινόταν στην αληθινή προτίμηση της τάξης αλλά επειδή στην αρχή τρία συνεχόμενα παιδιά ψήφισαν το αεροπλάνο, συνέχισαν και τα περισσότερα να κάνουν το ίδιο, μιμούμενα τα πρώτα. Ωστόσο, έγινε κατανοητό το περιεχόμενο της διαδικασίας ψηφοφορίας (μία μόνο επιλογή) και στο τέλος η εξαγωγή του ανάλογου συμπεράσματος.</p>
--	--

4^η Δραστηριότητα	Πολύχρωμα καράβια τα όνειρά μας
Στόχοι	1) Να εξασκήσουν τη λεπτή κινητικότητα 2) να εξασκήσουν την παραγωγή λόγου 3) να αισθανθούν τη χαρά της δημιουργίας
Υλικά-μέσα	Ένα μεγάλο μπλε χαρτόνι, κόλλες Α4, μαρκαδόροι, πινέλα, τέμπερες, κόλλες, καλαμάκια, ψαλίδια, συρραπτικό

Περιγραφή	<p>Αρχικά έδωσα σε κάθε παιδί ένα λευκό χαρτόνι. Σιγά σιγά και με προσεκτικές κινήσεις, έφτιαξα μαζί με τα παιδιά βάρκες ORIGAMI. Μετά, κάθε παιδί ζωγράφισε με μαρκαδόρους όπως ήθελε τη βαρκούλα του και επιπλέον ζωγράφισε αυτούς που ήθελε να πάρει μαζί του στο ταξίδι του με τη βάρκα. Πάνω στις βάρκες με το συρραπτικό στερέωσα και τις σημαίες που επίσης ζωγράφισαν τα παιδιά. Έπειτα, κολλήσαμε τις βάρκες από τη μία πλευρά πάνω στο χαρτόνι, ώστε να φαίνεται τρισδιάστατη, και βάλουμε και μέσα τις φιγούρες που κάθε παιδί είχε ζωγραφίσει. Στη συνέχεια, έφερα τέμπερες και πινέλα και κάθε παιδί ζωγράφισε κάτω από τη δική του βάρκα τη θάλασσα με τα κύματα. Μετά, σε συννεφάκια που είχα σχεδιάσει σε χαρτί A4 κάθε παιδί φανταζόταν κι έλεγε τι θα έκανε αν ήταν καράβι. Αυτά που έλεγε το κάθε παιδί το έγγραφα στο συννεφάκι του και το κολλούσαμε πάνω από τη βάρκα του. Στο τέλος, δημιουργήσαμε μια ομαδική εργασία που κόσμησε την τάξη μας.</p>
------------------	---

Παρατηρήσεις

Η συγκεκριμένη κατασκευή διεκπεραιώθηκε σε δύο ημέρες, στο ολόημερο τμήμα. Τα παιδιά με περισσή χαρά φαντάστηκαν πως ήθελαν να ζωγραφίσουν τη βάρκα τους, ποιους ήθελαν να έχουν μαζί τους στο ταξίδι τους και τι θα έκαναν αν ήταν καράβια. Αν και δυσκολεύτηκαν στην αρχή με τη βάρκα origami, ωστόσο, με τη δική μου βοήθεια τα κατάφεραν και ένιωσαν πολύ περήφανα. Χάρηκαν ιδιαίτερα με τις τέμπρες και τη θάλασσα και τα κύματα που ζωγράρισαν και επιπλέον δύο παιδιά που φαντάστηκαν πλάσματα της θάλασσας, τα ζωγράρισαν, τα έκοψαν και τα κόλλησαν κάτω από τις βάρκες τους. Στο τέλος, όταν ολοκληρώθηκε η εργασία, τα παιδιά ήταν υπερήφανα για αυτό που δημιούργησαν και το έδειχναν στους γονείς τους που έρχονταν να τα πάρουν το απόγευμα από το Νηπιαγωγείο.

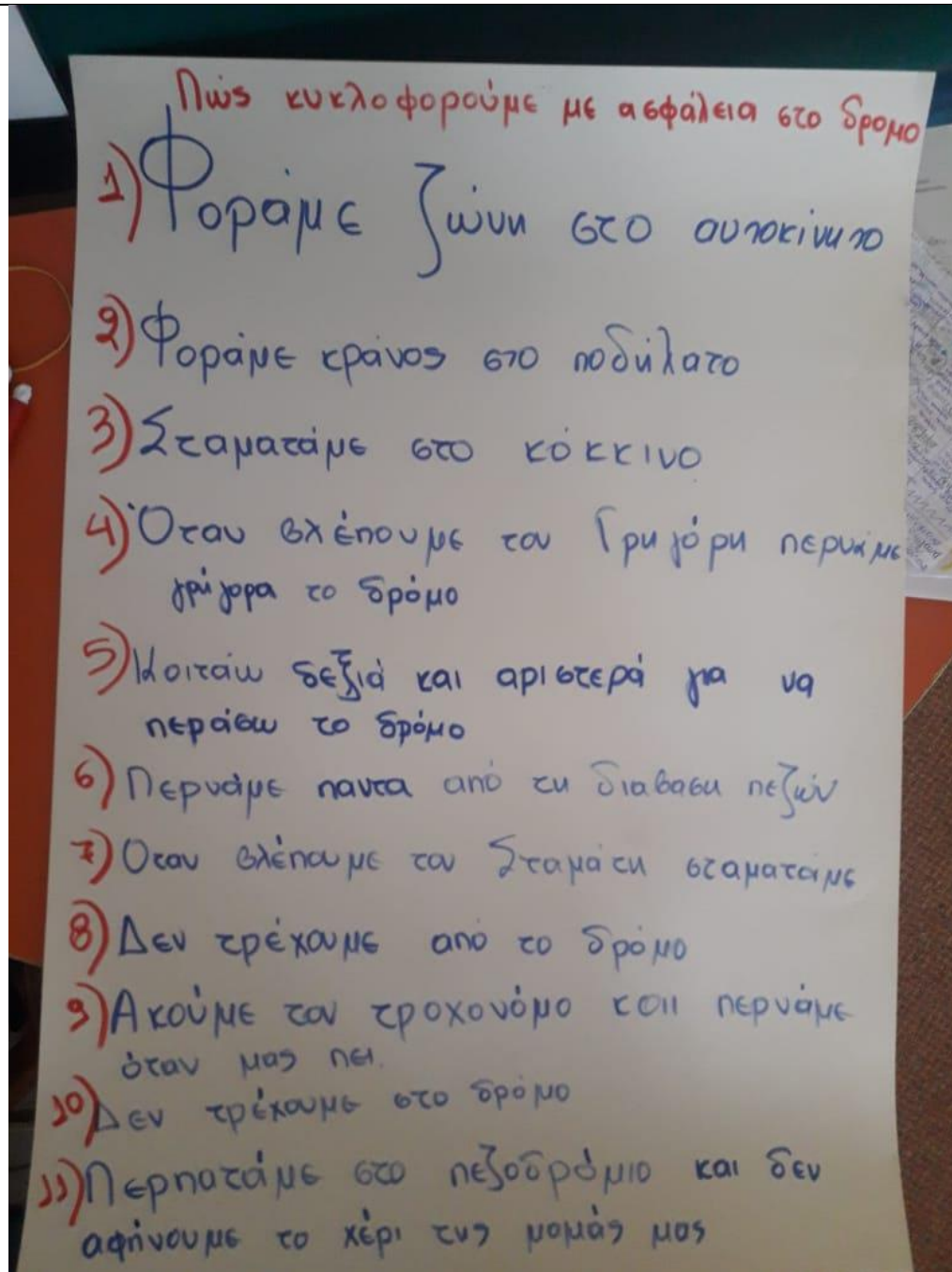
ΗΜΕΡΑ

Πέμπτη 04-04-2019

1^η Δραστηριότητα	Γνωριμία με τα σήματα κυκλοφορίας και τα φανάρια
Στόχοι	1)Να γνωρίσουν τα σήματα οδικής κυκλοφορίας 2)να καλλιεργήσουν τον προφορικό λόγο 3)να εμβαθύνουν τυχόν υπάρχουσα γνώση
Υλικά-μέσα	Εικόνες με σήματα κυκλοφορίας και δύο χάρτινα φανάρια
Περιγραφή	Εισάγω ξανά στην παρεούλα τον Άκη Αυτοκινητάκη, ο οποίος, αφού πήγε βόλτα μέσα στη Φλώρινα, ξαναήρθε στην τάξη αγχωμένος και μπερδεμένος. Στην Αυτοκινητοχώρα που ζει υπάρχουν μόνο αυτοκίνητα ενώ εδώ στη Φλώρινα που κυκλοφόρησε είδε παιδιά, ανθρώπου, άλλα μέσα. Μπερδεύτηκε και φοβήθηκε. Επιπλέον, είδε κάποιες ταμπέλες σε ορισμένα σημεία του δρόμου και φαντάστηκε ότι κάτι θα εννοούν. Επειδή δεν ξέρει όμως τι, ξαναήρθε σήμερα στην τάξη μας για να ρωτήσει τα παιδιά και να τον βοηθήσουν να καταλάβει τι εννοούν τα σήματα. Έτσι λοιπόν ξεκινάει κουβέντα με τα παιδιά σχετικά με διάφορες πινακίδες. Δείχνω διάφορες εικόνες και συζητώ. Σε κάποιο σημείο, εισάγω και τα δυο φανάρια, αφού προηγουμένως έχω πει μια ιστοριούλα για το Σταμάτη και το Γρηγόρη.
Παρατηρήσεις	Από την αρχή της κουβέντας συμμετείχαν όλα τα παιδιά. Η συζήτηση ήταν πλούσια και υπήρχε αρκετή πληροφόρηση από αρκετά παιδιά σχετικά με θέματα κυκλοφοριακής αγωγής, οπότε σε ορισμένα σημεία έγινε εμβάθυνση κατά το διάλογο. Τονίστηκε ιδιαίτερα το ζήτημα της διάβασης πεζών και της σημασίας των δυο φαναριών για οχήματα και πεζούς. Εντελώς αυθόρμητα, ενώ ξεκίνησε από μέρους μου ένα παιχνίδι με τα δύο φανάρια (σήκωνα το ένα και κατέβαζα το άλλο), επειδή είδα ότι εξίταρα τα παιδιά, αυτοσχεδίασα. Σηκώθηκα όρθια και παρακίνησα τα παιδιά να κάνουν το ίδιο, μπροστά από τη θέση τους. Όταν σήκωνα το πράσινο φανάρι χτυπούσαμε τα πόδια μας και κουνιόμασταν στον τόπο. Όταν σήκωνα το κόκκινο έπρεπε όλοι να μείνουν ακίνητοι. Όποιος κουνιόταν έχανε και καθόταν κάτω στη θέση του. Τα παιδιά ξετρελάθηκαν και έτσι δημιουργήθηκε το παιχνίδι του Σταμάτη και του Γρηγόρη, το οποίο μάλιστα ζήτησαν να ξαναπαιξουν και δεύτερη φορά αλλά και αργότερα κατά τη διάρκεια της ημέρας.

2^η Δραστηριότητα	Κανόνες ασφαλούς κυκλοφορίας
Στόχοι	1) Να κατανοήσουν βασικούς κανόνες ασφαλούς κυκλοφορίας 2) να κατανοήσουν ακουστικά ερεθίσματα 3) να έρθουν σε επαφή με νέες τεχνολογίες
Υλικά-μέσα	Χαρτόνι, μαρκαδόρος, https://www.youtube.com/watch?v=W--MgM9klnM&list=LLBZscooZlvVzCv_TsILsXSA&index=2&t=1s
Περιγραφή	Βλέπουμε το παραπάνω βίντεο. Μετά από συγκεκριμένους κανόνες το σταματώ και ρωτάω τι ακούσαμε. Το βλέπουμε δυο φορές και μετά ζητάω από τα παιδιά να μου πουν ποιους κανόνες θυμούνται να άκουσαν από το βίντεο και γενικότερα άλλους κανόνες για ασφαλή κυκλοφορία. Αυτά που λένε τα παιδιά τα γράφουμε σε ένα χαρτόνι και αποτελούν τους κανόνες της τάξης μας, όταν κυκλοφορούμε στο δρόμο

Παρατηρήσεις

Τα παιδιά παρακολούθησαν με μεγάλο ενδιαφέρον το βίντεο και αυτά ζήτησαν να το δουν ξανά για δεύτερη φορά. Στη συνέχεια, με μεγάλη χαρά συμμετείχαν στην καταγραφή των κανόνων.

3^η Δραστηριότητα

Φτιάχνουμε διπλώματα οδήγησης

Στόχοι

1) να αναπτύξουν τη λεπτή κινητικότητα

	2)να διαπιστώσουμε αν και ποιον κανόνα ασφαλούς κυκλοφορίας θυμούνται
Υλικά-μέσα	Ροζ χαρτονάκια σε σχήμα ορθογώνιου, μαρκαδόροι
Περιγραφή	Μαζεύω τα παιδιά στην παρεούλα. Αφού μάθαμε κανόνες ασφαλούς κυκλοφορίας, εισάγω την έννοια του τροχονόμου ο οποίος μπορεί να μας συναντήσει και να ελέγξει αν έχουμε δίπλωμα οδήγησης και αν γνωρίζουμε τους κανόνες. Αφού δείξω πρώτα το δικό μου δίπλωμα οδήγησης για να δικαιολογήσω το ροζ χρώμα, δίνω σε κάθε ένα παιδί με τη σειρά ένα χαρτονάκι. Μπροστά θα γράψουν το όνομά τους και θα ζωγραφίσουν τον εαυτό τους και πίσω θα ζωγραφίσουν όποιον κανόνα θέλουν. Αφού τελειώσουν, έρχονται σε εμένα, εξηγούν τι ζωγράρισαν και ύστερα βάζουν το δίπλωμα στην τσάντα τους , με την παρότρυνση να το έχουν και αύριο μαζί τους, σε περίπτωση που έρθει τροχονόμος και τους ελέγξει.
Παρατηρήσεις	Η δραστηριότητα εξελίχθηκε πολύ ευχάριστα και τα περισσότερα παιδιά την κατανόησαν και ζωγράρισαν κανόνες που είχαν να κάμουν με τα φανάρια και το πέρασμα από διάβαση πεζών. Επιπλέον, ενθουσιάστηκαν με το γεγονός ότι πλέον είχαν δίπλωμα και σε περίπτωση ου γινόταν έλεγχος από τροχονόμο θα είχαν δίπλωμα και θα ήταν σωστοί.
4^η Δραστηριότητα	Περνώ τη διάβαση με ασφάλεια
Στόχοι	1)να διαπιστώσουμε το βαθμό κατανόησης εννοιών του τέθηκαν σε προηγούμενες 2)να αναπτύξουν τον προφορικό λόγο
Υλικά-μέσα	Τέσσερις πλαστικοποιημένες κάρτες , δυο χάρτινα φανάρια
Περιγραφή	Δείχνω στα παιδιά τις παραπάνω τέσσερις κάρτες με τα βήματα για να περάσω μια διάβαση με ασφάλεια και γίνεται συζήτηση. Μετά ανακατεύω τις κάρτες, σηκώνω κάθε παιδί για να τις βάλει με τη σειρά και όταν το κάνει, του ζητάω να πει με λόγια με τη σειρά τι πρέπει να κάνει για να περάσει μια διάβαση. Όταν τελειώσουν όλα τα παιδιά, οριοθετώ ένα τμήμα της τάξης ώστε να γίνει διάβαση. Εγώ παριστάνω το σηματοδότη και αρχικά έχω σηκωμένο το κόκκινο φανάρι. Όταν σηκώνω το πράσινο, κάθε παιδί, με τη σειρά, πρέπει να εφαρμόσει τα βήματα για να περάσει απέναντι με ασφάλεια.

Παρατηρήσεις

Η δραστηριότητα άρεσε πολύ στα παιδιά. Επίσης, δυο παιδάκια, στο τελευταίο στάδιο της αναπαράστασης του περάσματος από τη διάβαση έκαναν λάθος, οπότε επισημάνθηκε ξανά η σωστή σειρά των βημάτων που μάθαμε νωρίτερα με τις κάρτες, ώστε να γίνουν απολύτως κατανοητά.

ΗΜΕΡΑ	Παρασκευή 05-04-2019
1^η Δραστηριότητα	Ο τροχονόμος και το περιπολικό
Στόχοι	1)να καλλιεργήσουν τον προφορικό λόγο 2)να γνωρίσουν το επάγγελμα του Τροχονόμου
Υλικά-μέσα	Ψηφιακές εικόνες τροχονόμου και μια χάρτινη εικόνα περιπολικού
Περιγραφή	Με αφορμή τον Αυτοκινητάκη ο οποίος φέρνει σήμερα στην παρέα μας έναν καινούργιο φίλο που έκανε, το Περιπολικό, κουβεντιάζουμε με τα παιδιά σχετικά με το τι γνωρίζουν σχετικά με το περιπολικό, τον τροχονόμο και γενικότερα την Αστυνομία. Μιλάμε για την εμφάνιση του τροχονόμου, τη δουλειά, τα ρούχα και τη στολή του.
Παρατηρήσεις	Σε συνέχεια της χθεσινής ημέρας, έγινε προσπάθεια διεύρυνσης της ήδη υπάρχουσας γνώσης των παιδιών, με απώτερο σκοπό τη δημιουργία θετικής στάσης απέναντι στο επάγγελμα του Τροχονόμου και του αστυνομικού γενικότερα. Με αφορμή τους κανόνες ασφαλούς κυκλοφορίας που υπενθύμισα στα παιδιά έγινε ένας εποικοδομητικός διάλογος, στα πλαίσια του ελέγχου της εφαρμογής των κανόνων οδικής ασφάλειας από τον Τροχονόμο
2^η Δραστηριότητα	Ο τροχονόμος στην τάξη μας
Στόχοι	1) να γνωρίσουν βιωματικά έναν Τροχονόμο 2)να λύσουν τυχόν απορίες σχετικά με θέματα οδικής ασφάλειας με τρόπο άμεσο
Υλικά-μέσα	
Περιγραφή	Έρχεται ο Τροχονόμος επίσκεψη στην τάξη μας. Παρακινούμε τα παιδιά να τον ρωτήσουν τυχόν απορίες σχετικά με τη φύση του επαγγέλματος του και οτιδήποτε σχετικό. Επίσης, τα παρακινούμε να πουν στον Τροχονόμο ποιους κανόνες ασφαλούς κυκλοφορίας γνωρίζουν και να δείξουν τα διπλώματα οδήγησης που έφτιαξαν χθες.
Παρατηρήσεις	Η επίσκεψη του Τροχονόμου ενθουσίασε τα παιδιά. Αρχικά κατακλύστηκαν από ένα αίσθημα δέους και επειδή η παρουσίασή του έγινε σαν έκπληξη,

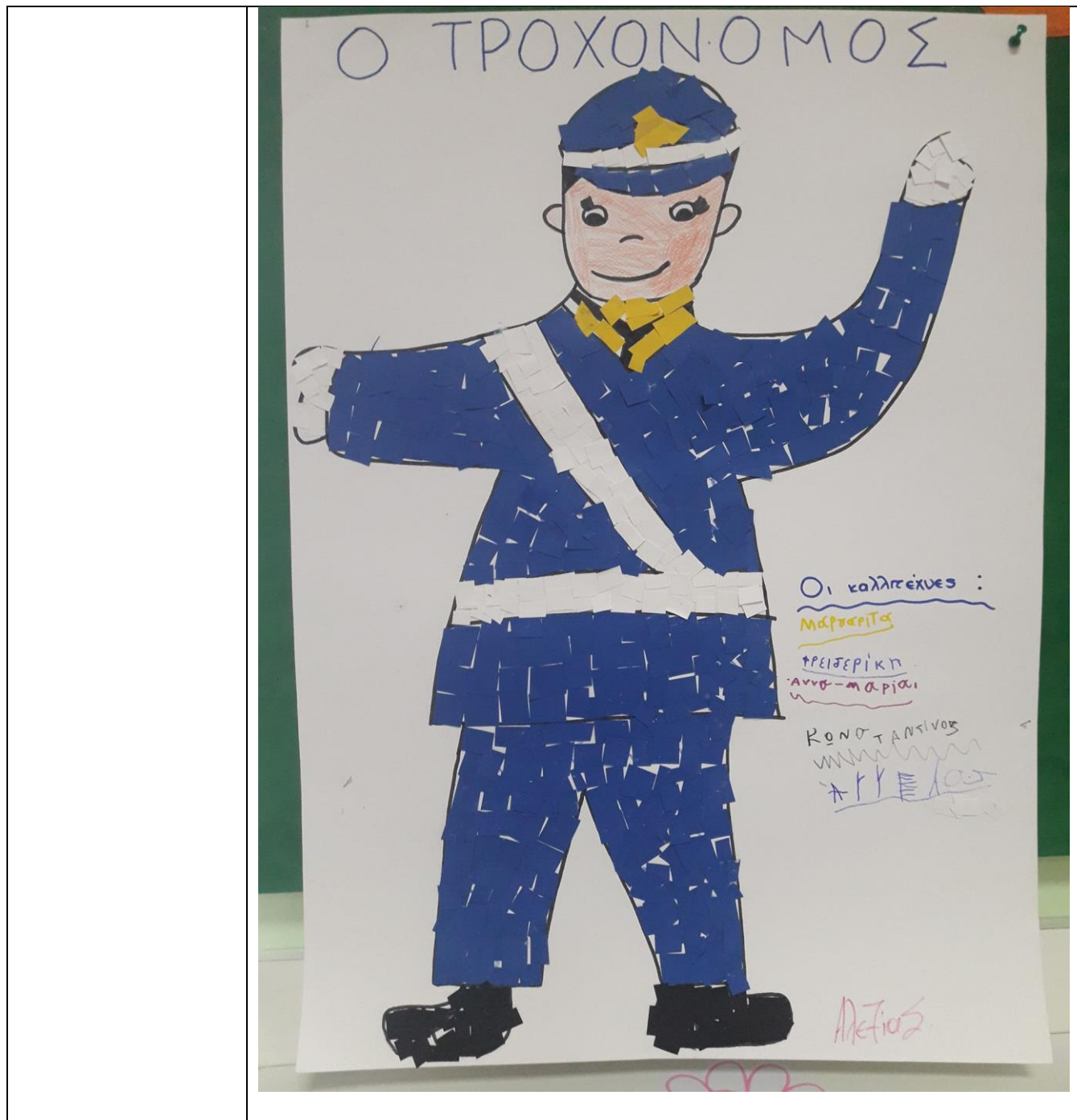
χάρηκαν ακόμα περισσότερο. Συζήτησαν μαζί του για θέματα ασφάλειας στο δρόμο, είδαν τις λεπτομέρειες της στολής του από κοντά, οι οποίες τον ξεχωρίζουν από τους υπόλοιπους αστυνομικούς, άκουσαν πως σφυρίζει και είδαν πως σηκώνει το χέρι του ψηλά και σταματάει όλα τα αυτοκίνητα. Επιπλέον, "έλεγε" τα διπλώματα των παιδιών (αυτά που είχαμε φτιάξει την προηγούμενη ημέρα) ώστε να διαπιστώσει ότι τα παιδιά γνώριζαν τους κανόνες κυκλοφορίας, οπότε είχαν και δίπλωμα. Σίγουρα ήταν η καλύτερη στιγμή των δυο τελευταίων ημερών.

3^η Δραστηριότητα	Κλείσιμο εβδομάδας
Στόχοι	1) Να συνοψίσουν τι έμαθαν μέσα στην εβδομάδα 2) να διαπιστώσουμε το βαθμό αλλαγής στάσεων απέναντι στον Τροχονόμο
Υλικά-μέσα	
Περιγραφή	Συζητάμε με τα παιδιά σχετικά με το τι τους έκανε εντύπωση από αυτά που έμαθαν την εβδομάδα που μας πέρασε

Παρατηρήσεις	Τα παιδιά ευχάριστα απασχολήθηκαν σε δραστηριότητες που είχαν σαν θεματική τα μέσα μεταφοράς. Ιδιαίτερα τις δυο τελευταίες ημέρες που έμαθαν κανόνες και ειδικά που επισκέφθηκε ο Τροχονόμος την τάξη, ενθουσιάστηκαν και θεωρώ ότι ήταν μια εμπειρία που θα μείνει για αρκετό καιρό χαραγμένη στη μνήμη τους.
4^η Δραστηριότητα	Φτιάχνουμε το δικό μας τροχονόμο
Στόχοι	1)να καλλιεργήσουν τη λεπτή κινητικότητα 2)να κατανοήσουν την εξωτερική εμφάνιση του τροχονόμου 3)να αναπτύξουν την επικοινωνία και τις κοινωνικές δεξιότητες
Υλικά-μέσα	Ένα λευκό χαρτόνι, ένα μπλε κι ένα κίτρινο, ψαλίδια, κόλλες
Περιγραφή	Σε ένα λευκό χαρτόνι όπου έχω σχεδιάσει τη μορφή ενός τροχονόμου δίνω στα παιδιά χαρτόνια και ψαλίδια. Κόβουμε αρχικά τα χαρτόνια σε μικρά κομματάκια και στη συνέχεια τα κολλάμε ώστε να δώσουμε χρώμα στη ζωγραφισμένη στο χαρτόνι μορφή.
Παρατηρήσεις	Τα παιδιά απασχολήθηκαν με χαρά και ενθουσιασμό με τα εικαστικά και στη διάρκεια της κατασκευής της μορφής του τροχονόμου δόθηκε η ευκαιρία να διατυπώσουν και άλλες μικροαπορίες, σχετικά με τον τροχονόμο, τις οποίες απάντησα. Έτσι, παγιώθηκε περισσότερο η γνώση σχετικά με όσα αποκόμισαν από την επίσκεψη του τροχονόμου στην τάξη.

Γ. ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Θεωρώ ότι οι δραστηριότητες του εκπαιδευτικού προγράμματος που εκπονήθηκε την εβδομάδα της ανάληψης εκπαιδευτικού έργου από μέρους μου ήταν ουσιώδεις, ουσιαστικές και ανταποκρίνονταν τόσο στο επίπεδο γνώσεων των παιδιών του τμήματος όσο και στα ενδιαφέροντά τους. Αν και, μετά το τέλος της κάθε ημέρας

αναπροσάρμοζα μερικές δραστηριότητες, το τελικό αποτέλεσμα κρίθηκε από επιτυχία. Ότι είχα σχεδιάσει εξ αρχής, διεκπεραιώθηκε με επιτυχία. Σίγουρα υπήρχαν δύσκολες στιγμές, ιδιαίτερα σε θέματα επιβολής τάξης στα παιδιά αλλά θεωρώ πως γενικά η εβδομάδα κύλησε ομαλά, αν και κουραστικά. Τα περισσότερα παιδιά συμμετείχαν με χαρά στις δραστηριότητες και ένιωσα ότι αποκόμισαν εμπειρίες και γνώσεις από αυτές.

3.3.5. Αξιολόγηση εκπαιδευτικού προγράμματος

Πραγματοποιώντας όλες τις παραπάνω δραστηριότητες με τα παιδιά και συζητώντας συνεχώς μαζί τους μετά το τέλος τους, οι αρχικοί στόχοι που τέθηκαν κατά το σχεδιασμό του συγκεκριμένου προγράμματος επιτεύχθηκαν σε μεγάλο και ικανοποιητικό βαθμό. Τα παιδιά συμμετείχαν με ιδιαίτερη προθυμία και ενδιαφέρον στις δραστηριότητες και ειδικά την τελευταία μέρα που πραγματοποιήθηκε η επίσκεψη του Τροχονόμου στην τάξη τα παιδιά ενθουσιάστηκαν. Συζήτησαν μαζί του και μέσω αυτής της γνωριμίας άρθηκαν τυχόν στερεότυπα και προκαταλήψεις ως προς το πρόσωπό του και τη φύση του επαγγέλματός του. Τέλος, τα παιδιά επανέλαβαν κανόνες ασφαλούς κυκλοφορίας που άκουσαν στη διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος οπότε θεωρητικά επιτεύχθηκε ο σκοπός του να ενστερνιστούν ζητήματα Κυκλοφοριακής Αγωγής.

Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, γίνεται πρόδηλο το γεγονός ότι η Ελληνική Αστυνομία διανύει μια νέα εποχή, έχοντας υιοθετήσει μια στάση φιλικότερη προς το κοινωνικό σύνολο και συγκεκριμένα προς τον πολίτη. Σε αντίθεση με τα παρελθόντα έτη, αποτελεί ενεργό και άρρηκτο μέλος της σύγχρονης κοινωνίας, της οποίας οι απαιτήσεις ολοένα και αυξάνονται. Σαν επακόλουθο αυτού, το Σώμα της Αστυνομίας πρέπει και επιβάλλεται να εξελίσσεται προς την κατεύθυνση αυτή. Μέσω των δράσεων, επιτυγχάνεται σε πρώτο επίπεδο μια αμφίδρομη μορφή επικοινωνίας ανάμεσα σε αυτή και τον εκάστοτε φορές στον οποίο απευθύνεται. Οι ίδιοι οι αστυνομικοί έχουν επιφορτιστεί με μια βαριά ευθύνη του καθήκοντος, όχι μόνο απέναντι στο ίδιο το Σώμα της Ελληνικής Αστυνομίας αλλά προπάντων και προς τον ίδιο τον πολίτη. Εξάλλου, σύμφωνα με το σκοπό ίδρυσης και την αποστολή της, η Αστυνομία πρέπει προπάντων να προασπίζει και να διαφυλάττει τα δικαιώματα του Έλληνα πολίτη.

Επιπλέον, από την πλευρά του πολίτη και του κοινωνικού συνόλου, πρέπει να δημιουργηθεί μια σχέση εμπιστοσύνης προς την Αστυνομία, η οποία μπορεί να συμμετέχει σε πολλές πτυχές της καθημερινής ζωής, όχι μόνο σαν θεματοφύλακας των νόμων και των αξιών, αλλά και σαν φορέας και πάροχος γνώσης και εμπειρίας. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, αμβλύνονται τυχόν διαφορές και αρνητικές στάσεις και το επακόλουθο είναι μια αγαστή συνεργασία, μέσα από μια ουσιαστική επικοινωνία.

Όπως εξάλλου αναφέρθηκε και στην αρχή, η ρητορική και κατ' επέκταση η επικοινωνία είναι σχέσεις μέθεξης, συνάντησης και επιρροής. Μέσα λοιπόν από τη συνάντηση των δύο «συνδιαλεγόμενων», δηλαδή του κοινωνικού συνόλου και του σώματος της Ελληνικής Αστυνομίας, δύναται να δημιουργηθεί μια σχέση ειλικρινούς αλληλεπίδρασης, εμπιστοσύνης και συνεργασίας.

Βιβλιογραφία

ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ

Ν. 1481/1984: Οργανισμός Υπουργείου Δημόσιας Τάξης (Φ.Ε.Κ. Α'/152/08-10-1984)

Π.Δ. 585/85 : Κανονισμός Εκπαίδευσης προσωπικού Υπουργείου Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης (Φ.Ε.Κ.205/Α/09-12-1985)

Π.Δ.538/89: Υποχρεώσεις και Δικαιώματα Αστυνομικού Προσωπικού (Φ.Ε.Κ. 224/Α/06-10-89)

Π.Δ.141/1991 : Αρμοδιότητες οργάνων και υπηρεσιακές ενέργειες προσωπικού Υπουργείου Δημόσιας Τάξης- Θέματα οργάνωσης υπηρεσιών (ΦΕΚ Α-58/30-4-1991)

Νόμος 2226/94 : Εισαγωγή, εκπαίδευση και μετεκπαίδευση στις Σχολές της ΕΛ.ΑΣ και στο τμήμα Ανθυποπυραγών της Πυροσβεστικής Ακαδημίας και άλλες διατάξεις (Φ.Ε.Κ.122/Α/21-07-1994)

Π.Δ.352/1995: Οργανισμός Σχολής Αστυφυλάκων (ΦΕΚ 187/Α/08-9-1995)

Ν. 2800/2000: Αναδιάρθρωση Υπηρεσιών Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, σύσταση Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις (Φ.Ε.Κ.41/Α/29-02-2000)

Π.Δ.254/2004 (Α'-238): Κώδικας δεοντολογίας αστυνομικού (Φ.Ε.Κ. Α – 238)

Π.Δ.49/2006: Τοπικός αστυνόμος -Τροποποίηση διατάξεων (ΦΕΚ 51/Α/13-3-2006.)

Π.Δ. 205/2007: Συγχώνευση υπουργείων (ΦΕΚ 231/Α/2007)

Π.Δ.80/2007 (Α'-96): (Κινητές Αστυνομικές Μονάδες - Τροποποίηση διατάξεων του π. δ/τος 141/1991 «Αρμοδιότητες οργάνων και υπηρεσιακές ενέργειες του προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και θέματα οργάνωσης Υπηρεσιών» (Α'- 58) (ΦΕΚ Α 96/3.4.2007)

Π.Δ.120/2008: Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού (ΦΕΚ 182/Α/02-09-2008)

Π.Δ. 184/2009: Σύσταση Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και καθορισμός των αρμοδιοτήτων του, (ΦΕΚ 213/Α/2009)

Π.Δ.178/2014: Οργάνωση Υπηρεσιών Ελληνικής Αστυνομίας (ΦΕΚ 281-τ.Α/31-12-2014)

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

Αρχαίοι Συγγραφείς, (2002). *Αριστοτέλης, Ρητορική Α'*, Εισαγωγή, μτφ., σχόλια, Δ. Λυπουρλής, σ. 136-161, Θεσσαλονίκη: Ζήτρος.

Αλεξιάδης, Σ. *Εγχειρίδιο Εγκληματολογίας* (Σάκκουλα), Θεσ/νίκη, 1996.

Καρακώστας, Ι. (1978) *Εισαγωγή εις την επιστήμην του Αστυνομικού Δικαίου*, σελ. 63.

Κύρκος Β. Α. (1986), “Η Ρητορική Τέχνη και η Κοινωνική της Λειτουργία κατά τον Αριστοτέλη”, *Διαβάζω* 135 (Ιανουάριος), σελ. 42-47.

ΜακΚουέλ, Ν., (1997). *Εισαγωγή στη θεωρία της μαζικής κουλτούρας*, Αθήνα: Καστανιώτης.

Μπαμπινιώτης, Γ., (1992). *Θεωρητική Γλωσσολογία*, Αθήνα, σελ. 32

Πάντα, Μ. και Καραγιάννη, Σ. (1997) *Οργάνωση και Διοίκηση επιχειρήσεων*, Αθήνα: Έλλην.

Παπανικολάου Θ. (1996), *Slogans*, Αθήνα: Εκδόσεις Γ.Σ. Μπαρμπερόπουλος 20.

Παπανικολάου Κ. Ι. (1952), *Νεοελληνική Καλολογία: Αισθητική του Λόγου*, Βιβλιοπωλείο της «Εστίας».

Στεργιούλης, Ε. (1999) *Η Ελληνική Αστυνομία κατά την περίοδο της μεταπολίτευσης*, Αθήνα 1999

Τριαντάρη-Μαρά, Σ. (2005). *Ιστορία της Φιλοσοφίας*, τ. Α', Θεσσαλονίκη: Σταμούλης.

Τριαντάρη, Σ., (2012). *Το Πορτρέτο του Φιλόσοφου κατά τον Επίκτητο, ως βάση της Φιλοσοφικής Συμβουλευτικής*, Θεσσαλονίκη: Σταμούλης.

Τριαντάρη, Σ., (2016). *Η Ρητορική, η Τέχνη της Επικοινωνίας από την αρχαιότητα στο Βυζάντιο*, Θεσσαλονίκη: Σταμούλης.

Χολέβας, Γ. (1995) *Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων (Management)*, Αθήνα: interbooks.

Ψύλλα, Μ., (1991). *Η επικοινωνία σαν κοινωνική διεργασία*, Επιστημονική Επετηρίδα Χαρακοποείου Ανωτάτης Σχολής Οικιακής Οικονομίας, Αθήνα.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Corbett E. P. J. (1990), *“Classical Rhetoric for the Modern Student”*, New York: Oxford University Press
- Corey, G., (1985). *Theory and Practice of Group Counselling*. Brooks/Cole. Monterey, CA.
- Fiske, T., (1992). *Εισαγωγή στην Επικοινωνία, Επικοινωνία και Κουλτούρα*, Αθήνα.
- Gail T. & Eves A. (1999), “The Use of Rhetorical Devices in Advertising”, *Journal of Advertising Research*, 39 (July/August), 39 – 43
- Hansen, L., S., (1979). Counseling and carrer (self) development. In S. Weinrach (ed), *Career counseling: Theoretical and practical perspectives*. N. York: McGraw-Hill.
- Himstreet, W. & Baty, W. & Lehman C. (2002) *Επιχειρησιακές Επικοινωνίες*, Αθήνα: Έλλην.
- Hooper-Greenhill, E., (1999). Σκέψεις για τη μουσειακή εκπαίδευση και επικοινωνία στη μεταμοντέρνα εποχή, *Αρχαιολογία και Τέχνες*, 72. 47-49.
- Maitland, H., Meddick, J., (1990). *The Marketing Manual*, Office of the arts and libraties, London.
- McQuarrie E. & Mick D. (1996), *“Figures of Rhetoric in Advertising Language”*, *Journal of Consumer Research* 22 (March), 424 – 438 .
- Dryden, W., (1984). *Individual Therapy in Britain*, Harper and Row, London.
- Saviskas, M. L., (2005). *The theory and practice of carrer construction*. In S. D. Brown & R. W. Lent (Eds), *Carrer development and counseling: Putting theory and research to work* (pp. 42-70). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.